

Söderskärin ja Långörenin saaristojen hoito- ja käyttösuunnitelma

TÄHÄN TULEE KANSIKUVA

Söderskärin ja Långörenin saaristojen hoito- ja käyttösuunnitelma

TÄHÄN TULEE ALUEEN TUNNUS

METSÄHALLITUS

Käännös:

Kansikuva: .

© Metsähallitus 2010

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446-

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO 4192/022/2008
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000 –alue, luonnonsuojelualue, YSA-alue	
ALUEEN NIMI	Söderskärin ja Långörenin saaristot	
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Söderskärin - Långörenin saaristo FI0100077	
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut	
TEKIJÄ(T)	Heli Saloniemi (Työryhmä: Tiina Niikkonen, Mia Puotunen, Minttu Perttula, Antti Below, Kimmo Kolehmainen ja Madeleine Nyman)	
JULKAISUN NIMI	Söderskärin ja Långörenin saaristojen hoito- ja käyttösuunnitelma	
Tiivistelmä	Söderskärin ja Långörenin saaristojen suunnittelualue (18 297 ha, josta vettä 18 076 ha) sijaitse Porvoon saaristossa. Suurimman osan suunnittelualueesta kattaa Söderskärin – Långörenin Natura 2000 – alue. Kokonaisuuteen sisältyy Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen virkistysalue Lerviksudden Pirtti-saarella, kolme YSA-aluetta, valtiolle kuuluva Långörenin luonnonsuojelualue, kaksiosainen Sandkallanin – Stora Kölhällenin hylkeidensuojelualue sekä valtion yleistä vesialuetta ja suojelutarkoituksiin varattua maata ja vettä Glosholmenissa ja Pirttisaarella. Söderskärin YSA-alueeseen sisältyy yksityisten maanomistajien omistamia maita sekä Metsähallituksen ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa olevia valtion maita. Senaatti-kiinteistöjen maat ovat Söderskärillä siirtymässä Metsähallitukselle. Söderskärin YSA-alueeseen kuuluva vesialue on Pörtö-Bodö osakaskunnan omistuksessa. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei sido suunnittelualueen yksityisiä maanomistajia, vaan on suositusluonteinen. Saaret ja luodot ovat enimmäkseen puuttomia ja kallioisia, mutta myös hiekkaisia harjumuodostumia esiintyy. Alueelta on löydetty 9 eri luontotyyppiä. Meriluontotyyppien inventointia ei ole tehty. Alue on tärkeä merilinnuston ja hylkeiden suojelulle sekä merilinnuston seurantakohteena. Saarten kulttuuriperintö liittyy kiinteästi luotsaukseen ja kalastukseen sekä sotahistoriaan. Alueella on kaksi majakkaa: Söderskärin majakka ja Glosholmenin majakanraunio. Söderskärin majakkayhdyskunta on valtakunnallisesti arvokas rakennusryhmä. Erityisesti Pirttisaarella ja Glosholmenissa on huomattava määrä sotahistoriaan liittyviä rakenteita, kuten bunkkereita. Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ovat vasta ottamassa alueitaan virkistyskäyttöön, minkä vuoksi suunnittelualueella ei vielä juurikaan ole retkeilyyn, luontomatkailuun ja opastusviestintään liittyvää palveluvarustusta. Majakkasaarilla yksityisten omistama yritys harjoittaa matkailua ja kävijämäärä oli n. 4000 vuonna 2009. Keskeiset arvot ovat: Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja saaristolinnusto, direktiivilajien esiintyminen, arvokkaat luontotyypit, merenkulun historiaan liittyvä kulttuuriperintö, Söderskärin ja Pirttisaaren kulttuuriympäristöt, saaristojen luonnonmaisemat, alueen soveltuvuus veneilyyn ja muuhun mereiseen virkistäytymiseen ja luontomatkailuun sekä pitkät saaristolinnuston seuranta- ja tutkimussarjat. Keskeisiä uhkatekijöitä luonnolle ovat öljyvahinkoriskit ja rehevöityminen sekä säätelemätön tai liiallinen virkistys- ja matkailukäyttö. Käytön ja hoidon puute voivat aiheuttaa uhan kulttuuriperintöarvoille. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke palveluvarusteineen muodostuu kolmesta erillisestä alueesta: Söderskärin Majakkasaaresta, Glosholmenista sekä Pirttisaarella Metsähallituksen hallinnassa olevasta Makkarauddenista ja Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamasta Lerviksuddenin virkistysalueesta. Syrjävyöhykkeeseen kuuluu osa Långörenin luonnonsuojelualueen saarista, Långörenin ja Stor-Pellinge yttre hällar luonnonsuojelualueiden vesialueet, Glosholmenin eteläpuoliset luodot ja Tunnholmenin luonnonsuojelualue. Rajoitusaluetta ovat Långörenin saari ja sen eteläpuoliset luodot ja Söderskärin YSA-alueen saaret ja vesialue lukuun ottamatta Majakkasaarta. Rajoitukset vaihtelevat alueittain, koska ne noudattavat luonnonsuojelualueilla voimassa olevia rauhoitusmääräyksiä. Valtiolle kuuluvilla luonnonsuojelualueilla on kuitenkin tavoitteena suojelupäätösten ajantasaistaminen ja rauhoitusmääräyksien uusiminen. Långörenin saaren länsipuolella oleva matalikko on luonnonarvovyöhyke, jolla suositellaan välttämään liikkumista lintujen muutto- ja pesimäaikaan. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luonto- ja kulttuuriperintöarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen. Alueen palveluiden ja tiedotuksen lisääminen johtaa retkeily- ja luontomatkailukäytön lisääntymiseen. Lisääntyneen käytön aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisäämällä maasto-opasteita ja mairinnousurajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000-alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelman toteutuksen seurantaan käytetään Metsähallituksessa hyväksyttyjä mittareita.	
AVAINSANAT	hoito- ja käyttösuunnitelma, saaristo	
MUUT TIEDOT		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C	
ISSN	1796-2943	ISBN (PDF) 978-952-446-
SIVUMÄÄRÄ		KIELI suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOAIKKA

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	1
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	1
2 Perustamistarkoitus	7
3 Osallistaminen	8
4 Vesistöt ja merialueet	10
5 Geologia	13
6A Natura 2000 -luontotyytit	15
6B Kansalliset uhanalaiset luontotyytit (LUTU)	21
7 Lajisto	23
8 Kulttuuriperintö	24
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	30
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	34
10 Erätalous: nykytila	36
11 Tutkimus.....	38
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	39
KESKEISET ARVOT JA UHAT	41
13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot.....	41
14 Uhka-analyysi	43
TAVOITTEENASETTELU	46
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	46
16 Kehittämismahdollisuudet	48
17 Visio	49
18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	50
18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke.....	52
18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet.....	53
TOTEUTUS.....	56
19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet.....	56
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	58
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	60
21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus.....	61
22 Erätalouden toimenpiteet	63
23 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	65
24 Hallinto	68
25 Rakennuskanta.....	70
26 Resurssit	71
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	72
27 Ympäristövaikutusten arviointi	73
SEURANTA.....	77
28A Suunnitelman toteutuksen seuranta	77
28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	79
LÄHTEET	81
LIITTEET	83
Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto	84
Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta.....	86
Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit	87
Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit	89

Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi.....	91
Liite 6. Lausuntokooste.....	92
Liite 7. Kuvaliite.	92

YHTEENVETO
Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala
Söderskärin ja Långörenin saaristot; Porvoon saaristo; pinta-ala 18 297 ha, josta vettä on 18 076 ha. Suunnittelualueeseen sisältyy valtionmaiden suojelualueita ja suojeluun varattuja alueita, valtion yleistä vesialuetta, YSA-alueita sekä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen alue. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei sido suunnittelualan yksityisiä maanomistajia, vaan on suositusluonteinen.
I Nykytilan kuvaus
Luonnonolosuhteiltaan suunnittelualue on jaettavissa meri-, ulkosaaristo- ja sisäsaaristovyöhykkeisiin. Saaret ja luodot ovat enimmäkseen puuttomia ja kallioisia, mutta myös hiekkaisia harjumuodostumia esiintyy. Suurimmat saaret, Glosbolmen ja Pirttisaari, ovat pääosin puustoisia. Alueelta on löydetty 9 eri luontotyyppiä. Meriluontotyyppien inventointia ei ole tehty. Alue on tärkeä merilinnuston ja hylkeiden suojelulle sekä merilinnuston seuranta-kohteena. Saarten kulttuurihistoria liittyy kiinteästi luotsaukseen ja kalastukseen sekä sotahistoriaan. Alueella on kaksi majakkaa: Söderskärin majakka ja Glosbolmenin majakanraunio. Söderskärin majakkayhdyskunta on valtakunnallisesti arvokas rakennusryhmä. Erityisesti Pirttisaarella ja Glosbolmenissa on huomattava määrä sotahistoriaan liittyviä rakenteita, kuten bunkkereita. Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ovat vasta ottamassa alueitaan virkistyskäyttöön, minkä vuoksi suunnittelualueella ei vielä ole juurikaan retkeilyyn, luontomatkailuun ja opastusviestintään liittyvää palveluvarustusta. Majakkasaarilla yksityisten omistama yritys harjoittaa matkailua ja kävijämäärä oli n. 4000 vuonna 2009.
II Keskeiset arvot ja uhat
Keskeiset arvot ovat: Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja saaristolinnusto, direktiivilajien esiintyminen, arvokkaat luontotyypit, merenkulun historiaan liittyvä kulttuuriperintö, Söderskärin ja Pirttisaaren kulttuuriympäristöt sekä saaristojen luonnonmaisemat, alueen soveltuvuus veneilyyn ja muuhun mereiseen virkistäytymiseen ja luontomatkailuun sekä pitkät saaristolinnuston seuranta- ja tutkimussarjat. Keskeisiä uhkatekijöitä luonnolle ovat öljyvahinkoriskit ja rehevöityminen sekä säätelemätön tai liiallinen virkistys- ja matkailukäyttö. Käytön ja hoidon puute voivat aiheuttaa uhan kulttuuriperintöarvoille.
III Tavoitteenasettelu
Suunnitelman päämäärät
Suunnitelman päämäärät ovat linnustonsuojellusten arvojen turvaaminen, vieraslajien leviämisen estäminen, paremmat tiedot suunnittelualueen luonnosta ja kävijöistä, virkistyskäytön ja luontomatkailun palveluvarustuksen rakentaminen, sotahistoriallisten kohteiden hoito ja kävijäturvallisuuden varmistaminen sekä Söderskärin Majakkasaarten rakennuskannan pitäminen kunnossa ja soveltuvassa käytössä.
Suunnittelualan visio
Suunnittelualue on merellisten suojelu- ja virkistyskäyttöalueiden kokonaisuus, jossa arvokas merenkäyntiin liittyvä kulttuuriperintö, meri- ja saaristomaisema sekä alkuperäinen saaristoluento säilyvät tuleville sukupolville. Aluetta hyödynnetään kestävästi virkistyskäytössä ja luontomatkailussa.
Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke palveluvarusteineen muodostuu kolmesta erillisestä alueesta: Söderskärin Majakkasaaresta, Glosbolmenista sekä Pirttisaarella Metsähallituksen hallinnassa olevasta Makkarauddenista ja Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamasta Lerviksuddenin virkistysalueesta. Syrjävyöhykkeeseen kuuluu osa Långörenin luonnonsojelualueen saarista, Långörenin ja Stor-Pellinge yttre hällar luonnonsojelualueiden vesialueet, Glosbolmenin eteläpuoliset luodot ja Tunholmenin luonnonsojelualue. Rajoitusalueita ovat Långörenin saari ja sen eteläpuoliset luodot ja Söderskärin YSA-alueen saaret ja vesialue lukuun ottamatta Majakkasaarta. Rajoitukset vaihtelevat alueittain, koska ne noudattavat luonnonsojelualueilla voimassa olevia rauhoitusmääräyksiä. Valtiolla kuuluvilla luonnonsojelualueilla on kuitenkin tavoitteena suojelupäätösten ajantasaistaminen ja rauhoitusmääräyksien uusiminen. Långörenin saaren länsipuolella oleva matalikko on luonnonarvovyöhyke, jolla suositellaan välttämään liikkumista lintujen muutto- ja pesimäaikaan. Myös huomaavaisuusalueen perustamista suositetaan.
IV Toteutus ja toimenpiteet
Luonnonsojeluun liittyvissä toimenpiteissä keskitytään vedenalaisten luontotyyppien inventointiin, säännöllisiin lintulaskentoihin tärkeimmillä alueilla, vieraslajien poistamiseen sekä yhteistyön kehittämiseen mm. valvonnassa ja öljyntorjunnan suunnittelussa. Kulttuuriperinnön suojelussa ensisijaisia ovat rakennusperinnön suojelu ja kunnostaminen erityisesti Söderskärillä, sekä sotahistoriallisten kohteiden hoito Pirttisaarella ja Glosbolmenissa. Retkeilyyn ja luontomatkailuun liittyvät tavoitteet ovat alueen käytön ohjaaminen maasto-opastein sekä Söderskärin, Lerviksuddenin virkistysalueen ja

Makkarauddenin palveluvarustuksen rakentaminen. Glosholmenin virkistyskäytön järjestäminen ratkaistaan erillisessä toimenpidesuunnitelmassa. Pirttisaaren ja Glosholmenin virkistyskäyttö edellyttää sotahistoriallisten kohteiden asiakas-
turvallisuuden varmistamista. Uudenmaan virkistysalueyhdistys kehittää Pirttisaaren virkistysaluetta osana Suomenlah-
den retkisatamaverkostoa.

Valtiolle kuuluvien luonnonsuojelualueiden suojelupäätökset ajantasaistetaan ja rauhoitusmääräykset uusitaan. Tavoit-
teena on yhden luonnonsuojelualueen muodostaminen Långörenin luonnonsuojelualueesta, Söderskärin luonnonsuoje-
lualueen valtiolle kuuluvista osista ja Pirttisaaren Makkarauddenista sekä Glosholmenista eteläpuoleisine luotoineen.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen. Alueen
palveluiden ja tiedotuksen lisääminen johtaa retkeily- ja luontomatkailukäytön lisääntymiseen. Lisääntyneen käytön
aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisäämällä maasto-opasteita ja maihin-
nousurajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000-alueen
valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin.

VI Suunnitelman seuranta

Suunnitelman toteutuksen seurantaan käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla
toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunni-
telman avulla sovitaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on
noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua.
Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada
mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään
saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen ja hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden
kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS	11. Tutkimus	IV TOTEUTUS	VI SEURANTA
1. Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne	12. Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	19. Luonnonsuojelun ja hoidon toimenpiteet	28A ja B. Suunnitelman vaikuttavuuden ja toteutuksen seuranta
2. Perustamistarkoitus	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	20. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	VII LÄHTEET
3. Osallistaminen	13. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot	21A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	29. Lähteet
4. Vesistöt ja merialueet	14. Uhka-analyysi	21B. Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	VIII LIITTEET
5. Geologia	III TAVOITTEENASETTELU	22. Erätalouden toimenpiteet	Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto
6A. Natura 2000 -luontotyytit	15. Uhkatekijöiden torjuminen	23. Muu luonnonvarojen ja alueiden käyttö: toimenpiteet	Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta
6B. Uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyytit (LUTU)	16. Kehittämismahdollisuudet	24. Hallinto	Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit
7. Lajisto	17. Visio	25. Rakennuskanta	Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit
8. Kulttuuriperintö	18A. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	26. Resurssit	Liite 5. Luonnos suunnittelualan tai sen osan järjestys-säännöksi
9A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	18B. Syrjävyöhyke	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	Liite 6. Lausuntokooste
9B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	18C. Rajoitus- ja luonnonarvovyöhyke	27. Ympäristövaikutusten arviointi	Liite 7. Kuvaliite.
10. Erätalous			

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelalueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuvat 1 ja 2
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutu-asioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.			
Suunnittelalueen nimi	Söderskärin – Långörenin saaristo		Pinta-ala (ha)	19 836
			Josta vesialuetta (ha)	18 076
Maakunta	Itä-Uusimaa	Kunta	Porvoo	

Suunnittelalueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonais-pinta-ala (ha)	Tyyp ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Söderskärin – Långörenin saaristo	FI0100077	18219	SCI, SPA	Luonnonsuojelulaki	Koko Natura 2000 –alue sisältyy

Suunnittelalueen maankäyttö

Perustetut suojelalueet	Valtionmaiden suojelalueet	Päämaankäyttöluokka	Suojelualuetyyppi	Perustamisajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Långörenin luonnonsuojelualue	Muu luonnonsuojelualue	Luonnonsuojelualue	1970, 1971	47	Ei
	Sandkallanin – Stora Kölhällenin hylkeidensuojelualue	Muu luonnonsuojelualue	Hylkeidensuojelualue	2001	7570	Ei
	Yksityiset suojelalueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 3.
	Yksityiset suojelalueet yksityismailla			2	2145	
	Valtion yksityiset suojelalueet					

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelalueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille			1	2060	
Suojeluun varatut valtion alueet	Tyyppi	Päämaankäyttö-luokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja	
	Suojelumetsä, Pirttisaaren Makkaraudden	Suojelumetsä	1	40 ha	Siirtynyt puolustusvoimien hallinnasta 2002	
	Glosholmen eteläpuolisine luotoineen	Suojelumetsä	1	20,5 ha	Siirtynyt puolustusvoimien hallinnasta 2002	
	Långörenin vesialue	Muu suojelutar-koituksiin valittu valtion maa	1	7936	Valtion yleinen vesialue	
Muut suunnit-telualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttö-luokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja	
	Lerviksuddenin virkistysalue		1	17	Siirtynyt puolustusvoimien hallinnasta 2002. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistuk-sessa vuodesta 2006	

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Alue	Tyyppi	Lisätietoja
Ramsar	A, B	Söderskärin ja Långörenin saaristo, 18 219 ha, noudattaa Natura-alueen rajaa
BSPA-alue		Söderskärin ja Långörenin saaristo, 18 219 ha (18 070 merialue)
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☐ Osittain	☐ Kokonaan	

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Itä-Uudenmaan seutukaava- ja maakunta-kaavayhdistelmä	2002	Koko suunnittelualue	Luonnonsuojelualuevaraukset (SL): Söderskärin luonnonsuojelualue, Långören, Larsskär Storhället ja Kalkskär.
Itä-Uudenmaan kokonaismaakuntakaava	Vahvistettu 15.2.2010	Koko suunnittelualue.	Koko Söderskärin – Långörenin Natura 2000 –alue on SL/v -merkinnällä (Luonnonsuoje-lualue/virkistyskäyttöön kehitettävä alue). Suunnittelualueeseen kuuluvat osat Pirttisaar-essa ja Glosholmen on varustettu EP/v –merkinnällä (Puolustusvoimien alue/ virkistys-käyttöön kehitettävä alue). Söderskärin Majakkasaaret, koko Pirttisaari ja Långörenin saari ovat merkitty ma/v –alueiksi (Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, valtakunnallisesti merkittävä).
Onaksen saariston osayleiskaavaluonnos	Kaavaluonnos 28.2.2008	Pirttisaari, Söderskärin ja Långörenin luonnonsuojelu-alueet.	Pirttisaaren virkistysalue on VR- ja VV (Uimaranta) -merkinnällä, Metsähallituksen alueet ovat merkinnöillä EP/VR, EP/VR/SL (Puolustusvoimien alue/Retkeily- ja ulkoilu-alue/Luonnonsuojelualue), SL (Luonnonsuojelualue) ja luo (Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue). Pirttisaaren Svartvikenin laituri-alue on merkinnällä LV (Venesatama). Söderskärin luonnonsuojelualue on merkinnällä SL, ja Söderskärin Ma-jakkasaaret ovat lisäksi ma/v (Maisemallisesti arvokas alue). Långörenin ja Sandkallanin – Stora Kölhällenin alueet ovat merkinnällä SL.
Pellingin saariston osayleiskaava	Valmisteilla	Glosholm, Tunholmenin ja Suur-Pellingin ulkosaariston luonnonsuojelualueet	
Porvoon Söderskärin suojelun ja käytön	2008	Ensisijaisesti Söderskärin	Suunnitelmassa on esitetty suositukset Söderskärin Majakkasaarten luonnon- ja kulttuu-

periaatteet, Uudenmaan ympäristökeskus		Majakkasaaret	riperinnön suojelun ja käytön järjestämiseksi ja yhteensovittamiseksi.
Pirttisaaren virkistysalueen hoito- ja käyttösuunnitelma, Uudenmaan virkistysalueyhdistys	2009	Tehty pääasiassa virkistysalueelle, mutta koskee myös Metsähallituksen alueita Pirttisaarella	Suunnitelmassa on esitetty palveluvarustusta Svartvikenin laiturin (Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistuksessa) lähiympäristöön Metsähallituksen alueelle. Palveluvarustuksen rakentamisesta, huollosta ja käytöstä on tehty virkistysalueyhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus.
RKY 2009, Museovirasto. Päätös voimassa 1.1.2010 alkaen, (www.rky.fi). Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, (Putkonen 1993/8)	Valtioneuvoston päätös 2009	Söderskärin Majakkasaaret, Pirttisaaren Byvikenin itäranta	Söderskärin Majakkasaaret ovat Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö nimeltään Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdistykset. RKY:n merkitys kaavoituksessa ja lupamenettelyssä on esitetty Ympäristöministeriön kirjeessä Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja rakennettu kulttuuriympäristö YM3/533/2009 (23.12.2009). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti (MRL 3. luku) alueidenkäytön on sovellettava Söderskärin historialliseen kehitykseen. Myös Pirttisaaren Byvikenin itärannalla osa Metsähallituksen alueista sisältyy valtioneuvoston rajaukseen.
Natura 2000 –alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma	2007	Alue sisältyy suunnitelmaan	Alueen suunnittelutarve on luokiteltu erittäin kiireelliseksi.
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa

Kytkeytyneisyystarkastelu

Söderskärin ja Långörenin saaristot ovat osa pääkaupunkiseudun viherkehäksi nimitettyä suojelu- ja virkistysaluekokonaisuutta. Siihen kuuluvat lisäksi mm. Porkkalan ja Meikonsalon alueet, Espoonlahden ja Laajalahden luonnonsuojelualueet, Nuksion kansallispuisto, Sipoonkorven kansallispuisto sekä Helsingin edustan saaret. Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000-alueeseen liittyy avomerellä sijaitseva ehdotettu Sandkallanin eteläpuolinen merialue -niminen Natura 2000 -kohde FI0100106, 7468 ha (Ehdotus Suomen Natura 2000-verkostoehdotuksen täydentämiseksi, Ympäristöministeriö 1.4.2009).

Söderskärin ja Långörenin saaristoon perustettavat retkisatamat (esim. Pirttisaaren Svartvikenin laituri) tulevat osaksi Suomenlahden retkisatamaverkostoa.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Suunnittelualan yleiskuvaus

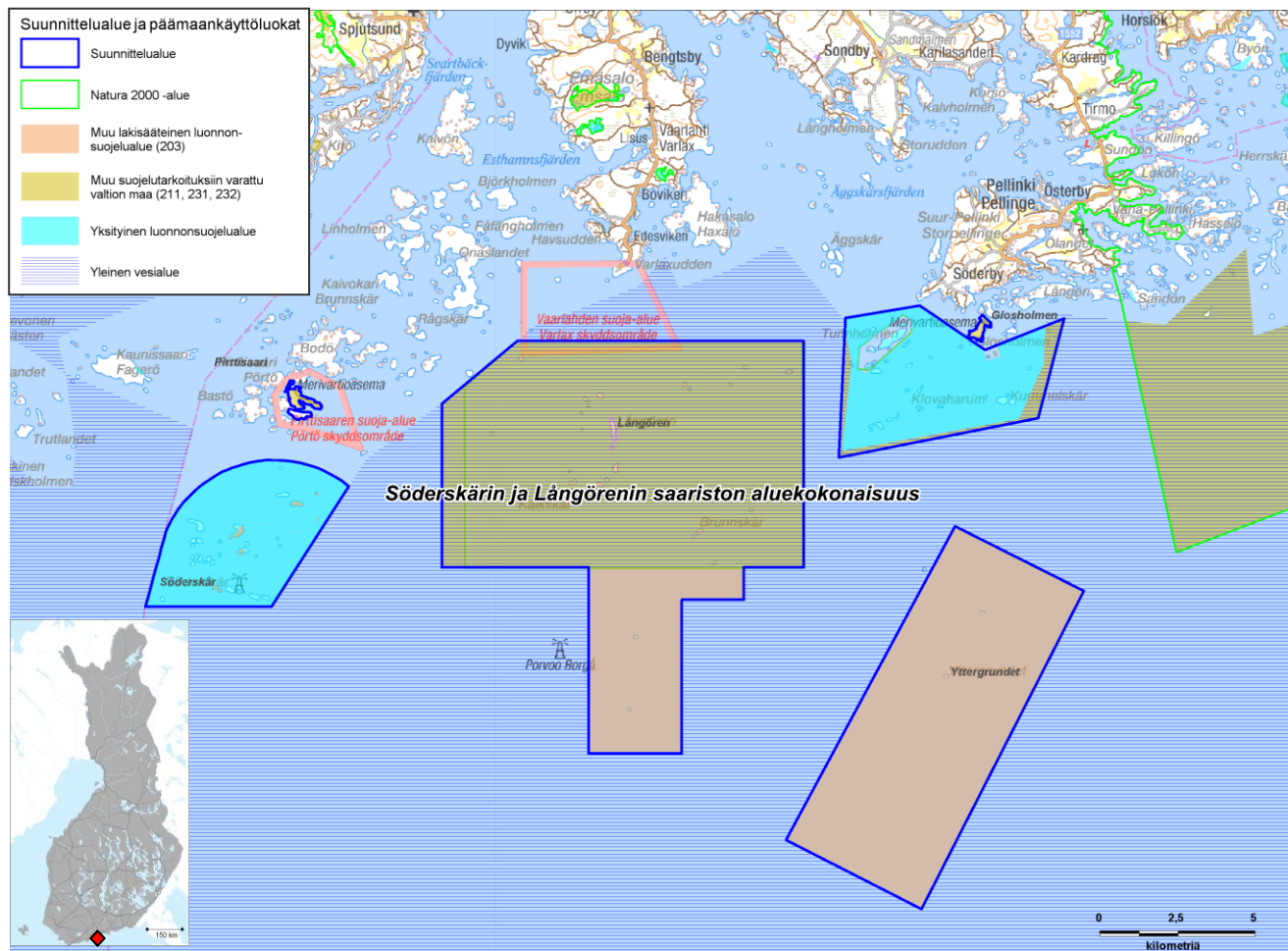
Hoito- ja käyttösuunnitelma käsittää Porvoon saaristokokonaisuuden, johon sisältyvät Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000 -alue, Metsähallituksen hallinnassa oleva Glosholmen eteläpuolisin luotoineen ja Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet Pirttisaarella (Makkarauden) sekä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistama Lerviksuddenin virkistysalue. Söderskärin ja Långörenin Natura 2000-alueeseen kuuluvat Söderskärin luonnonsuojelualue (YSA), Långörenin luonnonsuojelualue ympäröivine vesialueineen, kaksiosainen Sandkallanin – Köllhällenin hylkeidensuojelualue sekä Tunholmenin (YSA) ja Suur-Pellingin ulkosaariston (YSA) luonnonsuojelualueet. Luonnonosuhteiltaan suunnitteluala on jaettavissa vyöhykkeisiin: meri-, ulkosaaristo- ja sisäsaaristovyöhyke. Saarten kulttuuriperintö liittyy kiinteästi luotsaukseen ja kalastukseen.

Söderskärin luonnonsuojelualue on perustettu lääninhallituksen päätöksellä vuonna 1930. Rauhoitusmääräykset ovat vanhentuneet, eivätkä vastaa suojelun nykytavoitetta. Noin puolet alueen saarista ja luodoista on yksityisten omistuksessa ja muut saaret ja luodot ovat Metsähallituksen ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa. Senaatti-kiinteistöjen omistaa Söderskärin Majakkasaarten rakennukset majakkaa lukuun ottamatta. Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimat rakennukset ja maat Söderskäriällä ovat siirtymässä Metsähallituksen hallintaan. Rakennuksia ei ole suojeltu. Vesialueen omistaa osakaskunta, jossa myös valtio on osakkaana. Vuonna 1970 asetuksella rauhoitettu Långörenin luonnonsuojelualue, joka käsittää suojelualue- ja luotojen sisällä olevat saaret ja luodot, on Metsähallituksen hallinnassa. Vuonna 1971 asetusta muutettiin metsästyksen osalta, minkä vuoksi liikkumisrajoitukset ovat ristiriitaisia ja tulkinnanvaraisia. Ympäröivä vesialue on valtion yleistä vesialuetta ja kuuluu Naturaan. Valtion omistuksessa oleva kaksiosainen Sandkallanin – Sora Köllhällenin hylkeidensuojelualue on rauhoitettu asetuksella v. 2001.

Tunholmenin luonnonsuojelualue (rauhoitettu v. 1932, suojelumääräyksiä muutettu myöhemmin) ja Stor-Pellinge yttre hållar naturskyddsområde (rauhoitettu v. 2005) ovat kokonaan yksityisomistuksessa.

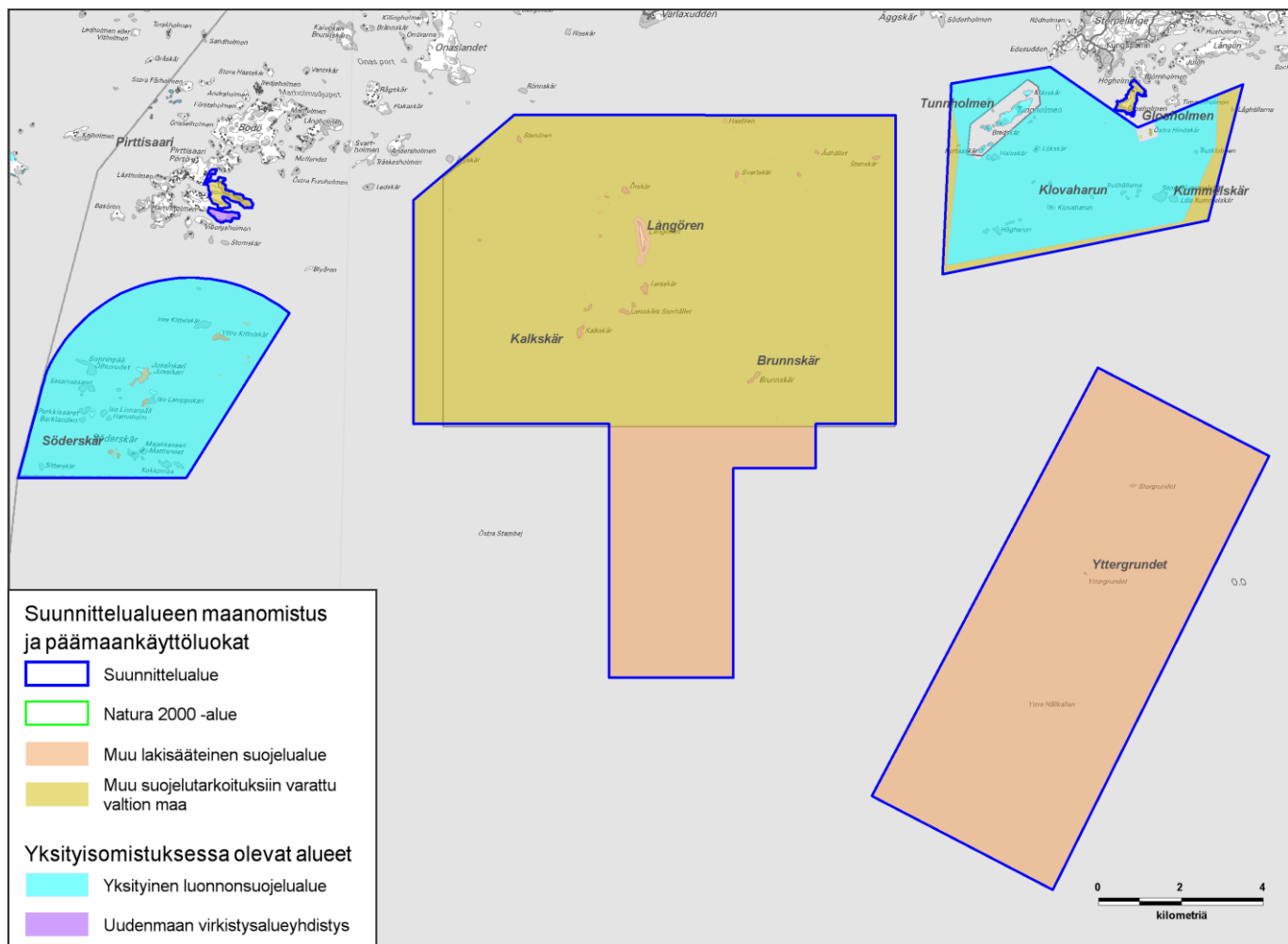
Osa Pirttisaaresta ja Glosholmen siirtyivät Metsähallituksen hallintaan vuonna 2002 puolustusvoimien hallinnasta. Pirttisaaren Lerviksudden siirtyi maanvaihtojen yhteydessä Uudenmaan

virikstysalueyhdistykselle v. 2006 ja se on nyt Pirttisaaren virikstysalue Lerviksudden. Glosholmilla ja Pirttisaaren Makkarauddenilla puolustusvoimien käyttö jatkui vuoden 2008 loppuun saakka. Puolustusvoimien käytön päätyttyä alueille jäi sodanaikaisia linnoituslaitteita ja rasiitteja. Glosholmilla toimii merivartioston kiintoasema, mutta se on siirtymässä Emäsaloon. Söderskärin majakkarakennus siirtyi Söderskär Majakka Oy:n omistukseen vuonna 2003. Samalla Senaatti-kiinteistöt vuokrasi yhtiölle vuoteen 2044 saakka noin puolen hehtaarin maa-alan majakan ympäriltä. Söderskär Majakka Oy vuokrasi lisäksi muut Majakkasaaren rakennukset Senaatti-kiinteistöiltä vuonna 2008. Vuonna 2010 vuokrasopimus solmittiin Metsähallituksen kanssa, koska Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimat rakennukset ovat siirtymässä Metsähallituksen hallintaan. Söderskär Majakka Oy järjestää majakkasaarille ohjattua matkailua ympäristöministeriön rauhoitusmääräyksistä myöntämällä poikkeusluvalla.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja päämaankäyttöluokat.

© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10

Kuva 2. Suunnittelukokonaisuuteen sisältyy Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen virkistysalue Lerviksuden Pirttisaarella, kolme YSA-aluea (Söderskär, Stor-Pellinge yttre hällar, Tunnsolmen), valtiolle kuuluva Långörenin luonnonsuojelualaue (käsittää saaria ja luotoja), kaksiosainen Sandkallanin – Stora Kölhällenin hylkeidensuojelualaue sekä valtion yleistä vesialuetta (Långörenin vesialue) ja suojelutarkoituksiin varattua maata ja vettä Glosolmenissa ja Pirttisaarella. Söderskärin YSA-alueeseen sisältyy yksityisten maanomistajien omistamia maita sekä Metsähallituksen ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa olevia valtion maita. Senaatti-kiinteistöjen maat ovat Söderskärillä siirtymässä Metsähallitukselle. Söderskärin YSA-alueeseen kuuluva vesialue on Pörtö-Bodö osakaskunnan omistuksessa.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualan perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualan keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualan vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualan tai sen osan nimi	Perustamissäädos, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Sandkällanin – Stora Kölhällanin hylkeiden-suojelualue	Valtioneuvoston asetus hylkeidensuojelusta 736/2001	Hylkeiden, erityisesti harmaahylkeen, suojelu, tutkimus ja kantojen seuranta sekä merellisten luontotyyppien seuranta.
Söderskärsin luonnonsuojelualue	Rauhoitettu Uudenmaan lääninhallituksen päätöksellä No 789/7.3.1930, YSA.	Kaikenlainen lintujen häirintä on kielletty luonnonsuojelualueella ympäri vuoden. Vesialueen suojelumääräyksiä on muutettu Uudenmaan ELY -keskuksen päätöksellä (UUDELY/194/07.01/2010) merilintujen elinolosuhteiden turvaamiseksi.
Långörenin luonnonsuojelualue	Asetus eräiden erityisten luonnonsuojelualueiden muodostamisesta 15.5.1970/339, asetusmuutos 1971	Linnuston suojelu koko saaristossa sekä myös kasvillisuuden ja harjumuodostelman suojelu Långörenin saarella
Tunnholmenin luonnonsuojelualue	YSA, rauhoitettu 1932, rauhoitusmääräyksiä muutettu myöhemmin.	Perustettu turvaamaan Tunnholmenin saarten linnusto.
Stor-Pellinge yttre hällar naturskyddsområde	YSA, rauhoitettu 2005.	Linnustollisesti arvokas alue.
Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdykunnat (käsittää Söderskärsin Majakkasaaret ja osan Pirttisaaren aluetta)	RKY 2009, Museovirasto YM3/533/2009, Ympäristöministeriö	Valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö (RKY 2009). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti (MRL 3. luku) alueidenkäytön on sovellettava saarten historialliseen kehitykseen.
Söderskärsin ja Långörenin saaristo	Natura 2000	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen
Söderskärsin ja Långörenin saaristo	Ramsarin sopimus	Kosteikkojen ja vesilintujen suojelu
Söderskärsin ja Långörenin saaristo	Itämeren eli Helsingin suojelusopimus (HELCOM)	Itämeren kuormituksen vähentäminen, meriluonnon suojeleminen ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Yhtenä suosituksena meri- rannikkoalueiden suojelualueet (BSPA)
Yhteenveto		
Suunnittelualueeseen sisältyvien alueiden perustamissäädökset, suojeluohjelmat ja –sopimukset tähtäävät sekä meriluonnon monimuotoisuuden että kulttuurihistoriallisten ympäristöjen suojelemiseen. Luonnonsuojelussa korostuvat erityisesti linnuston, hylkeiden ja mereisten luontotyyppien suojelu.		

3 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.	
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja
	Hallinto ja viranomaistahot	
Projektiryhmä	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Ilpo Huolman
Projektiryhmä	Museovirasto	Sinikka Joutsalmi
Projektiryhmä	Uudenmaan virkistysalueyhdistys	Rea Nyström
Projektiryhmä	Porvoon kaupunki	Arto Lankinen
Projektiseminaari	Porvoon seudun kalastusalue/ Uudenmaan TE -keskus	Christian Lindén
Projektiseminaari	Uudenmaan riistanhoitopiiri	Visa Eronen
	Järjestöt ja ryhmät	
Projektiseminaari	Suomen Majakkaseura	Pekka Väisänen
Projektiseminaari	Suomen veneilyliitto	Kaj-Erik Löfgren
Avoin osallistamistilaisuus	Avoin kutsu paikallisissa sanomalehdissä ja kohdennetut kutsut. Kohdennetut kutsut: Itä-Uudenmaan liitto, Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys ry, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen ilman- ja vesiensuojeluyhdistys ry, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Merenkululaitos, Natur och Miljö, Pellinge Hembygdsförening r.f., Pellinge Ungdomsförbund r.f., Porvoon museo, Porvoon seudun kalastusalue, Porvoon seudun lintuyhdistys ry, Pro Pörtö, Puolustusvoimat, Pääkaupunkiseudun partiolaiset, RKTL, Sukeltajaliitto, Suomen Majakkaseura, Suomen veneilyliitto ry, Suomenlahden merivartiosto, Söderskär Majakka Oy, Uudenmaan riistanhoitopiiri, Uudenmaan partiopiiri ja Uudenmaan TE-keskus.	
	Yritykset	
Kahdenvälinen osallistaminen, Avoin osallistamistilaisuus	Söderskär Majakka Oy	
Lisätietoja		
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)		

Hoito- ja käyttösuunnitelman projektisuunnitelma oli kommentoitavana internetissä ja siihen saatiin 5 palautetta. Porvoon Söderskärin suojelun ja käytön periaatteet (Priha 2008) osallistettiin 30.11.2007 ja 28.2.2008 avoimissa osallistamistilaisuuksissa, joissa oli mukana myös Söderskärin luonnonsuojelualueen vesi- ja maa-alueiden omistajien edustajia.					
Avoimet osallistamistilaisuudet			Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Söderskärin ja Långörenin saaristojen hoito- ja käyttösuunnitelman avoin yleisötilaisuus			Porvoo	27.5.2009	20
Osallistujat yhteensä					20
Pydydetyt lausunnot (kpl)	32	Saadut lausunnot (kpl)	17	Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 5.	
Lisätietoja					
Projektin aikana tehtiin useita lehti- ja radiohaastatteluja sekä paikalliseen että valtakunnalliseen mediaan koskien suunnittelun etenemistä ja suunnittelualueita.					
Osallistamisen vaikutus suunnitelmaan					
Projektiseminaarissa saatiin hyvä yleiskuva suunnittelualueen luonnosta, kulttuuriperinnöstä ja virkistyskäytöstä sekä tietoja metsästyksessä ja kalastuksesta. Lisäksi kuultiin eri sidosryhmien edustajien mielipiteitä ja kehittämisajatuksia alueen suojelun, virkistyskäytön ja matkailun järjestämisestä. Seminaarissa saatiin hyviä ohjeita mm. retkisatamiin ja majakkamatkailuun liittyen. Projektiseminaari oli pohjana uhka-analyysin laatimiselle. Avoimessa osallistamistilaisuudessa kuultiin eri sidosryhmiä ja saatiin tukea mm. Söderskärin alueen suojelun järjestämiseen. Projektin Internet-sivujen perusteella saatiin palautteita yksityishenkilöiltä, mm. Söderskärin luonnonsuojelualueen yksityismaanomistajilta ja Pro Pörtö –yhdistykseltä. Palautteissa korostuivat seuraavat asiat: linnustonsuojelun tehostaminen ja suojelusäädösten uusiminen Söderskärin luonnonsuojelualueella, virkistyskäytön ja matkailun valvonnan ja vaikutusten seurannan järjestäminen Söderskärin alueella ja Pirttisaareissa sekä Långörenin metsästyskäytännön säilyttäminen ennallaan. Lisäksi esitettiin, että Söderskärin Majakasaarten käyttö pitäisi järjestää niin, että eri tahot (Söderskär Majakka Oy, alueen maanomistajat, paikkakuntalaiset, virkistyskäyttäjät, ym..) voisivat käyttää aluetta niin että yleinen etu turvataan ja luontoarvot säilyvät. Kaikki osallistamisessa esille nousseet asiat ovat keskeisiä alueen hoidon ja käytön järjestämisessä, ja niiden järjestäminen ja ratkaisujen etsiminen oli oleellinen osa suunnitteluprosessia. Lisäksi Pro Pörtö – yhdistys esitti tukevuksensa projektin tavoitetta: Valmistellaan edellytykset valtiolle kuuluvien alueiden suojelupäätösten ajantasais- tamiseksi ja rauhoitusmääräysten uusimiseksi.					

4 Vesistöt ja merialueet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 3.			
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualan veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa						
Yleiskuvaus							
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet							
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka		
Virtavedet							
Pohjavesialueet							
Lisätietoja							
Merialueet							
Nimi	Helcom-luokka ²	BSPA-luokka ³	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Söderskärin ja Långörenin saaristo							
Lisätietoja							
Veden syvyys vaihtelee syvimmillään yli 50 metriin							
Yhteenveto							

² Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana.

³ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta). Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus.

NYKYTILAN KUVAUS

ARVOT JA UHAT

TAVOITTEEN ASETTELU

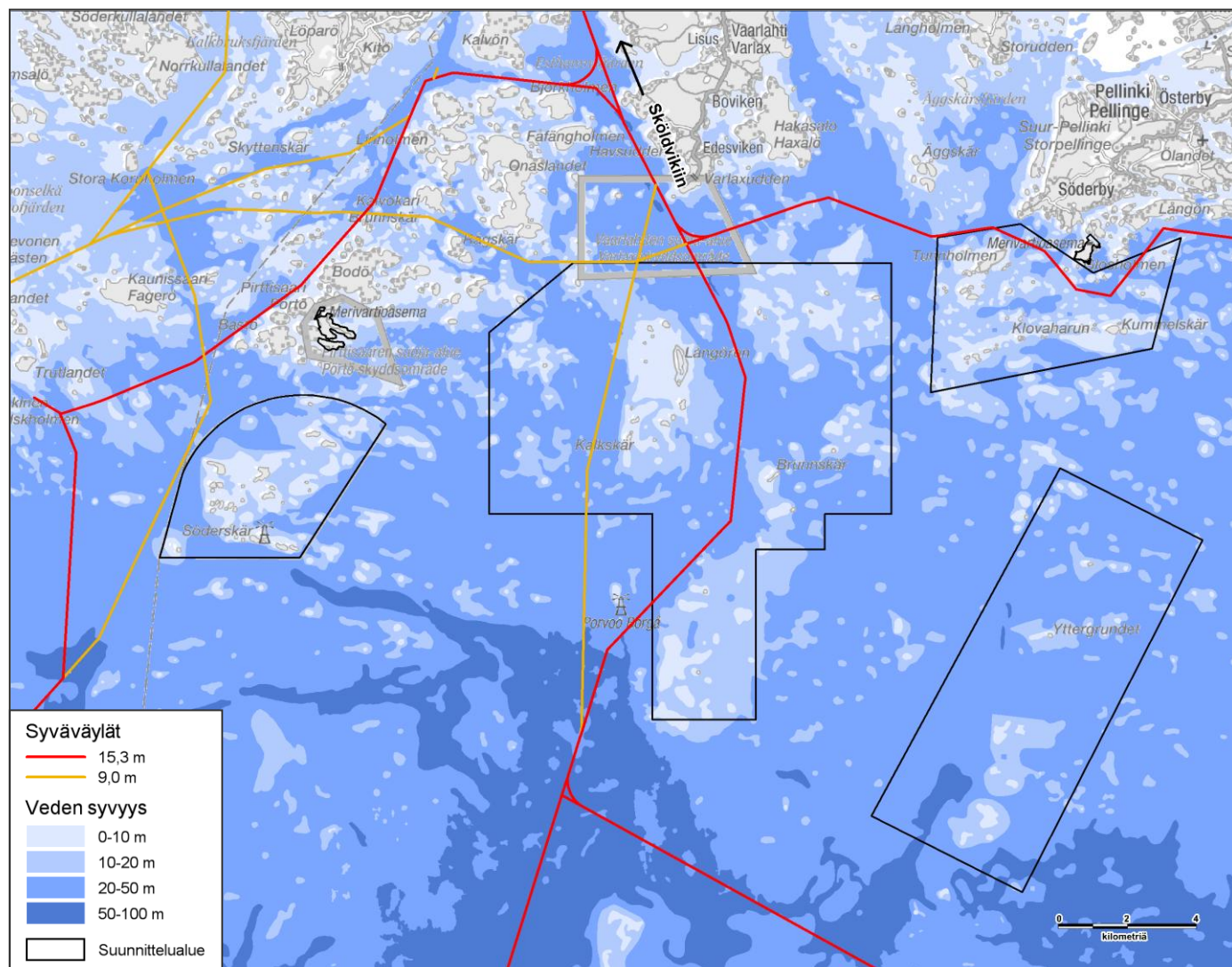
TOTEUTUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SEURANTA

LÄHTEET

LIITTEET

Kuva 3. Merialueet. Suunnittelualueella meren syvyys on pääosin 10 - 50 m, mutta myös matalikoita (alle 10 m) on paljon.

Suunnittelualueen läpi kuljetaan miljoonia tonneja öljyä. Långörenin luonnonsuojelualueen läpi, noin meripeninkulman päästä Långörenin saaresta, ja Sandkallanin – Stora Kölhällenin hylkeiden-suojelualueen läpi sekä Pirtti-saaren luoteispuolelta ja Glosholmenin eteläpuolelta kulkee Suomenlahden kaup-pamerenkulun pääväylät. Neste Oil:in Porvoon öljynja-lostamon Kilpilahdessa sijait-seva satama (Sköldvik) on tonnimäärältään Suomen suurin tuonti- ja vientisatama.

© Metsähallitus 2010,
© Merenkululaitos 2010,
© Karttakeskus oy, Lupa 5293
© Maanmittauslaitos (1/MML/10)

5 Geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☐	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualan keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.			
Kallioperä	Saaret ja luodot ovat enimmäkseen puuttomia ja kallioisia (Pirttisaarta ja Glosolmenia lukuun ottamatta), mutta myös hiekkaisia harjumuodostumia esiintyy. Alue kuuluu Etelä-Suomen voimakkaan metamorfoosin alueeseen. Kallioperä koostuu pääasiassa mikroliinisestä graniitista, granodioriitista, tonaliitista ja kvartsidioriitista. Veden syvyys vaihtelee syvimmillään yli 50 metriin. Suunnittelualan pohjan pintamaalaji vaihtelee kovista kalli- ja kivikkopohjista melko laajoihin savialueisiin. Kallio-, moreeni-, hiekka-, sora- tai kivikkopohjat kattavat todennäköisesti suurimman osan alueesta (Rantataro 1992). Alueella on riittämisiä kivikko- tai kalliomuodostumia.			
Maaperä				
Geomorfologia				
Lisätietoja				
Suurin osa suunnittelualueesta on vielä maaperä- ja kallioperägeologisesti kartoittamaton (www.geokartta.gtk.fi).				
Yhteenveto				
Saaret ja luodot ovat enimmäkseen kallioisia, mutta myös hiekkaisia harjumuodostumia esiintyy. Pohjan pintamaalaji vaihtelee kovista kalli- ja kivikkopohjista laajoihin savialueisiin. Suurin osa suunnittelualan merenpohjista on kuitenkin vielä geologisesti kartoittamaton.				

NYKYTILAN KUVAUS

ARVOT JA UHAT

TAVOITTEEN ASETTELU

TOTEUTUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SEURANTA

LÄHTEET

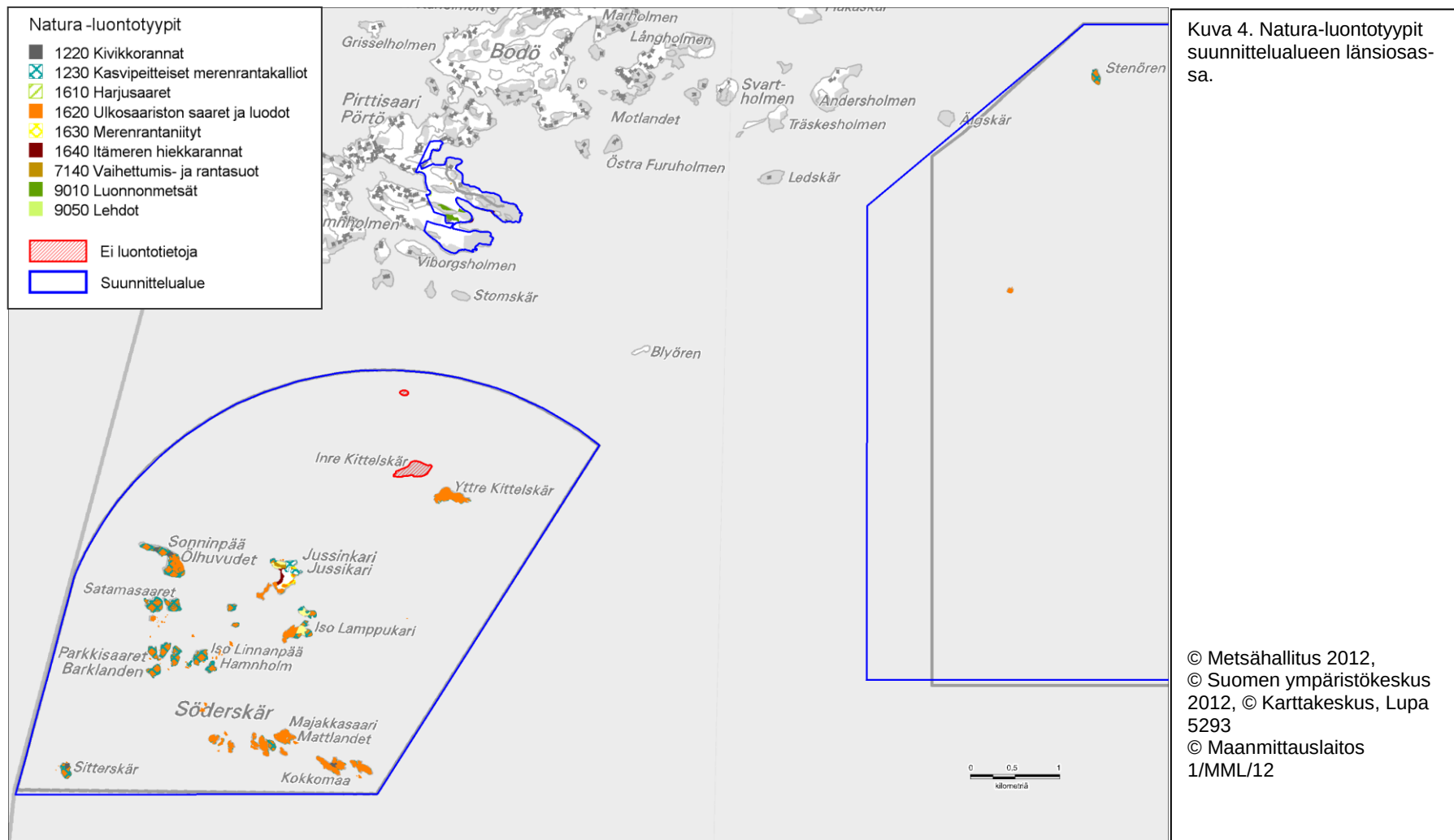
LIITTEET

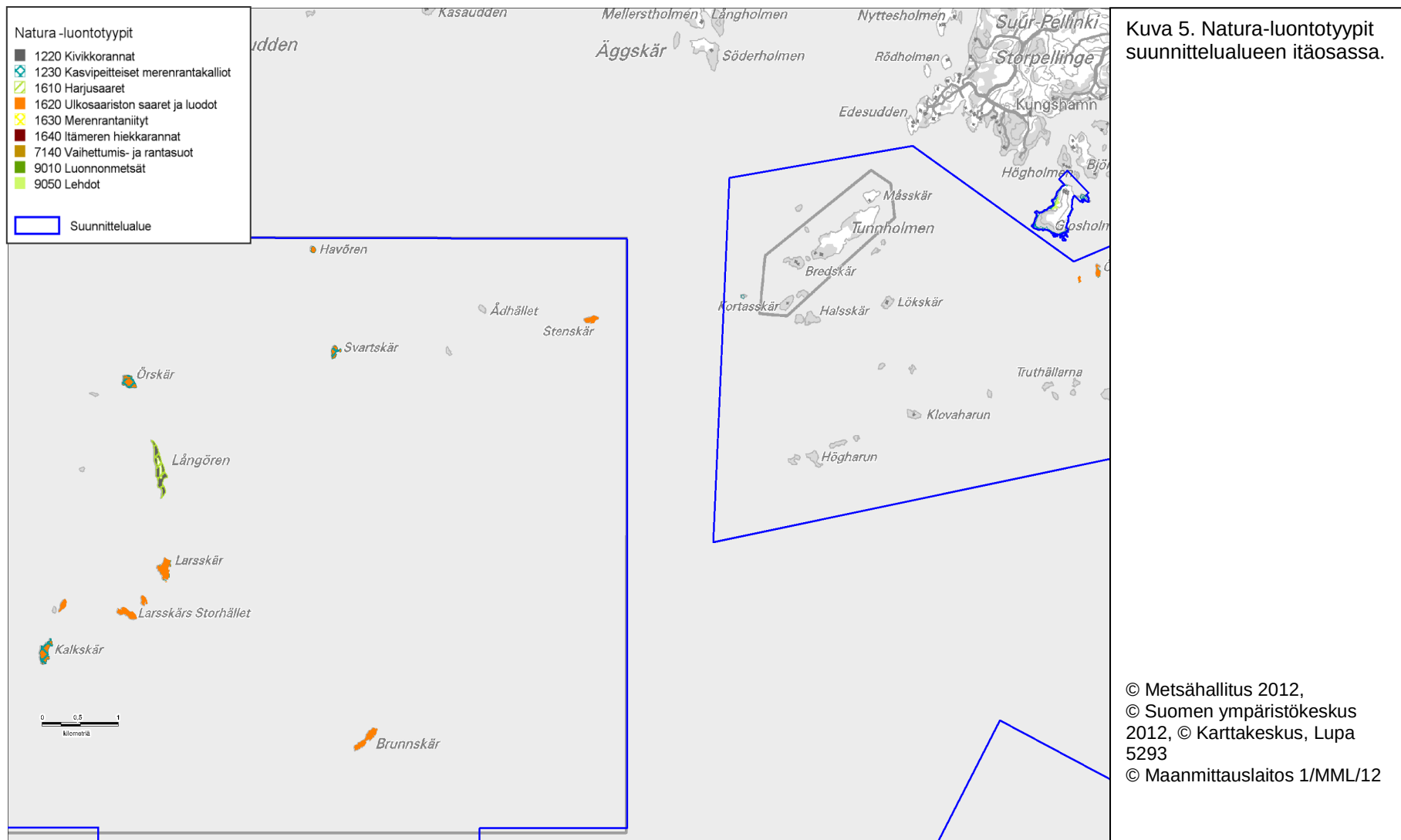
6A Natura 2000 -luontotyytit

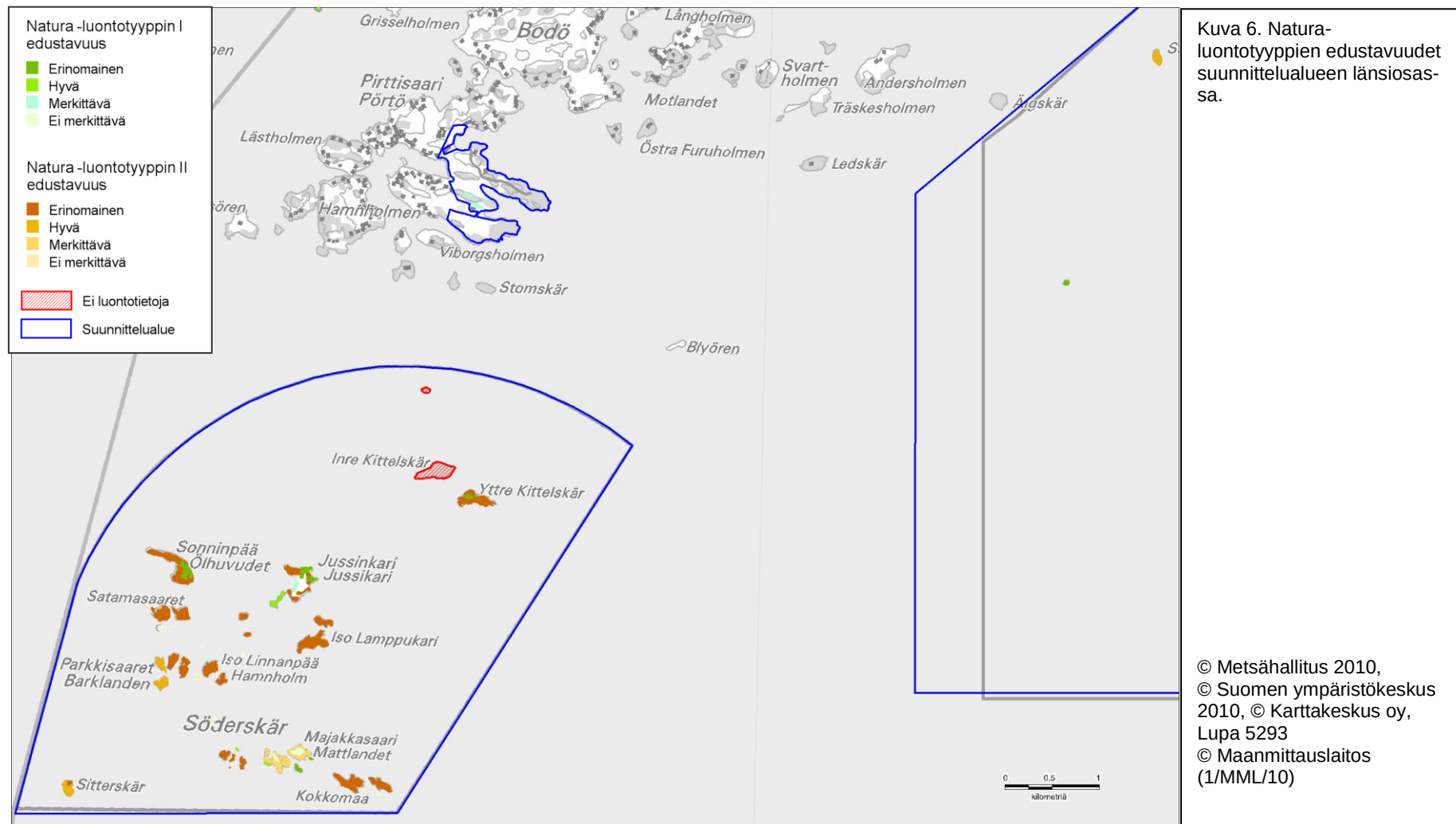
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu				Kartta	☒ ☒	Luontotyytit (Kuvat 4 - 5) Luontotyyppien edustavuus (Kuva 6 - 7)					
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyytit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvedossa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyytin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot esitetään tarvittaessa liitteessä x.											
Luontotyytit					Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyytit I ja II ⁴							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 - luontotyyppi	Pinta-ala, luonto- tyyppi I (ha)	Pinta-ala, luonto- tyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä		
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	
1110	Vedenalaiset hiekasärkät	ei tietoa										
1170	Riutat	ei tietoa										
1210	Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus	ei tietoa										
1220	Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvii- lisuus	6,8	4,5		4,5	2		0,3				
1230	Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeit- teiset rantakalliot	47,9	34,3	26,4	24,2	15,3	6,4	4,6	3,5	1,6	0,2	
1610	Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen sekä vedenalai- nen kasvillisuus	4,9		4,9								
1620	*Itämeren boreaaliset luodot ja saaret	52,9	34,4	35,7	25,2	10	7,2	4	1,8	3,2	0,2	
1630	Itämeren boreaaliset rantaniityt	2,8		1,9		0,9		0,04				
1640	Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuut- ta	2,2				0,5		1,5		0,2		
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	0,03								0,03		
9010	*Luonnonmetsät	9				6		2,7		0,3		
9050	Lehdot	1,8				0,6		1,2				
6270	*Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	ei tietoa										

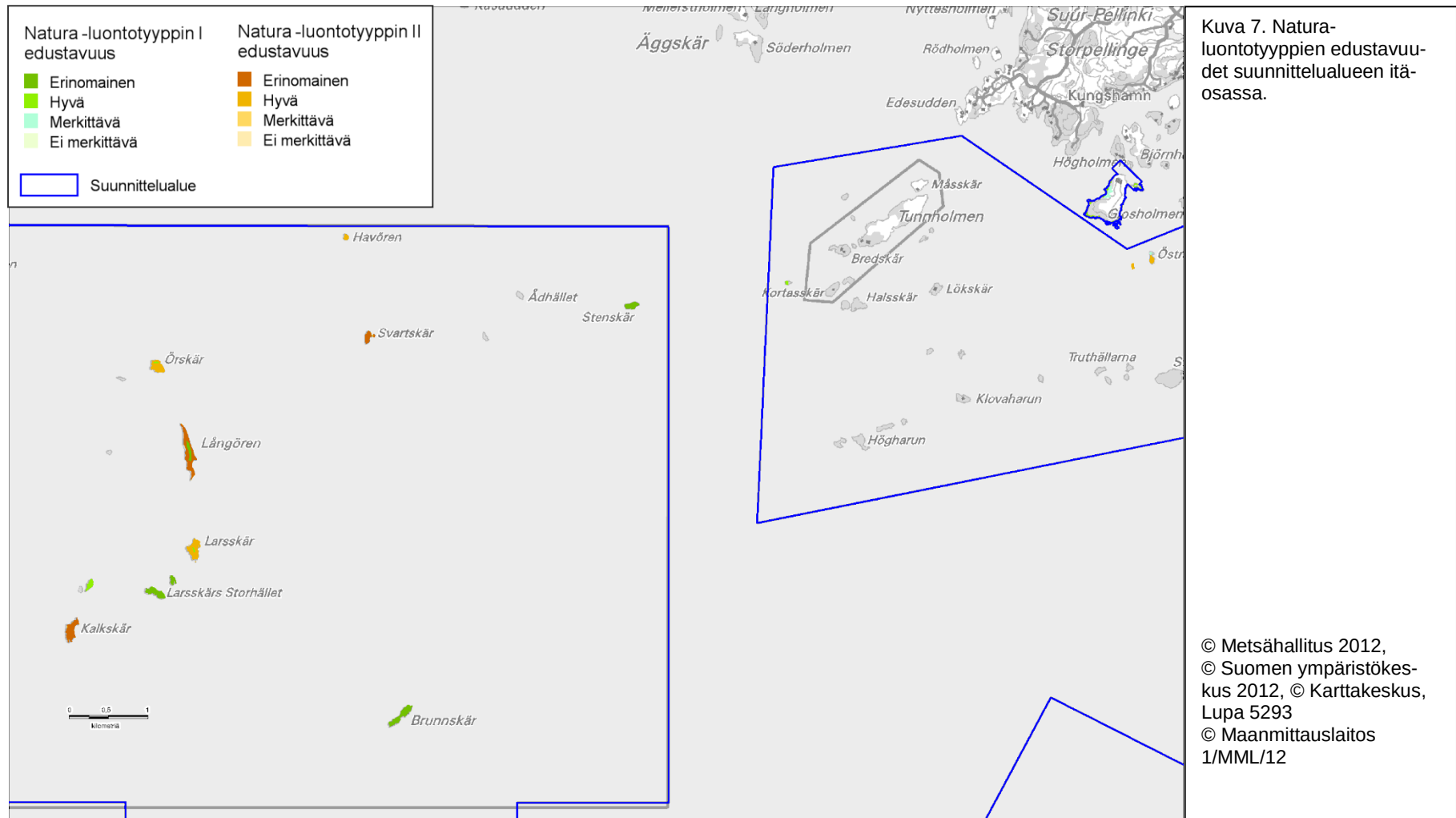
⁴ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyytin I kanssa.

Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		128,33	73,2	68,9	53,9	35,3	13,6	13,84	5,3	5,33	0,4
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		0,7	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,02	0,02	0
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
	Muu kuin Natura-luontotyyppi	18168,7	Luontotyyppien pinta-alat ja edustavuusluokittelu ovat puutteellisia, koska vedenalaisia luontotyyppejä ei ole kartoitettu. Inventoidut luontotyypit ja niiden edustavuudet ovat kuvissa 4 - 5 ja 6 - 7.								
	Ei inventoitu	0									
	Kaikki kuviot yhteensä										
Verkostotarkastelu											
Yhteenveto											

6B Kansalliset uhanalaiset luontotyypit (LUTU)

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☐	
Selite	Lomakkeelle kirjataan Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyypit, niiden pinta-alat ja prosenttiosuudet. Luokitus perustuu vuosina 2005–2007 toteutettuun tutkimukseen, jonka menetelmät ja tulokset on kuvattu julkaisuissa SY 765 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi - menetelmä ja luontotyyppien luokittelu, sekä SY8/2008 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.					
Koodi	Luontotyyppi	Uhanalaisuus-luokka ⁵	Pinta-ala (ha) tai arvio alasta	Osuus alueesta	Kuvaus ja sijainti	
2.1.3	Kallio- ja kivikkopohjien rakkolevâyhteisöt	EN (VU)	?		esiintyy mahdollisesti alueella	
2.1.5	Punalevâyhteisöt	VU	?		esiintyy mahdollisesti alueella	
2.1.6	Meriajokasyhteisöt	EN (DD)	?		esiintyy mahdollisesti alueella	
2.2.2.1	Itämeren hiekkarannat	EN	2,2	0,01	Jussinkari 0,7 ha, Tunnholmen 0,5 ha	
2.2.4.1	Rakkolevâvallit	VU	0,1?	0	Jussinkari, Tunnholmen, mahdollisesti Lervikenillä	
2.2.6.2	Kluuvit	EN	0,4	0	Pirttisaaren Makkaraudden, Klovaharun	
2.2.7.6	Itämeren harjusaaret	VU	4,9	0,03	Långören	
7.7	Merenrantaniityt	CR	2,8	0,02	pieniä esiintymiä: Jussinkari, Tunnholmen, Lamppukarit	
4.7.1.2	Tervaleppäluhdut	VU	0,6	0,01	Pirttisaari, rajattu luonnonsuojelulain tervaleppäkorpena	
5.1	Lehdot	VU	1,8	0,01	Pirttisaari, Tunnholmen	
7.4.	Tuoreet niityt	CR	0,7	0,01	Pirttisaari	

⁵ RE = Hävinnyt = Luontotyyppin kaikki esiintymät ovat hävinneet alueelta

CR = Äärimmäisen uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä tarkastelualueelta.

EN= Erittäin uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä tarkastelualueelta.

VU = Vaarantunut = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä tarkastelualueelta.

NT = Silmällä pidettävä = Luontotyyppin esiintymät ovat taantuneet, mutta se ei täytä vaarantuneen kriteereitä tai se on niin harvinainen, että jo satunnaistekijöiden voidaan ajatella uhkaavan sen säilymistä.

LC = Luontotyyppi ei kuulu edellä esitettyihin luokkiin eikä sen esiintymiin ja niiden keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistu keskipitkällä aikavälillä merkittävää uhkaa hävitä tarkastelualueelta.

DD = Puutteellisesti tunnettu = Luontotyyppiä koskevat tiedot eivät riitä kriteerien mukaisen arvion tekemiseen.

Uhanalaiset luontotyypit yhteensä					
Verkostotarkastelu					
Yhteenveto					
Tiedot perustuvat arvioihin, koska uhanalaisia luontotyyppejä ei ole inventoitu.					

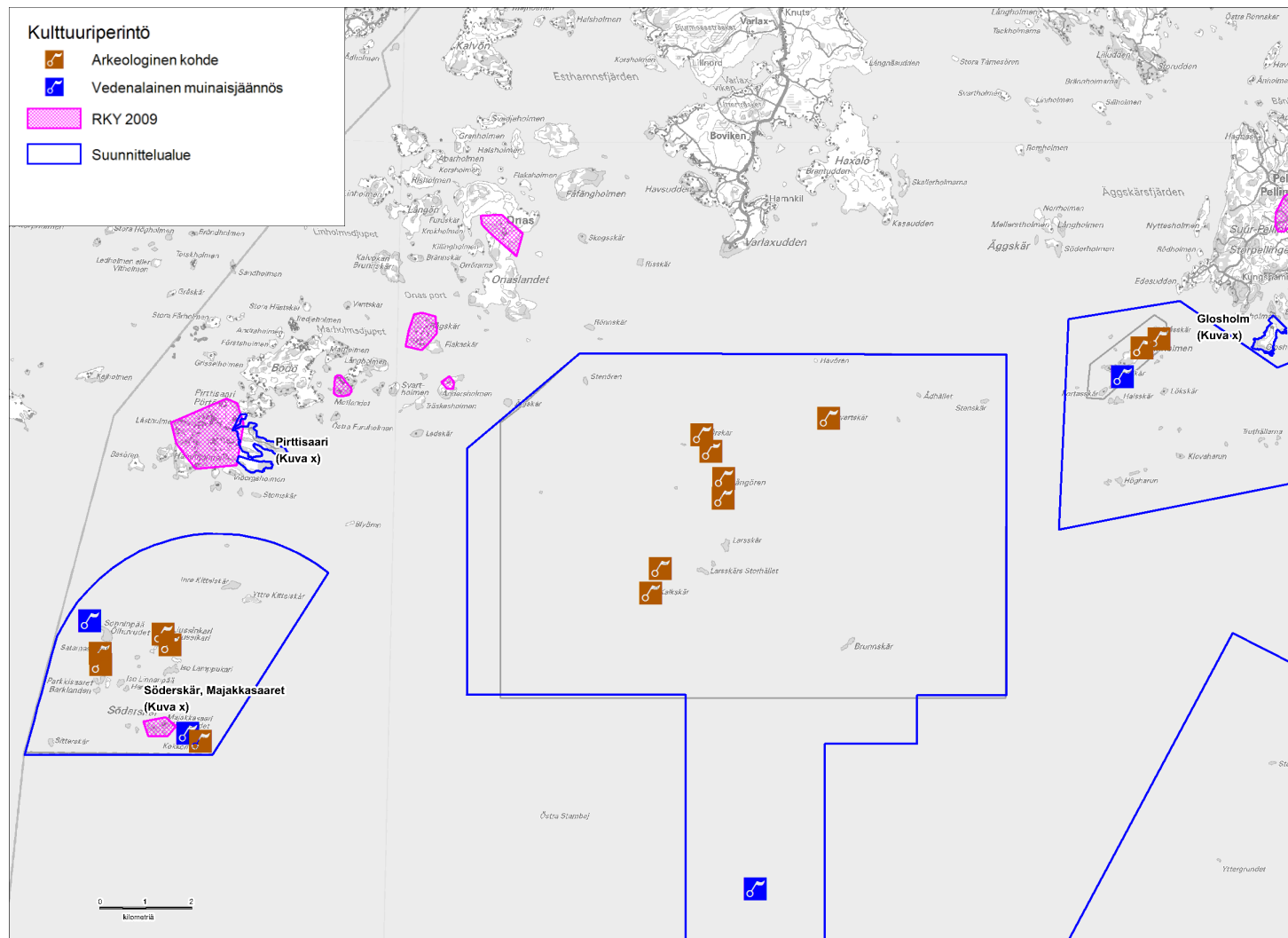
7 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu				Kartta	Lajisto on esitetty tarkemmin liitteessä 4.	
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään tarvittaessa liitteessä x.						
Luokitus	Linnut	Muut selkärangai- set	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet	
Erityisesti suojeltavat lajit	2						
Muut uhanalaiset lajit	10			1		1	
Silmälläpidettävät lajit	13			4			
Alueellisesti uhanalaiset lajit				2			
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura- alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	12						
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		3					
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit		minkki supikoira		kurtitulehtiruusu			
Lajistotietoa							
Tunnholmen saarella on esiintynyt meriotakilokki (EN) (Porvoon kaup. 2008b).							

8 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuvat 8 – 11.
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Maisema				
Nimi	Kpl	Luokitus		
	0	Maailmanperintökohde		
	0	Kansallinen kaupunkipuisto		
	0	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue		
Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdykunnat (RKY 2009, Museovirasto)	1	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö		
Söderskär ja osa Pirttisaarta / Itä-Uudenmaan maakuntakaava (ma/v Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, valtakunnallisesti merkittävä); Onaksen saariston osayleiskaava-alue (ma/v Maisemallisesti arvokas alue. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöalueet)	1	Maakunnallisesti merkittävä maisema		
		Luonnonsuojelulain mukainen maisema-alue		
		Muu merkittävä maisema		
Lisätietoja				
1.1.2010 voimaan tulleen valtioneuvoston päätöksen mukaan Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdykunnat on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaisesti (MRL 3. luku) alueidenkäytön on sovellettava saarten historialliseen kehitykseen.				
Rakennusperintö				
Nimi	Kpl	Luokitus		
Söderskärin majakka, majakkamestarin ja -vartijan talot ja luotsitupa talousrakennuksineen, Entinen Pirttisaaren tullimestarin asuintalo, Pirttisaaren ensimmäinen merivartioasema	10	Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä		
		Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä		
		Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä		
Lisätietoja				
Söderskärin rakennuskantaa ryhdytään kunnostamaan hankevaroin v. 2011. Yksityisessä omistuksessa olevasta majakkarakennus on suojeltu 1.11.2010 YM:n päätöksellä YM4/531/2010. Majakkarakennuksen kunnostustyöt on aloitettu 2000-luvulla ja ne jatkuvat edelleen.				
Arkeologiset kohteet				

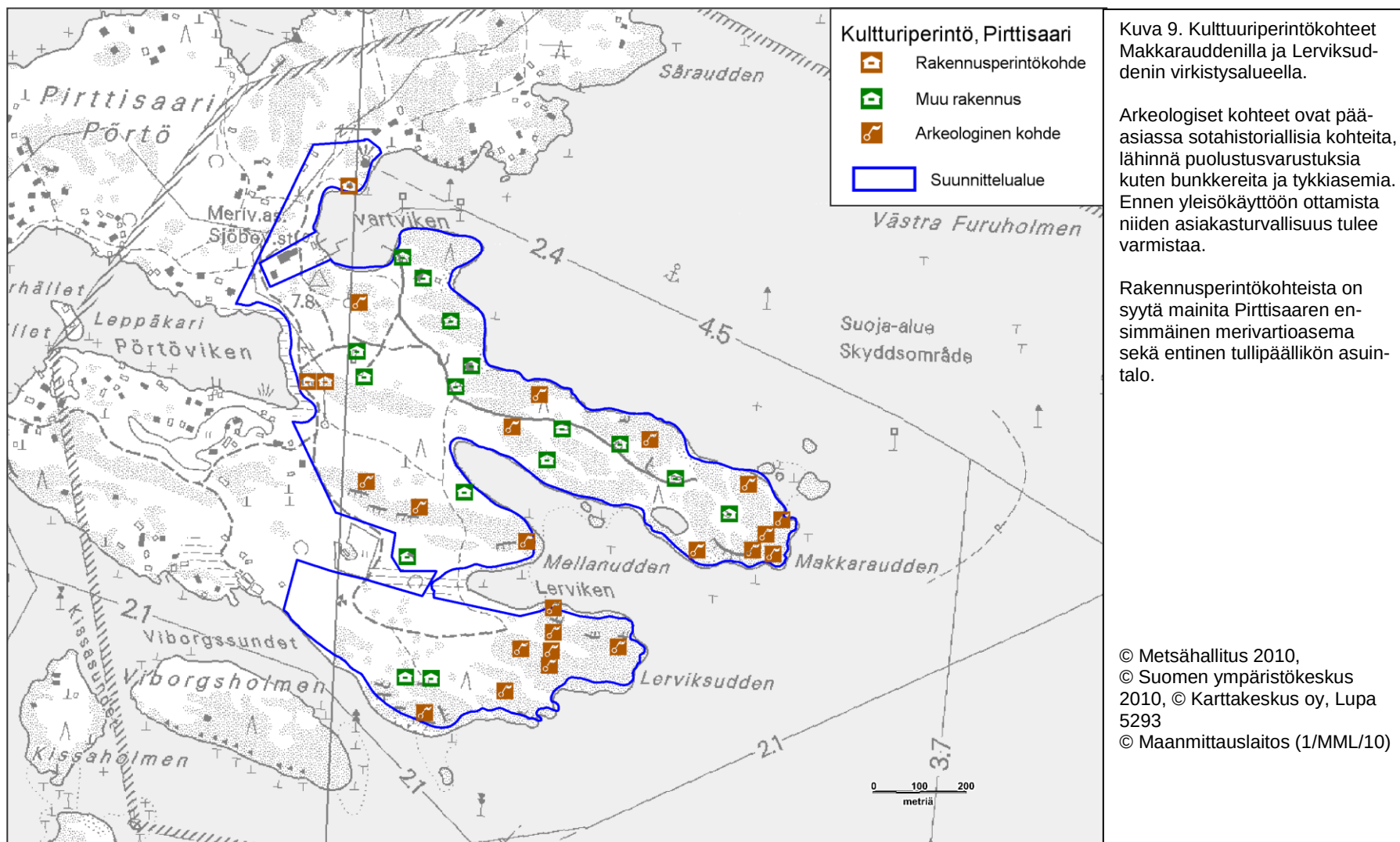
Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustus- varustukset	Kulttipaikat	Valmistuspaikat ja työpaikat	Taide ja muistomer- kit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maarakenteet	Ei määritely	Yhteensä kpl
Muinaisjäänösrekisterissä oleva kohde								3			3
Muu arkeologinen kohde	42	1	41	1	7	1	1		7	1	70
Lisätietoja											
Alueen kulttuuriperintö on inventoitu vuonna 2009. Inventoinnissa kerättiin tietoa alueen kulttuuriarvoista hoidon ja käytön suunnittelua varten. Suunnittelualueella ei ole Museoviraston muinaisjäänösrekisterikohteita kolmea vedenalaista muinaisjäänöstä lukuun ottamatta. Alueen arkeologisista kohteista tärkein on Glos Holmenin majakan raunio, joka on merenkulun rakennusperinnön inventoinnissa (Museovirasto 2001) luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi. Alueelle tyypillisiä muita kohteita ovat puolustusvarustukset sekä metsästyksen ja kalastukseen liittyvät rakenteet. Kohteiden ajoitus on paikoin vaikeaa. Sotahistorialliset kohteet ovat pääosin historialliselta ajalta; toisen maailmansodan aikaiset kohteet ovat hyvin edustettuina. Toisen maailmansodan aikaisia kohteita ei toistaiseksi sisällytetä muinaismuistolain rauhoittamiin kiinteisiin muinaisjäänöksiin. Ne on kuitenkin otettava huomioon historiallisesti merkittävänä rakenteina ja kohteina ja niitä on tarkasteltava osana kulttuuriympäristöä kuten kiinteitä muinaisjäänöksiä. Söderskärin alueella ei ole tehty vedenalaisinventointia. Suunnittelualueelta tunnetaan kuitenkin kolme vedenalaista muinaisjäänöstä. Harrastajasukeltajien löytämä Kokkomaan-hylkynä tunnettu rauhoitettu muinaisjäänös sijaitsee Kokkomaan-saaren pohjoisrannan lahdessa. Kohdetta ei ole dokumentoitu arkeologisesti. Söderskärin hylkynä tunnettu muinaisjäänösrekisterissä tunnettu kohde, jonka oletetaan olevan 1839 karille ajanut englantilainen priki Houghton le Spring. Lisäksi alueella on Stora Köllhällenin hylky. Alueella voi olla myös muita vedenalaisia muinaisjäänöksiä, mutta vedenalaisinventoinnin puuttuessa ei niistä ole varmaa tietoa. Hylyt ovat rauhoitettuja muinaisjäänöksiä, jos niiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sata vuotta.											
Muu kulttuuriperintö											
Kävijätutkimus											
Suunnittelualueelta ei ole tehty kävijätutkimusta.											
Yhteenveto											
Alueen monimuotoinen kulttuuriperintö muodostuu merellisiin elinkeinoin, luotsi- ja majakkatoimintaan sekä sotahistoriaan liittyvistä rakennuksista ja rakenteista. Alueen kulttuuriperinnön näkyvimpiä ja arvokkaimpia elementtejä ovat majakat ja niihin liittyvä jäljellä oleva rakennuskanta. Sotahistoriaan liittyvät rakenteet, kuten useat bunkkerit, muodostavat massaltaan suuren ja haasteellisen kokonaisuuden suojelun ja alueiden turvallisen käytön kannalta.											

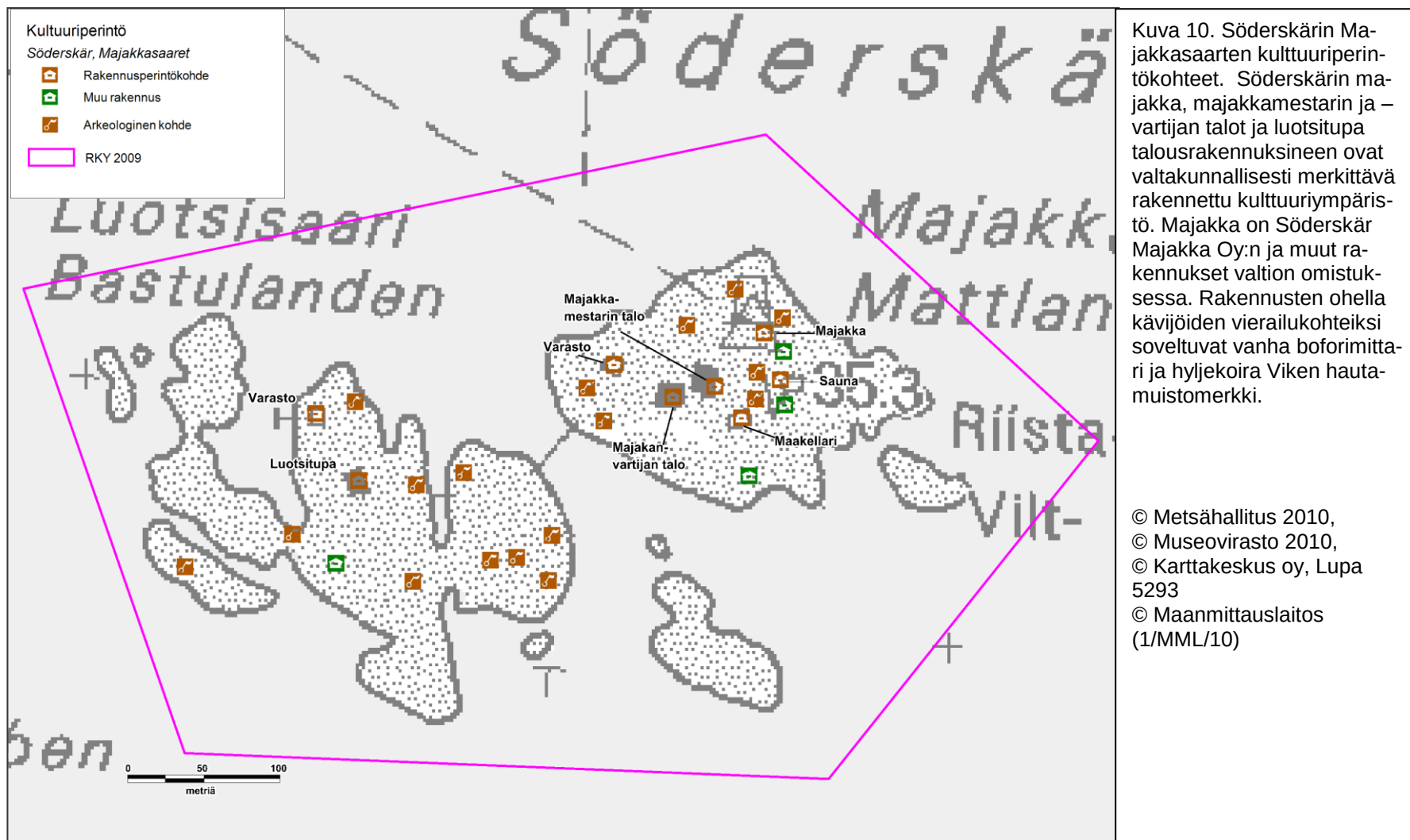

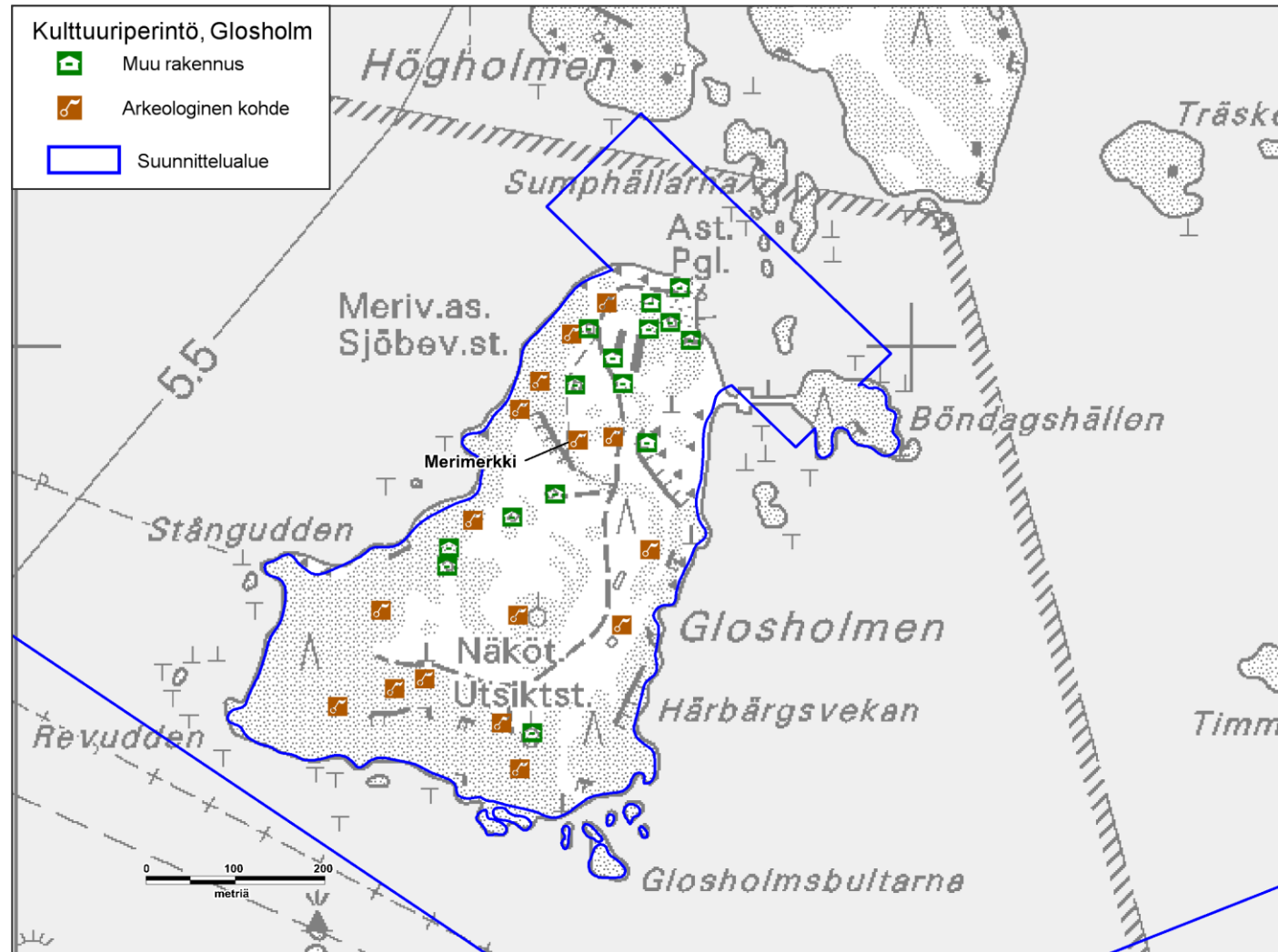
Kuva 8. Kulttuuriperintökohteet ja maisema-alueet suunnittelu-alueella.

Vedenalaiset kohteet ovat hylkyjä tai niiden jäännöksiä. Vedenalaista kulttuuriperintöä ei alueella ole systemaattisesti inventoitu. Långörenin saariston arkeologiset kohteet ovat historiallisen ajan säilytyskuoppa ja merimerkki. Söderskärin Majakkasaaret ja Pirttisaarella osa suunnittelualueesta sisältyvät valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajaukseen (RKY 2009).

© Metsähallitus 2012,
© Suomen ympäristökeskus 2012, © Karttakeskus, Lupa 5293
© Maanmittauslaitos 1/MML/12

Kuva 11. Glosholmenin kulttuuriperintökohteet. Glosholmenin arkeologiset kohteet ovat pääasiassa sotahistoriallisia puolustusvarustuksia. Ennen yleisökäyttöön ottamista kohteiden asiakasturvallisuus tulee varmistaa. Glosholmenin tunnetuin kohde on majakan raunio. Se tunnetaan Tove Janssonin Muumitalon esikuvana.

© Metsähallitus 2010,
© Suomen ympäristökeskus 2010,
© Karttakeskus oy, Lupa 5293
© Maanmittauslaitos (1/MML/10)

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☐	☐
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualan vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreitien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			

Toimintaympäristön kuvaus

Matkailullinen aluekokonaisuus

Suunnitteluala sijaitsee Uudenmaan liiton alueella, lähellä pääkaupunkiseutua ja valtateiden 6 ja 7 varrella. Itä-Uusimaa on vanha kulttuurimaakunta, ”kulttuurihistoriallinen aarreaite”, jossa on Suomen vanhin rakennuskanta ja jonka tunnuspiirteitä ovat vanhat kaupungit, jokilaaksot, rannikko, saaristo, maaseutu, kartanomiljööt, lukuisat kylät ja toimivat saaristoyhteisöt. Itä-Uudenmaan matkailustrategia on vuosille 2007-2013 ja toteuttamissuunnitelma vuosille 2007-2010. Itä-Uudenmaan matkailun yhteistyöverkostona toimii Itä-Uudenmaan matkailu ry. Alueorganisaatiotoiminnasta vastaa Porvoo Tours (yksityinen), Posintra Oy vastaa hanketoiminnasta ja PremiunVisit – yritysverkosto vastaa markkinoinnista ja tuotekehityksestä. Matkailustrategian vision mukaan alueen matkailutuloa kasvattavat saariston kehittyneet matkailupalvelut ja monipuolistunut kulttuuritarjonta alueen perinteisten vetovoimatekijöiden lisäksi. Kehittämisen yhtenä painopisteenä on saariston matkailupalveluiden kehittäminen. Tavoitteena on mm. selvittää saaristokeskuksen perustamismahdollisuudet, saariston matkailupalveluiden infrastruktuurin kehittäminen sekä arvokkaan rakennuskannan ja arkeologisen kulttuuriperinnön ylläpito.

Suurin osa Söderskärin ja Långörenin saaristoista ei kulutusherkyytensä ja aran lajistonsa vuoksi sovellu voimakkaaseen matkailukäyttöön.

Virkistyskäyttökokonaisuus

Suunnittelualan läheisyydessä, Pellingin ja Onaksen saaristoissa, sijaitsee useita virkistysalueita ja retkisatamia. Helsingin kaupungin ulkoilualueista ja saaristokohteista Sipoon Saaristossa sijaitsevassa Kaunissaassa on monipuoliset virkistyskäyttöpalvelut. Kaunissaari sijaitsee Pirttisaaren lähellä. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksellä on Lerviksuddenin virkistysalueen lisäksi useita saaristo- ja mantereisia kohteita Porvoossa: Brokholmen, Bredholmen, Norra Sandö, Solklippan, Stornäsudden, Varlaxudden ja Onas. Porvoon kaupungin vierasvenesatamat sijaitsevat Jokirannassa ja Sandholmenissa; veneily- ja kalastus- sekä ulkoilualueita ovat Äggskär, Mäntysaari, Hakasalo, Norrholmen, Soklippan ja Vitholmen. Porvoon saaristosta itään sijaitsee Itäisen Suomenlahden kansallispuisto.

Suunnittelualan virkistyskäyttö- ja luontomatkailukohteet

Suunnittelualuetta ollaan vasta ottamassa virkistys- ja luontomatkailukäyttöön, minkä vuoksi valmista palveluvarustusta on vasta vähän.

Virkistyskäytön kannalta keskeisimmät kohteet ovat:

1. Pirttisaari: Saaristoyhteisö ja entinen merivartioasema; Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen Lerviksuddenin virkistysalue. Puolustusvoimien rakenteita
2. Glosholm: Toimiva merivartio, Glosholmenin majakan rauniot, puolustusvoimien rakenteita
3. Söderskärin Majakkasaaret: Majakka vuodelta 1862 ja puurakennukset.
4. Långörenin alue sekä Sandkallanin ja Stora Köllhällenin hylkeidensuojelualue: Hyljematkailun mahdollisuuksia selvitetään Kallbådanin hylkeidensuojelualueen kokemusten perusteella
5. Klovharun, entinen Tove Janssonin kesäviikko (Pelling Hembygdssöreningin omistuksessa)

Vetovoima ja merkitys

Itä-Uudenmaan saaristo on virkistyskäyttö- ja matkailukohteena vetovoimainen alue, jonka vetovoima perustuu sen luonto-arvoihin, maisemaan, rakennusperintöön ja arvoon osana II maailmansodan historiaa. Keskeiset luontoarvot luonnon virkistyskäytön kannalta ovat hylkeet, linnusto ja kalasto. Käyttäjiin kuuluvat ryhmä- ja omatoimiset matkailijat, veneilijät, melojat, sukeltajat, luontoharrastajat, metsästäjät ja kalastajat.

Suunnittelualueen kysyntä										
Kävijälaskenta			Kävijätutkimus							
Suunnittelualueen käyntimäärä	Vuosi		Kävijätutkimuksen kohdealueet:			Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1= erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)			
Käyntimäärän kehitys kohteilta:										
			Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)							
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin		Tyytyväisyys ympäristöön		Odotusten täyttyminen		Häiriötekijöiden kokeminen	
			Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyyppisiin:							
			Paikalliset kävijät (%)		Päiväkävijät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (h)		
			Kotimaiset matkailijat (%)		Yöpyjät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (vrk)		
			Ulkomaalaiset matkailijat (%)		Kävijävuorokaudet					
Lisätietoja										
Suunnittelualueella ei ole tehty kävijälaskentaa eikä – tutkimusta. Vuosina 2005–2007 kävijöitä oli Söderskärin majakkasaarilla n. 2000 henkeä/kesä (Priha 2008). Söderskär Majakka Oy:n ilmoittamat matkailijamäärät Söderskärin Majakkasaarilla ovat yhteensä vuositasolla noin 3000 (2008) ja 3600 (2009), jakaantuen kuukausille seuraavasti: toukokuu noin 100, kesäkuu noin 500, heinä-elokuu 2500 (2008) ja 3000 (2009), syyskuu noin 500. Kävijämäärä oli 5500 vuonna 2011 (Majakkasaaret ja Långören). Kävijälaskuri on asennettu Söderskärin Majakkasaarille syksyllä 2010.										

Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Söderskärin Majakkasaaret	7		1	5	1	6	1	1	Puuliiteri on hyvässä kunnossa. Asuinrakennusten katot vuotavat ja Senaatti-kiinteistöt vastaa niiden korjauksista. Majakka sijaitsee Söderskär Majakka Oy:lle vuokratulla alueella ja yritys vastaa majakan ylläpidosta. Puurakennusten osalta hallinnansiirto Senaatti-kiinteistöltä Metsähallitukselle on vireillä. Metsähallitus toimii tällä hetkellä valtakirjalla.
Glosholmen*	16		8	2	5		16	1	Glosholmenin merivartioasema toimii Rajavartiolaitoksen ja Kotkan merivartioalueen alaisuudessa. Valvontatuvan kuntoa ei ole määritetty. Ylläpitovastuu on toistaiseksi Rajavartiolaitoksella.

Pirttisaari*	16		1	3	12	12		3	Pirttisaaren merivartioasema on lakkautettu ja myyty yksityiselle. Uudenmaan virkistysalueyhdistys omistaa kaksi varastoa Lervik-suddenilla.
Rakennelmat	Lkm	Kapasi- teetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Söderskärin Majak- kasaaret	32		5	2	2	2		3	Majakkasaaren laiturin ja Ryssvillanin perustusten (kolme erillistä rakennelmaa) kuntoa ei määritelty. Lukuihin sisältyy 2 siltaa, historiallisten rakennelmien kuntoa ei ole määritelty.
Glosholmen*	20		1			15	5		Laituri merivartioaseman hallinnassa (siirtyy myöhemmin Metsä- hallitukselle), kunto hyvä. Muiden rakennelmien kuntoa ei ole määritelty.
Pirttisaari*	27					26	6		Enimmäkseen historiallisia rakenteita. Rakenteiden kuntoa ei ole määritelty. Muiden rakennelmien ylläpito Rajavartiolaikoksella ja Uudenmaan virkistysalueyhdistyksellä. Pirttisaaren entisen merivartioaseman läheisyydessä sijaitseva valvontatorni on toistaiseksi merivartioston omistuksessa ja käytössä. Torniin pääsy on sivullisilta kielletty ja estetty.
Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)			Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	
						Mh	Muu		
Lisätietoja									
*Yllä mainittuja Glosholmin ja Pirttisaaren rakennuksia ja rakennelmia ei ole vielä otettu yleisökäyttöön. Ennen kuin kohteet otetaan virkistys- tai luontomatkailukäyttöön niiden asiakas- turvallisuus varmistetaan (Metsähallituksen ohje 2177/620/2010). Suunnittelualueen matkailu on kulttuurimatkailua (majakkamatkailua) tai luontomatkailua. Tässä suunnitelmassa matkailusta käytetään nimityksiä matkailu tai luontomatkailu. Metsä- hallituksen alueilla matkailua voidaan harjoittaa kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti (Metsähallitus 4257/530/2003).									

Matkailun yhteistyö							
Vuosi	2011	Yhteistyöyritysten lukumäärä	1	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5: erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
Söderskär Majakka Oy.							

NYKYTILAN KUVAUS

ARVOT JA UHAT

TAVOITTEEN ASETTELU

TOTEUTUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SEURANTA

LÄHTEET

LIITTEET

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö					Ei karttaa				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.									
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella										
Käyntimäärät			Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä							
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Luontoon.fi -sivuilla	Asiakaspalvelupisteet			Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)			
			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa				
			Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)
			Perustiedon tarjonta				Perustiedon tarjonta			
			Herättelevä opastus				Herättelevä opastus			
			Syventävä opastus				Syventävä opastus			
Lisätietoja										
Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ovat vasta ottamassa alueitaan virkistyskäyttöön, minkä vuoksi opastusviestintää ei ole vielä toteutettu.										
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät			Lkm	Kuvaus						
Asiakaspalvelupisteet			0							
Opastuspisteet			0							
Luontoon.fi sivut			0							
Maasto-opasteet			0							
Luontopolut			0							
Esitteet ja muu painomateriaali			0							
Sähköiset opastustuotteet			0							
Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus										

www.soderskar.fi, www.uudenmaanvirkistysalueyhdistys.fi
Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: Retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)
Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ovat vasta ottamassa alueitaan virkistyskäyttöön, minkä vuoksi suunnittelualueella ei vielä ole juurikaan retkeilyyn, luontomatkailuun ja opastusviestintään liittyvää palveluvarustusta. Itä-Uudenmaan matkailustrategian yhtenä painopisteenä on saariston matkailupalveluiden kehittäminen. Suunnittelualueen keskeisimmillä valtion omistamilla kohteilla matkailua voidaan harjoittaa kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti ja kulttuuriperinnön ja luonnon suojelu huomioiden. Majakkasaarilla yksityisten omistama yritys harjoittaa matkailua ja kävijämäärä oli n. 4000 vuonna 2009. Ennen kuin Glosholmen ja Pirttisaari otetaan luontomatkailu- tai virkistyskäyttöön niiden asiakasturvallisuus varmistetaan. Uudenmaan virkistysalueyhdistys kehittää Lerviksuddenin virkistysaluetta Pirttisaarella osana Suomenlahden retkisatamaverkostoa.

10 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐ ☐	
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voima- saoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.			
Metsästys				
☐	ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästykseen valtion mailla)	Suunnittelualue ei sijoitu ML 8 §:n tarkoittamien kuntien alueelle.		
☒	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	Långörenin vesialue on yleinen vesialue, ks. Kuva 1. Muutamien saarten lähellä on liikkumisrajoituksia, ks. alla.		
☒	Metsästys kielletty	Hylkeiden suojelualueella metsästys on kielletty. Söderskärin luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten mukaan kaikenlainen lintujen häirintä on kielletty luonnonsuo- jelualueella ympäri vuoden. Lintujen häirintää koskevaa kieltoa on tulkittu siten, että mairinnousu ja liikkuminen pääsaarella on kielletty 1.5.–1.8. ja muilla 1.5.–15.8. Långörenin saarella ja sen eteläpuolella olevalla kahdella nimettömällä luodolla on mairinnousu ja liikkuminen vesillä 100 metriä lähempänä rantaa kielletty 1.5. - 15.7. Ulkoilu on kielletty Långörenin saarella. Långörenin luonnonsuojelualueella on vesilintujen metsästys sallittu 10.9 – 30.11., ja hylkeiden pyynti niiden metsästysaikana (16.4.-31.12.).		
☐	Lupametsäs- tysaluetta			
☒	Sopimusmet- sästysaluetta	Seurat (kpl) Pörtö-Bodö jaktfö- rening rf.	Pinta-ala (ha) 39,5 ha	Sopimuskauden pituus Toistaiseksi
		Rajoitukset, lisätietoja Pirttisaarella pienriistan metsästys sopimus. Sopimusnumero 30558. Erityisehdot: Sopimuksen osalta metsästys ei saa haitata tai vaaranataa muita alueen ensisijaistoimintoja. Vuokraajan tulee vuosittain tehdä saalisilmoitus Metsähallituksel- le.		
☐	Vain hir- venajo			
Alueen merkitys metsästyskohteena		Suunnittelualueen merkitys metsästyskohteena on melko vähäinen. Metsästys on nykymittakaavassa kestävä eikä aiheuta häiriötä.		
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐ Suuri	☐ Keskipitkät	☒ Pieni
Riistakannat		Alueen esiintyviä riistaeläimiä ovat vesilinnut, harmaahylje, itämerennorppa, supikoira ja minkki. Norppaa ei metsästetä.		
Lisätietoja				
Kalastus				
☒	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 6 § mu- kaisesti)	Långörenin vesialue on yleinen vesialue. Ks. Kuva 1.		

☒	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 8 § mukaisesti)	
☐	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu osittain	
☐	Lupakalastusvedet	
Alueen merkitys kalastuskohteena	Alue on keskeinen pääkaupunkiseudun kalastuskohteena.	
Arvio alueen kalastuspaineesta	☐ Suuri	☒ Keskinkertainen ☐ Pieni Tarkennus
Saaliskalat	Lohi, meritaimen	
Kutupaikat	Alue ei sovellu ainakaan hauen ja kuhan kutualueeksi, koska alue on niin ulkosaaristossa. Alue voisi sopia siian kutupaikaksi.	
Vaelluskalareitit	Jos tuulet ovat etelälounaisia, lohien vaellusreitit kulkevat alueen läpi.	
Ammattikalastus	Suunnittelualueella harjoitetaan ammattikalastusta. Alueella toimii vakinaisesti yksi ammattikalastaja, joka kalastaa rysillä.	
Istutukset (kalat, ravut)	Ankerias, meritaimen, siika	
Lisätietoja	Vapaa-ajan kalastuspaine on kovempi valtion vesillä kuin yksityisalueilla.	
Yksityiset suojelualueet		
Söderskärin luonnonsuojelualueella on kalastaminen kielletty 1.4.-15.8. Muilla YSA-alueilla ei ole kalastusrajoituksia		
Erätalouden yhteenveto		
Suunnittelualueella on paljon merialuetta, josta suuri osa on yleistä vesialuetta. Alue on keskeinen pääkaupunkiseudun virkistyskalastuskohteena ja siellä harjoitetaan myös ammattikalastusta, saaliina pääasiassa lohi ja meritaimen. Ankeriasta, sikaa ja meritaimenta on istutettu alueelle. Söderskärin luonnonsuojelualueella on kalastaminen kielletty 1.4.-15.8. Metsästyspaine suunnittelualueella on pientä. Hylkeiden suojelualueella ja Söderskärin luonnonsuojelualueella metsästys on kielletty. Ainoastaan Pirttisaareissa on metsästysvuokrasopimus pienriistalle. Långörenin luonnonsuojelualueella on metsästysrajoituksia; yleisellä vesialueella sijaitsevilla saarilla käy syksyisin metsästäjiä linnustamassa.		

11 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella aikaisemmin tehty tutkimus			
Söderskärin Majakkasaarilla toimi 1965-2007 maa- ja metsätalousministeriön alainen riistantutkimusasema. Majakkaa lukuun ottamatta pääsaarten muut rakennukset olivat vuokratuina Merenkululaitokselta Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle. Alueelta on kerätty yksi maailman pisimmistä yhtäjaksoisista pesimälinnuston ja arktisen muuton seurantajaksoista. RKTL:n ja sitä edeltäneen Suomen Riistanhoito-Säätiön säännöllinen linnustonseuranta alueella alkoi vuonna 1948 ja jatkui katkottomasti vuonna 2007 tapahtuneeseen riistantutkimusaseman lakkauttamiseen saakka. Merilintutkimuksen ohella RKTL:n henkilökunta vastasi Söderskärin luonnonsuojelualueen säännöllisestä valvonnasta. Söderskärin (ja Långörenin) alueelta on olemassa vuosittaista merilintujen pesimätietoa sekä alueen läpi muuttavien arktisten lintujen havaintotietoja. Lisäksi Söderskäriltä ja Pirttisaa-resta on tehty kasvillisuustutkimuksia ja Söderskärin alueella on ollut pitkäaikaista perhosseurantaa. Suunnittelualue kuuluu sinisimpukoiden seurantakohteisiin. Porvoon Seudun lintuyhdistys ylläpiti Söderskärillä lintuasemaa vuosina 2008-2009.			
☒	Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä	☐	Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon	☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon
Nykyinen tutkimuskäyttö	Merilinnuston seuranta 3 vuoden välein.		
Koealat			
Tutkimustahot	Helsingin yliopisto, Suomen ympäristökeskus, yksityiset harrastajat		
Tutkimusluvut	Lintujen rengastuslupa Söderskärin-Långörenin suojelualueilla (2009–2013), ei muita voimassa olevia tutkimuslupia		
Merkitys tutkimuskohteena			
☒	Merkittävä	☐	Kohtalaisen merkittävä
☐		☐	Ei merkittävä

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			Kartta	☐ ☐	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.					
Marjastus ja sienestys						
☐	Sallittu koko alueella			☐	Kielletty koko alueella	
☒	Sallittu osittain	Kielletty rajoitusalueilla liikkumisrajoituksen ollessa voimassa (ks. Kuva 12).				
Poronhoito						
☐	Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle			☐	Ei sijoitu poronhoitoalueelle	
Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)		Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Poromääräarvio suunnittelualueella	Talvilaidunten kunto	
Toiminnan kuvaus						
Rakenteet	Porokämpät		Erotusaitaukset		Muut rakenteet	
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi						
Kaivosvaltauks	Lkm	0	Kaivoskivennäiset			
Kaivospiirit	Lkm	0	Kaivoskivennäiset			
Maa-ainesten otto	Ei oteta suunnittelualueelta.					
Polttopuun otto	Ei oteta suunnittelualueelta.					
Pohjaveden otto	Ei oteta suunnittelualueelta.					
Lisätietoja						
Metsätalous						
Suunnittelualueella ei harjoiteta metsätaloutta.						
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset						
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	2	Lisätietoja	Söderskärin majakkarakennukset on vuokrattu vuodeksi kerrallaan (nykyinen vuokrasopimus Metsähallituksen ja Söderskär Majakka Oy:n välillä). Majakan piha-alueesta on tehty vuokrasopimus vuoteen 2044 Söderskär Majakka Oy:n ja Senaatti-kiinteistöjen välillä. Metsähallitus on vuokrannut Gloschölménissa sijaitsevan mökin yksityiselle.		

Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Pirttisaarella ja Glosholmenissa on puolustusvoimien tykkiasemien tykkejä ja sähkökaapeleita.
Lisätietoja	
Yksityiset suojelualueet	
	Söderskärin laituri on Senaatti-kiinteistöjen omistuksessa ja siihen on rasiteoikeus kolmella Söderskärin luonnonsuojelualueen yksityismaan kiinteistöllä. Söderskär Majakka Oy on laajentanut laituria. Toinen laituri (itäinen) on Söderskär Majakka Oy:n rakentama.
Yhteenveto	
	Söderskärin majakkarakennukset ja majakan piha-alue on vuokrattu yksityisten muodostamalle Söderskär Majakka Oy:lle. Söderskärin laituriin on useita rasiteoikeuksia. Glosholmenin mökki on vuokrattu yksityiselle. Pirttisaarella ja Glosholmenissa on puolustusvoimien rakenteita.

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualan keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualan keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksen sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualan keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.		
Nro	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1)	Luontoarvot	Eliöyhteisöt/ lajisto	Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja monipuolinen saaristolinnusto. Söderskärin-Långörenin Natura 2000 –alue on laajuutensa ja suojelualueidensa vuoksi merkittävä alue mereisten eliöyhteisöjen suojelulle. Alueen itäosa eli Pellingin saaristo on useiden merilajien (esim. sini- ja hietasimpukka) esiintymisen itäinen ääriarja. Syynä tähän on mm. pintaveden suolapitoisuuden aleneminen itään päin (Porvoon kaupunki 2008). Suomenlahden ulkosaaristovyöhykkeen runsaslintuisimpiin kuuluvana alueena Natura -alue on erittäin merkittävä pesivän saaristolinnuston suojelulle. Alue on syksyllä myös Suomenlahden ulkosaaristovyöhykkeen merkittävien vesilinnuston levähdys- ja ruokailualue. Vesilinnusto on erityisen monipuolinen; haahka, pilkkasiipi, iso- ja tukkakoskelo, tukkasotka sekä monta lajia puolisuikeltajia pesii alueella; pohjoisista läpimuuttajista mm. allin ja mustalintu levähtävät alueella muuttoaikaan, erityisesti syksyisin. Suomenlahdella yleisesti taantuneen pilkkasiiven kanta on tällä alueella elinvoimainen (www.ymparisto.fi, Priha 2008).
2)	Luontoarvot	Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit	Lintudirektiivin lajien ja harmaahylkeen esiintyminen. Alueella pesii vuosittain useita lintudirektiivin liitteen I lajeja (esim. lapintiira, kalatiira ja selkälökki). Sandkallanin – Stora Kölhällenin hylkeidensuojelualue on Suomenlahden parhaita harmaahylkeen (Luontodirektiivin liitteen II laji) lisääntymispaikkoja. Alue on merkittävä muuttolintujen levähdysalue. Söderskärin luonnonsuojelualueella pesii räyskäkolonia (lintudirektiivin liitteen I laji) (www.ymparisto.fi, Priha 2008).
3)	Luontoarvot	Luontodirektiivin luontotyytit	Edustavuudeltaan erinomaiset ja hyvät luontotyytit. Alueella tavataan kymmenkunta eri luontotyyppiä, joista kolme on priorisoitua eli EU:n erityisen tärkeänä pitämää. Huomattava osa inventoitujen luontotyyppien pinta-alasta kuuluu edustavuudeltaan luokkiin erinomainen tai hyvä. Långören on edustava harjusaari (www.ymparisto.fi).
4)	Kulttuuriarvot	Rakennettu kulttuuriympäristö	Arvokas merenkulun historiaan liittyvä rakennus- ja muu kulttuuriperintö. Söderskärin Majakkasaarilla sijaitsee yksi Suomen edustavimmista majakka- ja luotsiyhdyskuntakokonaisuuksista ja se on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi; Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdykunnat (RKY 2009). Glosholmenin tunnusmajakan raunio on valtakunnallinen merenkulun historiaan liittyvä kohde. Rauniolla on erikoista kiinnostavuutta, sillä se on Tove Janssonin kirjoista tutun muumitalon esikuva (Nyman 2009, Porvoon kaupunki 2008). Pirttisaaren asutus liittyy 1700-1900-luvuilla kalastuksen, luotsauksen ja tullen historiaan sekä myöhemmin puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaan.
5)	Kulttuuriarvot	Luonnon- ja kulttuurimaisemat	Arvokkaat Söderskärin ja Pirttisaaren kulttuuriympäristöt sekä saaristojen luonnonmaisemat. Söderskär ja Pirttisaari ovat osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Söderskärillä kitey-

			tyvät luotsi- ja majakkasaarien tunnuspiirteet: merellisyys, eristyneisyys sekä karu ja rajallinen elinympäristö. Kulttuuri- ja luonnonympäristönä Söderskär on ainutlaatuinen (Museovirasto 2006). Söderskärin ja Långörenin saaristot ovat rakentamattomina merkittäviä luonnonmaisemia. Pirttisaaren lounais- ja eteläosan saaret ja kallioniemet ovat maisemansuojelun kannalta arvokkaita alueita (Porvoon kaupunki 2006).
6)	Virkistys- ja elinkeinoarvot	Luonnon virkistyskäyttö	Merkittävä veneilyyn ja muuhun mereiseen virkistäytymiseen soveltuva alue. Alueen veneilijät tulevat pääosin Helsingin suunnasta. Lisäksi alueen ympäristössä on huomattava määrä venekerhojen tukikohtia, vierasvenesatamia, retkisatamia ym. Myös puolustusvoimien käytössä pitkään ollut osa Pirttisaarta ja Glosholmen tulevat olemaan vetovoimaisia vierailukohteita. Alueella on myös muuta virkistyskäyttöä, kuten virkistyskalastusta (lohen uistelua), melontaa, sukeltamista ja luonnonharrastusta.
7)	Virkistys- ja elinkeinoarvot	Matkailun yritystoiminta	Merkittävä luontomatkailukohde. Söderskärin majakkamiljöö toimii vetovoimaisena matkailukohteena. Myös Glosholmin majakan rauniolla saattaa olla matkailullista merkitystä tulevaisuudessa.
8)	Tutkimus- ja seurantamerkitys	Merkitys seurantakohteena	Yhtäjaksoiset poikkeuksellisen pitkät saaristolinnuston seuranta- ja tutkimussarjat. Söderskärin ja Långörenin luonnonsuojelualueet ovat tärkeitä saaristolinnuston seuranta- ja tutkimusalueita. Alueelta on yhtäjaksoista pesimälinnuston ja arktisen muuton seurantatietoa 1960-luvulta vuoteen 2007 saakka.

14 Uhka-analyysi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö on tärkeää									
Selite	Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojelu- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.									
Keskeinen suojelu- tai käyttöarvo	Uhkatekijä	Uhkan kohdentuminen					Merkittävyys		Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
		Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelualue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä		
Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja monipuolinen saaristolinnusto. Lintudirektiivin lajit ja harmaahylje. Edustavuudeltaan erinomaiset ja hyvät luontotyyppit.	Maa-ainesten ottaminen (hieka, sora)	☐	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Suunnittelualueen ympäristössä tapahtuva merihiekan ja -soran nosto aiheuttaa laajalla alueella veden samentumista ja kutualueiden vähentymistä. Alueen sinisimpukka- ja kalapopulaatiot heikentyvät (pohjaeläinravinnon väheneminen, mädin tuhoutuminen). Tämä vaikuttaa taas alueen lintukantoihin (esim. haahka- ja riskiläkantoihin). Merihiekan ja -soran nosto vaikuttaa koko eliöyhteisöön. Suunnittelualueelta ei voida nostaa merihiekkaa tai -sora.	Voidaan vaikuttaa lausunnoilla.
	Laivaliikenne (ml. öljyvahinkoriskit)	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Itämeren meriliikenne, erityisesti Venäjän öljykuljetukset, on kasvanut selvästi viime vuosina. Öljy hajoaa kylmässä hitaasti, minkä vuoksi se ehtii levitä laajalle. Suunnittelualueen läpi kuljetetaan miljoonia tonneja öljyä ja kemikaaleja.	Jonkin verran
	Matkailun yritys-toiminta	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Majakkamatkailu voi aiheuttaa häiriötä Söderskärin Majakkasaarten pesimälinnustolle. Matkailun seurauksena myös erilaiset jätehuoltoon liittyvät ongelmat lisääntyvät.	Kyllä
	Retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Ohjaamaton virkistyskäyttö, varsinkin saariin rantautuminen, aiheuttaa maaston kulumista ja häiriötä linnuston pesinnälle. Maihinnousurajoituksia ei noudateta. Valvonta ei ole riittävää.	Kyllä
	Vieraslajit	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Alueella esiintyvän minkin tiedetään aiheuttavan suuria pesä-tuhoja saarilla pesivälle linnustolle. Kurturuusu voi vallata alaa alkuperäiseltä kasvillisuudelta	Kyllä

NYKYTILAN KUVAUS	ARVOT JA UHAT	TAVOITTEEN ASETTELU	TOTEUTUS	YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	SEURANTA	LÄHTEET	LIITTEET
------------------	---------------	---------------------	----------	--------------------------------	----------	---------	----------

	Ilmastomuutos	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Ilmaston muutoksen vaikutuksiksi Itämeren alueella arvioidaan mm. veden lämpötilan nousu, jääpeitteen oheneminen ja jääpeitteisen pinta-alan pieneneminen, veden muuttuminen makeammaksi, syvänveden ja pinnan suolaisuuseron ja kerrostuneisuuden kasvu sekä ravinnekuormituksen lisääntyminen. (Ympäristöministeriö 2006) Ilmaston muutoksella tulee oleman suuri merkitys alueen koko eliöyhteisöön, mm. lajiston muutokset saattavat olla huomattavia, mutta vaikutukset saattavat ilmetä vasta vuosikymmenien kuluttua. Esim. itämerennorpan lisääntymisen onnistumiseen vaikuttavat voimakkaasti jää ja lumipeite (www.rktl.fi).	Ei
	Rehevöityminen	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Itämeren merkittävin uhka on rehevöityminen, ja Suomenlahti on pinta-alaansa ja tilavuuteensa nähden itämeren kuormite- tuin osa. Avomerellä esiintyy kesäisin voimakkaita ja laaja- alaisia sinileväkukintoja (Ympäristöministeriö 2006). Rehevöi- tyminen vaikuttaa monin tavoin koko eliöyhteisöön.	Ei
	Alkuperäisen lajin liiallinen lisääntyminen	☐	☒	☒	☒	☐	☐	☐	Harmaalokin voimakas runsastuminen heikentää selkälö- kin poikastuottoa.	Ei
Arvokas merenkulun histo- riaan liittyvä rakennus- ja muu kulttuuriperintö.	Retkeily- ja luontomatkai- luaktiviteetit	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Alueen rakennusperintökohteiden ottaminen laajempaan virkistys- ja luontomatkailukäyttöön voi johtaa siihen, että rakennuksiin ja niiden ympäristöön joudutaan tekemään lakisääteisiä muutoksia mm. hygieenisyyntason parantami- seksi. Näitä muutoksia on vaikea tehdä niin, että rakennusten kulttuuriarvot säilyvät.	Kyllä
	Käytön tai hoi- don puute, vää- rät korjaustavat Kulttuuriperin- nön turmelemi- nen (muu kuin ilkkivalta)	☐	☐	☒	☒	☐	☒	☐	Käyttämättömät ja hoitamattomat rakennukset rapistuvat nopeasti meri-ilmastossa. Merenkulkuun liittyvät historialliset muinaisjäännökset ja muut rakenteet rapistuvat ja tuhoutuvat hoidon puuttuessa.	Kyllä
	Ilmastomuutos	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Ilmaston muuttuminen sateisemmaksi ja tuulisemmaksi sa- moin kuin lämpötilojen nopeat vaihtelut rasittavat rakennuksia ja rakenteita ja nopeuttavat kulttuuriperinnön rapistumista. Merenkulkuun liittyvät historialliset muinaisjäännökset ja muut rakenteet rapistuvat ja tuhoutuvat vähitellen ilmaston vaiku- tuksesta, tosin vaikutukset saattavat ilmetä vasta vuosikym- menien kuluttua.	Kyllä
Merkittävä veneilyyn ja muuhun mereiseen virkis- tämiseen soveltuva	Laivaliikenne (ml. öljyvähinko- riskit)	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Öljyn aiheuttama rantojen ja veden likaantuminen haittaisi monella tapaa erittäin merkittävästi virkistyskäyttöä. Laivalii- kenteeseen liittyy myös kemikaalivahinkoriski.	Jonkin verran

alue.	Rehevöityminen	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Rehevöityminen ja veden likaantuminen haittaa merkittävästi virkistyskäyttöä ja ammattikalastusta. Alueella esiintyy vuosittain voimakkaita sinileväkukintoja.	Ei
	Muu tekijä	☐	☐	☒	☒	☐	☐	☐	Virkistyskäytön kehittämiseen, ohjaamiseen ja valvontaan käytettävien resurssien puute tai väheneminen vaikeuttavat virkistyskäyttöä.	Ei
Merkittävä luontomatkailukohde.	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☐	Glosholmenin ja etenkin Söderskärin majakkamiljöön kunnostamiseen tarvitaan huomattavia resursseja, joiden puuttuminen johtaa kulttuuriperinnön rapistumiseen ja siten matkailukäytön houkuttelevuuden vähenemiseen.	Jonkin verran
Yhtäjaksoiset poikkeuksellisen pitkät saaristolinnuston seuranta- ja tutkimussarjat.	Retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit	☐	☒	☒	☒	☐	☐	☒	Virkistys- ja luontomatkailukäytön voimakas lisääntyminen aiheuttaa häiriötä saaristolinnuston seurannan toteuttamiselle.	Kyllä
	Muu tekijä	☐	☒	☒	☒	☐	☐	☒	Resurssien puutteen vuoksi saaristolinnuston yhtenäinen seuranta- ja tutkimusjakso voi katketa, jolloin kerätyn tieteellisen aineiston laatu heikkenee. Yhtäjaksoinen aineisto on hyvin tärkeä, koska sitä voidaan myöhemmin käyttää tutkittaessa mm. ilmastonmuutoksen vaikutuksia saaristolinnustoon.	Ei
Vedenalainen kulttuuriperintö	Kulttuuriperinnön turmeleminen	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Vedenalainen kulttuuriperintö on inventoimatta. Näin ollen sitä voi uhata ankkurien ja vesirakenteiden aiheuttamat vauriot.	Jonkin verran
Lisätietoja										
Luontaisen umpeenkasvun seurauksena monet avoimina olleet saaret kasvavat umpeen. Tulevaisuudessa pitää ratkaista, pitäisikö saaria palauttaa takaisin avoimempaan tilaan.										

TAVOITTEENASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää			
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.			
Suojelu- tai käyttöarvo	Arvokkaat merelliset eliöyhteisöt ja monipuolinen saaristolinnusto. Lintudirektiivin lajit ja harmaahylje. Edustavuudeltaan erinomaiset ja hyvät luontotyypit. Merkittävä veneilyyn ja muuhun mereiseen virkistytymiseen soveltuva alue.			
Uhkatekijän kuvaus	Öljyonnettomuus			
Päämäärä	Tavoite		Toimenpide	Toteutuslomake
Mereen päässeen öljyn haittojen tehokas vähentäminen.	Öljyntorjunnan kannalta kiireellisimpien kohteiden priorisointi ja öljyntorjuntasuunnitteluun liittyvä yhteistyö.		Yhteistyö	19
Suojelu- tai käyttöarvo	Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja monipuolinen saaristolinnusto. Lintudirektiivin lajit ja harmaahylje. Edustavuudeltaan erinomaiset ja hyvät luontotyypit. Yhtäjaksoiset poikkeuksellisen pitkät saaristolinnuston seuranta- ja tutkimussarjat.			
Uhkatekijän kuvaus	Majakkamatkailu, Retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit			
Päämäärä	Tavoite		Toimenpide	Toteutuslomake
Monipuolinen saaristolinnusto turvataan.	Saaristolinnusto säilyy lajimäärältään nykyisellä tasolla. Retkeilyn ja luontomatkailun vaikutukset linnustoon pyritään minimoimaan.		Seuranta/ lintulaskennat (Säädöksen laatiminen, Suojelualueen laajentaminen, Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, Tiedotus)	19, 21A, 22, 24
Söderskärin Majakkasaarten linnustonsuojellusarvo säilyy.	Söderskärin Majakkasaarten pesimälinnuston parimäärät ja poikastuotto säilyvät nykyisellä tasolla. Turvataan linnuston seurannan jatkumisen edellytykset.		Seuranta/ lintulaskennat, (Käytön ohjaaminen, Säädöksen laatiminen)	19, 21A, 24
Saaristolinnuston pesimärauha turvataan	Maihinnousu- ja liikkumisrajoituksia noudatetaan lintujen pesimäsaarilla		Valvonta	19
Suojelu- tai käyttöarvo	Arvokkaat mereiset eliöyhteisöt ja monipuolinen saaristolinnusto. Lintudirektiivin lajit.			

Uhkatekijän kuvaus	Vieraslajit			
Päämäärä		Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus-lomake
Minkit eivät aiheuta tuhoa		Minkkien aiheuttamien pesimätuhojen tehokas vähentäminen saaristossa.	Haitallisen lajin poisto (Yhteistyö)	19
Kurttureusun ja muiden vieraiden kasvija- lien leviämisen estäminen.		Kurttureus ja muut vieraat kasvilajit poistetaan kokonaan.	Haitallisen lajin poisto	19
Suojelu- tai käyttöarvo	Arvokas merenkulun historiaan liittyvä rakennus- ja muu kulttuuriperintö.			
Uhkatekijän kuvaus	Rakennusten käytön tai hoidon puute; väärin suoritettua korjaustyöt, Retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit, Matkailun yritystoiminta, Ilmastonmuutos.			
Päämäärä		Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus-lomake
Söderskärin saarten rakennuskannan arvo on tunnistettu ja tunnettu		Söderskärin rakennusperinnöstä tehdään julkaisu.	Rakennusperinnön suojelu	20
Söderskärin saarten rakennuskanta on kunnossa		Söderskärin puurakennukset kunnostetaan kulttuuriperintöarvot huomioiden ja kohteita huolletaan säännöllisesti.	Rakennusperinnön kunnostaminen	20
Söderskärin rakennuskanta on soveltuvas- sa käytössä		Luontomatkailutoiminta ei vaaranna rakennusten kulttuuriarvoja.	Luontomatkailun yhteistyöso- pimusten laatiminen	21A
Suojelu- tai käyttöarvo	Arvokkaat Söderskärin ja Pirttisaaren kulttuuriympäristöt sekä saaristojen luonnonmaisemat			
Uhkatekijän kuvaus	Rakentaminen (asutus), Matkailun yritystoiminta			
Päämäärä		Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus-lomake
Maankäytön suunnittelu siten, että kulttuuri- ja luontoarvot säilyvät		Metsähallitus on aktiivisesti mukana kaavoituksen ja rakentamisen suunnittelussa ja seurannassa sekä välittävät erityistietämystään kaavoituksesta ja rakentamisesta päät- täville viranomaisille.	Edunvalvonta	24

16 Kehittämismahdollisuudet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää			
Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelualueen kehitystä lähtien esimerkiksi suojelualueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualue- tai kansallispuistoverkon kehittämiseksi. Muita lähtökohtia kehittämistavoitteille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö, kuten matkailun yritys yhteistyö, sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.			
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus- lomake	
Paremmat tiedot suunnittelualueen luontotyypeistä ja lajeista.	Alueelle tehdään vedenalaisten luontotyyppien inventointi. Lajistoinventointia täydennetään.	Vedenalainen/ Ilajisto inventointi	19	
Selvä kuva alueen kävijämääristä ja -profiilista	Alueelle tehdään kävijätutkimus ja asennetaan kävijälaskureita.	Kävijäseuranta	21A	
Alueesta on löydettävissä helposti tietoa	Laaditaan suunnittelualueen internetsivut. Tuotetaan opastusmateriaalia suomen, ruotsin ja englannin kielillä.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	21A	
Suunnittelualueen rakennuskannan tulevaisuus on ratkaistu	Toimenpidesuunnitelmissa ratkaistaan Pirttisaaren Makkaraudenin ja Glosholmenin osalta, mitkä rakennukset säilytetään, puretaan, vuokrataan tai otetaan muuhun käyttöön. Söderskärin rakennuskannan korjaukset aloitetaan EAKR hankerahoituksen turvin.	Rakennuskannan hallinta (, kunnostus ja suojelu)	25	
Ketokasvillisuuden ja selkärangattomien elinolosuhteet paranevat Jussinkarilla	Jussinkarin katajikon hoito	Luonnonhoito	19	
Alueen sotahistorialliset kohteet tunnetaan ja ne ovat kävijöille turvallisia	Pirttisaaren ja Glosholmenin sotahistoriaikohteet otetaan harkitusti matkailu- käyttöön.	Arkeologisen kohteen hoito	20	
Vedenalainen kulttuuriperintö tunnetaan	Vedenalainen kulttuuriperintö osataan huomioida alueen käyttöä suunniteltaessa	Inventointi	20	
Tunnettuuden kasvu	Saavutettavuuden paraneminen ja kävijämäärän kasvu, virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittäminen.	Palveluvarustuksen rakentaminen, Yhteistyö	21A ja B	
Pilaantuneet maa-alueet on puhdistettu	Puolustusvoimilta vapautuneilla alueilla maaperä tutkitaan ja puhdistetaan. Kuuluu puolustusvoimille.	Yhteistyö	24	
Jätteet on poistettu	Glosholmenin ja Makkaraudenin jätteet viedään pois. Kuuluu puolustusvoimille.	Yhteistyö	24	
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus- lomake	

17 Visio

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö vision määrittelyssä on tärkeää
Selite	Suunnittelualueen visio, eli tavoitetila tulevaisuudessa, on Metsähallituksen, sidosryhmien ja alueen käyttäjien yhteinen näkemys suunnittelualueen toivotusta kehityksestä. Visio suuntautuu tulevaisuuteen, noin 30 vuoden aikajänteelle. Visio on aktiivinen tahtotila, jota kohti pyritään suunnitelman päämäärien, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Vision tulee olla optimistinen, mutta myös realistinen: sen muodostamisessa on huomioitava mm. alueen keskeiset arvot ja erityispiirteet, perustamistarkoituksen asettamat raamit, sidosryhmien toiveet ja palautteet sekä resurssitilanne.
Visio	Suunnittelualue on merellisten suojelu- ja virkistyskäyttöalueiden kokonaisuus, jossa arvokas merenkäyntiin liittyvä kulttuuriperintö, meri- ja saaristomaisema sekä alkuperäinen saaristoluonto säilyvät tuleville sukupolville. Aluetta hyödynnetään kestävästi virkistyskäytössä ja luontomatkailussa.
Vision selitys	Söderskärin - Långörenin Natura 2000 – alue, Glosholmen sekä Pirttisaaren Lerviksuddenin virkistysalue ja Makkarauden muodostavat monipuolisen merellisen luonnonsuojelu- ja virkistyskokonaisuuden, jolla on huomattavia luonto- ja kulttuuriperintö- ja tutkimuksellisia arvoja. Siihen sisältyy sisä-, väli- ja ulkosaaristoa eliöyhteisöineen. Rauhallisuutensa ja luonnontilaisuutensa vuoksi se on erittäin merkittävä pesivän saaristolinnuston suojelulle ja myös muut-tavan vesilinnuston ruokailu- ja lepäilypaikkana. Alueella on suuri merkitys saaristolinnuston tutkimukselle. Alueen luonnon ja lajiston suojelun turvaamiseksi tavoitteena on yhden luonnonsuojelualueen muodostaminen Långörenin luonnonsuojelualueesta, Söderskärin luonnonsuojelualueen valtiolle kuuluvista osista, Pirttisaaren Makkaraudenista sekä Glosholmenista eteläpuoleisine luotoineen. Suunnittelualue on Suomen edustavimpia merenkulun kulttuuriympäristöjä, jossa sijaitsee mm. alkuperäisenä säilynyt Söderskärin valtakunnallisesti arvo-kas majakkayhdyskunta. Alueella on myös kiinnostavia sotahistoriallisia rakenteita sekä vedenalaista kulttuuriperintöä. Söderskärin ja Långörenin saaristot ovat rakentamattomina merkittäviä luonnonmaisemia. Suunnittelualue rajautuu Pirttisaaren kylämiljööseen, joka on valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympä-ristö. Alue soveltuu hyvin veneilyyn ja muuhun merelliseen virkistäytymiseen, kuten virkistyskalastukseen, melontaan, sukeltamiseen ja luonnonharrastukseen. Långörenin vesialue on tärkeä vesilintujen metsästysalue syksyllä. Pääkaupunkiseudun läheisyydestä ja veneilyharrastuksen lisääntymisestä johtuva retkei-ly- ja luontomatkailupaine on voimakkaassa kasvussa. Saaristoluonnon kulutusherkkyiden ja aran lajiston vuoksi virkistyskäyttö keskitetään Pirttisaaressa Lerviksuddenin virkistysalueelle ja Makkaraudenille sekä Glosholmenille. Söderskärin Majakkasaarilla harjoitetaan kestävää luontomatkailua päätavoitteena majakkamiljöön kunnossapitäminen, mutta kuitenkin niin ettei saarten linnusto ja muu luonto siitä kärsi. Alue on osa pääkaupunkiseudun viherkehää ja Suomenlahden retkisatamaverkostoa. Alueella harjoitetaan myös ammattikalastusta.

18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 12.
Selite	Suunnittelualan yleiskäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailu-vyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste	Ohje		Pinta-ala
Lerviksuddenin virkistysalue	Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen kävijät ohjataan Pirttisaassa pääasiassa virkistysalueelle, jonne rakennetaan retkeilyn tukikohta Lerviksuddeeniin.	Virkistysalue kuuluu Uudenmaan virkistysalueyhdistykselle ja se täydentää yhdistyksen retkisatamaverkostoa Uudellamaalla. Virkistysalueelle suunnitellut reitit ja palvelurakenteet on esitetty Pirttisaaren virkistysalueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Rabinowitsch-Jokinen 2009), joka on tehty vuosiksi 2009-2018. Lerviksuddeeniin rakennetaan retkeilyn tukikohta (nuotiopaikka, kompostikäymälä, opastuspiste), jossa voi myös yöpyä.		17 ha
	Vuosittainen käyntimääräennuste on noin 500 käyntiä.			
Makkarauden	Makkarauden alueen käyttö keskitetään Svartvikenin venelaiturin läheisyyteen. Makkarauden niemelle ei aktiivisesti ohjata kävijöitä.	Suurin osa Pirttisaaren virkistysalueen kävijöistä rantautuu Svartvikenin venelaituriin ja heidät ohjataan Metsähallituksen hallinnassa olevan Makkarauden alueen kautta etelään Lerviksuddenin virkistysalueelle. Makkarauden palvelurakenteet keskitetään venelaiturin läheisyyteen ja niiden määrä pidetään vähäisenä. Aluksi virkistysalueyhdistyksellä on mahdollisuus rakentaa nuotiopaikka, opastustaulu, puuliiteri ja kompostikäymälä. Alueelle ei osoiteta telttailupaikkaa. Alueen läpi kulkee virkistysalueelle johtava polku, joka voidaan myöhemmin täydentää ympyrälengkiksi. Metsähallitus on tehnyt sopimuksen alueen palveluvarustuksen rakentamisesta, hoidosta ja käytöstä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on lunastanut Svartvikenin laiturin Senaatti-kiinteistöiltä.		40 ha
	Vuosittainen käyntimääräennuste on noin 500 käyntiä.			
Glosholmen	Glosholmenin saari voidaan ottaa luontomatkailu- ja virkistyskäyttöön sen jälkeen, kun Merivartioaseman toiminta saarella loppuu.	Glosholmenia kehitetään virkistys- ja luontomatkailukäyttöön myöhemmin tehtävän toimenpidesuunnitelman mukaisesti luonto- ja kulttuuriperintöarvojen suojelu huomioon ottaen. Metsähallitukselle mahdollisesti siirtyvät Merivartioaseman rakennukset voidaan vuokrata tai myydä luontomatkailu- tai muuhun virkistyskäyttöön. Glosholmenia kehitetään retkisatamana. Alueelle pyritään järjestämään yöpymismahdollisuus myös yksittäisille virkistyskäyttäjille.		20,5 ha
	Mikäli alue otetaan matkailukäyttöön, vuosittainen käyntimääräennuste on 5000 käyntiä.			

Söderskärin Majakkasaari, rajoitettu käyttö sallittu 2.8.-30.4. ja ympäristöministeriön poikkeusluvalla liikumiskieltoaikana 1.5.-1.8.*. Rajoitettu käyttö keskittyy olemassa olevien rakennusten pihapiiriin ja laiturialueeseen.	Majakkasaarilla virkistyskäyttö ja luontomatkailu ohjataan niin, etteivät saarten luonto- ja kulttuuriperintöarvot vaarannu. Matkailun ja muun virkistyskäytön pääasiallinen tarkoitus on majakkamiljöön ja toiminnan esittely, jonka kautta saadaan rahoitusta kunnossapitoon ja majakan entisöintiin. Majakkarakennus kuuluu Söderskär Majakka Oy:lle.	Koko Majakkasaari on retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä. Jokamieskäyttö on nykyäädöksillä mahdollista 2.8.-30.4. Liikkumiskieltoaikana käyttö on mahdollista vain ympäristöministeriön poikkeusluvalla nykyäädösten voimassaoloaikana. Käyttö on kuitenkin rajoitettava ja ohjattava niin, ettei se saa aiheuttaa häiriötä pesivälle linnustolle ja muille luontoarvoille. Poikkeuslupa voidaan myöntää hakijalle koskemaan sellaista toimintaa, joka tukee Majakkasaarten kulttuuriperintö- tai luontoarvojen säilyttämistä tai esittelyä yleisölle. Lupa on sisällytettävä raportointivelvollisuus käytön määrästä vuosittain. Matkailun poikkeuslupia myönnettäessä pyritään noudattamaan Söderskärin suojelun ja käytön periaatteissa (Priha 2008) esitettyjä suosituksia matkailukauden aloittamisesta ja ryhmien määrien rajoittamisesta sekä opastuksen järjestämisestä. Poikkeuslupa ei saa sisällyttää hakijalle luvan valtuutusmahdollisuutta. Esim. järjestettävälle talkoilta on haettava erikseen poikkeuslupa. Matkailun poikkeuslupan ehtoihin sisältyy raportointivelvollisuus. Matkailun ja muun käytön vaikutuksia linnustoon ja muihin luontoarvoihin seurataan ja tulosten perusteella liikkumista on mahdollisuus rajoittaa.	2,5 ha
	Vuosittainen maksimikäyntimääräennuste on 5000 käyntiä.		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	80 ha, 0.4 %
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Lerviksuddenin virkistysalue on Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistuksessa. Majakkasaaret ovat Söderskärin YSA-alueella. Osa Majakkasaarista kuuluu valtiolle ja osa yksityisille; valtion alue on Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa ja siirtymässä Metsähallitukselle. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei sido suunnittelualueen yksityisiä maanomistajia, vaan on suositusluonteinen.			
Lisätietoja: * Alueen vanhentuneet rauhoitusmääräykset uusitaan luonnonsuojelulain mukaiseksi, kun alueesta annetaan uusi asetus. Tässä yhteydessä huomioidaan linnuston ja muiden luontoarvojen seurantojen tulokset.			

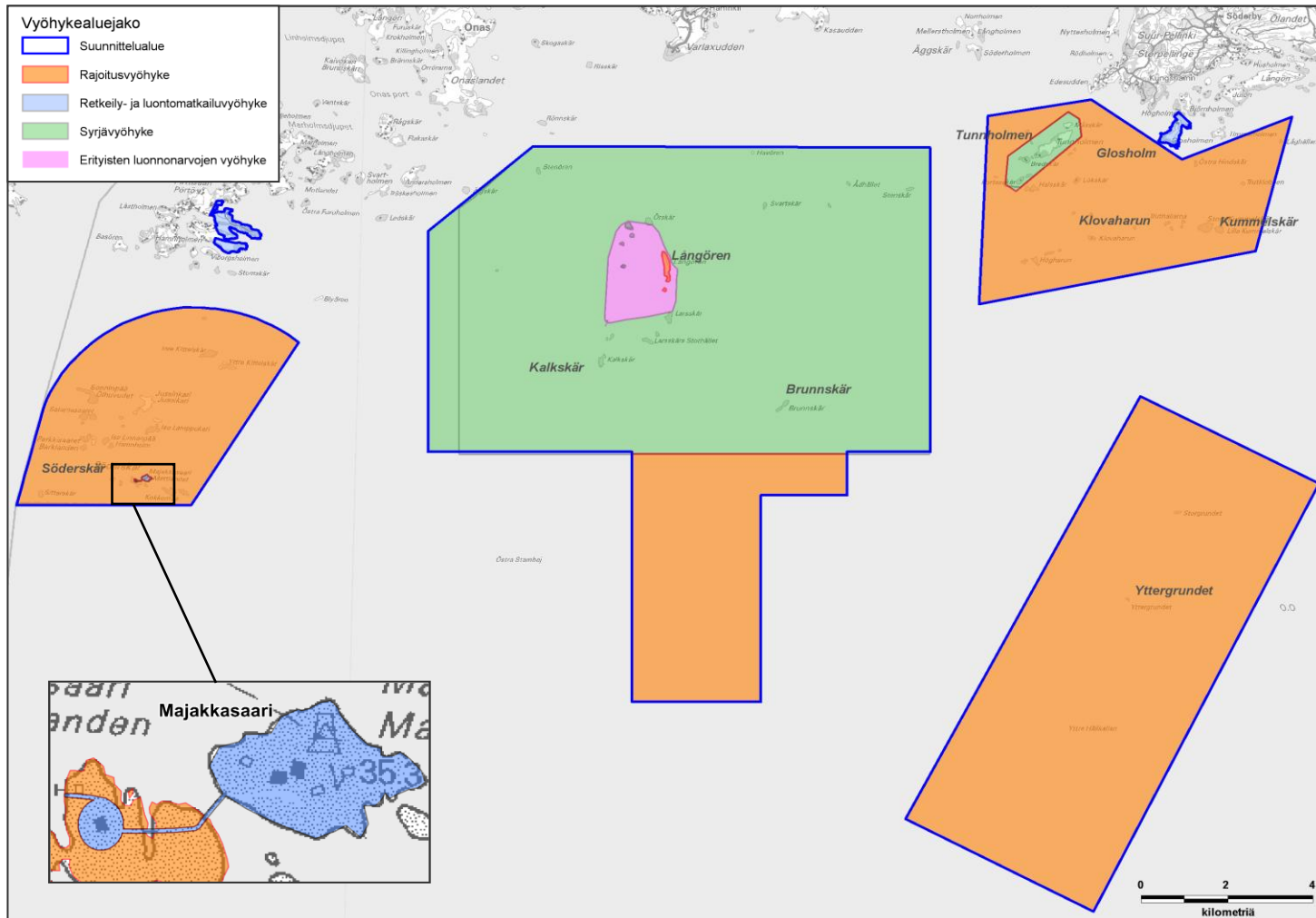
18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 12.
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti			
Nimi	Tarkoitus	Ohje	Pinta-ala	
Långörenin vesialue ja Långörenin luonnonsuojelualueen saaret ja luodot lukuun ottamatta pääsaarta (nimeltään Långören) ja kahta sen eteläpuolella olevaa nimetöntä luotoa	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena.	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata veneilijöitä, eikä muutakaan virkistyskäyttöä. Tällä pyritään tukemaan Långörenin luonnonsuojelualueen eli vyöhykkeellä olevien lintujen pesimäsaarten ja -luotojen rauhallisuus ja häiriötön kehittyminen sekä lintujen kevät- ja syysmuutonaikaisten lepäilyalueiden rauhallisuus. Vyöhykkeen vesialue on yleistä vesialuetta. Saarilla ja luodoilla vesilintujen metsästys on sallittu 10.9.-30.11. Osa Långörenin vesialueesta on luonnonarvovyöhykettä.	7943 ha	
Tunnholmen	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena.	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata veneilijöitä, eikä muutakaan virkistyskäyttöä. Alue on YSA-alue, jonka rauhoitusmääräyksissä kielletään lintujen ampuminen ja muu häiritseminen ympäri vuoden.	148 ha	
Glosholmenin eteläpuoliset luodot	Luodot pidetään mahdollisimman rauhallisina	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata veneilijöitä, eikä muutakaan virkistyskäyttöä. Saarret liitetään perustettavaan luonnonsuojelualueeseen (ks. lomake 24).	1 ha	
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	8092, 44,2 %	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Tunnholmen on YSA-alue. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei sido yksityisiä maanomistajia, vaan on suositusluonteinen.				
Lisätietoja: Långörenin luonnonsuojelualueella kaikenlainen eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen on kielletty ympäri vuoden(Asetus 339/1970). Asetusta muutettiin myöhemmin (Asetus 665/1971), jolloin vesilinnun metsästys sallittiin koko Långörenin luonnonsuojelualueella 10.9.-30.11.				

18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuupro- sessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 12.
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitus- vyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluysis- tä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoi- mien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueet, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaami- seksi liikkumista tai maihinnousua <u>suositellaan vältettävän</u> tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa <u>moottorikäyttöisen ajoneuvon</u> käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella."			
Tarkoitus	Lomakkeella esitetyt rajoitusajat ovat pääosin nykyisten rauhoitusmääräysten mukaiset, minkä vuoksi ne vaihtelevat alueittain. Suunnitelmassa esitetään, että valtiolle kuuluvien luonnonsuojelualueiden suojelupäätökset ajantasaistetaan ja rauhoitusmääräykset uusitaan ks. Lomake 24.			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika	Pinta-ala ha	Peruste	Olotila
Söderskärin saaret ja luodot, lukuun otta- matta Majakka-, Luot- si- ja Aurasarta	1.5.-15.8. muut saaret	60	YSA-alueen rauhoitusmääräykset ja niiden tulkinta, ks. liite 1.	Rauhoitettu, Sö- derskärin YSA Rauhoitusmäärä- ykset vanhentu- neet
Söderskärin Luotsi- ja Aurasari	1.5.-1.8., esitetään muutetta- vaksi ympärivuotiseksi**	3 ha	YSA-alueen rauhoitusmääräykset ja niiden tulkinta, ks. liite 1. Jokamieskäyttö on ny- kysääöksillä mahdollista 2.8.-30.4. Liikkumiskieltoaikana käyttö on mahdollista vain ympäristöministeriön poikkeusluvalla nykyisäädösten voimassaoloaikana. Luotsi ja Au- rasaarilla poikkeuslupa voidaan myöntää vain merkityille alueille (ks. Kuva 12).	Rauhoitettu, Sö- derskärin YSA Rauhoitusmäärä- ykset vanhentu- neet
Söderskärin vesialue	1.5.-15.8.***	2000	YSA-alueen rauhoitusmääräysten muutos merilinnuston elinolosuhteiden turvaamiseksi ks. liite 1.	Rauhoitettu, Sö- derskärin YSA
Långörenin saari ja sen eteläpuoliset luodot	1.5.-20.7. *	40	Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset: Eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen kielletty koko alueella. Maihinnousu ja liikkuminen vesillä 100 m lähempänä rantaa on kielletty 1.5.-20.7. Långörenin saarella ja sen eteläpuolella olevalla kahdella nimettömällä luodolla. Ulkoilu on kielletty ympäri vuoden Långörenin saarella lukuun otta- matta vesilintujen metsästystä, joka on sallittu 10.9.-30.11. koko luonnonsuojelualueella.	Rauhoitettu, Rau- hoitusmääräykset ristiriitaiset
Sandkallan ja Stora Köllhällen	1.2.-15.6. koko alue, saaret ja luodot puolen merimailin päähän ympäri vuoden	7570	Hylkeidensuojelualue, asetus 736/2001: Perustettu hylkeiden, erityisesti harmaahylkei- den suojelemiseksi ja niiden häiriöttömien elinolojen turvaamiseksi, tieteellisen tutkimuk- sen ja hyljekantojen seurannan edistämiseksi sekä merellisten luontotyyppien säilyttämi- seksi.	Rauhoitettu

Stor-Pellinge yttre hållar	1.4.-31.7. kartalle merkityt saaret	26,4	YSA-alueen rauhoitusmääräykset, ks. liite 1.****		Rauhoitettu, YSA
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)		
Luonnonarvovyöhyke					
Långören saaren länsipuolella oleva matalikko	Liikkumista suositellaan välitettävän 1.4.-31.10.	320 ha	Matalikko on hyvin tärkeä muuttavan vesilinnuston lepäily- ja ruokailualue keväällä ja syksyllä (www.tiira.fi).		Rauhoittamaton, yleistä vesialuetta
Pinta-ala yhteensä		10019,4	Osuus suunnittelualueesta (%)	55	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet					
Söderskär, Tunholmen ja Stor Pellinge yttre hållar – nimiset rajoitusvyöhykkeen osa-alueet ovat YSA-kohteita. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei sido suunnittelualueen yksityisiä maanomistajia, vaan on suositusluonteinen. Lisätietoja: *Alkuperäisten rauhoitusmääräysten (Asetus 339/1970) mukaan ulkoilu on kielletty Långörenin saarella ympäri vuoden, ja koko luonnonsuojelualueella kaikenlainen eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen on kielletty ympäri vuoden. Asetusta muutettiin myöhemmin (Asetus 665/1971), jolloin vesilinnun metsästys sallittiin koko Långörenin luonnonsuojelualueella (eli siis myös Långörenin saarella) 10.9.-30.11. Långörenin saarella ulkoilukiello jäi kuitenkin voimaan. ** Liikkumisrajoitusta esitetään muutettavaksi: Liikkuminen kielletään ympäri vuoden Luotsi- ja Aurasaaressa lukuun ottamatta merkittyä aluetta, mikä käsittää luotsituvan pihapiirin, läpikulureitin Majakkasaarelle, reitit vanhalle boforimittarille ja hyljekoira Viken hautamuistomerkillä (kuva 12). ***1.5.-15.8. on liikkuminen, sukeltaminen ja ankkurointi kielletty lähempänä kuin 100 m rantaviivasta. Kielto ei koske Matladetia eikä Bastulandetia (eli Majakkasaaria), 1.4.-15.8. on kalastaminen kielletty lintujen pesimärauhan turvaamiseksi. ****Klovharunilla, jossa sijaitsee Tove Janssonin entinen kesämökki (nykyinen omistaja Pellinge Hembygdsförening), ei ole rajoitusaikaa. Söderskärin luonnonsuojelualueelle ja Pirtisaaren ympäristöön varsinaisten veneväylien ulkopuolelle suositellaan perustettavaksi Huomaavaisuusalue. Se voidaan perustaa Suomen Purjehtijaliiton, Suomen Veneilyliiton, Metsähallituksen ja Pro Pörtön yhteistyönä. Suositukseen perustuvan käytännön tavoitteena on, että veneilijät ja retkeilijät välttävät alueella muun muassa melua ja kovaa nopeutta.					

Kuva 12. Suunnittelualueen vyöhykealuejako. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen kuuluvat Pirttisaassa Lerviksuddenin virkistysalue ja Majakkarauden sekä Glosholmen ja Söderskärin Majakkasaari. Majakkasaarella käyttö on kuitenkin rajoitettava ja ohjattava niin, ettei se saa aiheuttaa häiriötä pesivälle linnustolle ja muille luontoarvoille. Luotsi- ja Aurasaarilla liikkumisalueen koko merkitään maastoon. Långörenin vesialue ja Tunnsolmenin luonnonsuojelualue ovat syrjävyöhykettä. Långörenin luonnonsuojelualueen saaret, Söderskärin luonnonsuojelualue (Majakkasaarta lukuun ottamatta), Sandkallanin – Stora Köllhällenin hylkeiden suojelualue ja Stor Pellinge yttre hållar naturskyddsområde ovat rajoitusvyöhykettä, jossa liikkumisrajoitukset perustuvat rauhoitusmääräyksiin. Långören -saaren länsipuolella oleva matalikko on luonnonarvovyöhykettä.

© Metsähallitus 2010,
© Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus oy, Lupa 5293
© Maanmittauslaitos (1/MML/10)

TOTEUTUS

19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu				Kartta	☐	Luonnonsuojelun toimenpiteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.						
Toimenpide	Kiireellisyysaste ⁶	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Yksityiset suojelualueet	Kuvaus	
Inventointi/ vedenalainen	Suuri	Natura 2000 -alue	Laaditaan	-	☒	Suunnittelualueelle tehdään vedenalaisen luonnon inventointi luonnon nykytilan selvittämiseksi.	
Inventointi/ lajisto	Pieni	Esim. 5 kohdetta	Ei tarvita	-	☒	Täydennetään lajistoinventointeja väli- ja ulkosaaristossa. Inventoinnit kohdistetaan uhanalaisiin kasvilajeihin sekä kovakuoriaisiin.	
Haitallisen lajin poisto (Seuranta, Yhteistyö)	Suuri	Koko alue	Laaditaan	-	☒	Seurataan minkkikannan kehitystä ja pesäthojoja suunnittelualueella, niin että metsästys voidaan käynnistää välittömästi, kun minkkien tai pesäthojen lisääntyminen havaitaan. Minkkien poistosuunnitelma laaditaan yhteistyössä metsästäjien kanssa.	
Seuranta/ lintulaskennat	Suuri	Söderskärin ja Långörenin luonnonsuojelualueet	Laaditaan	-	☒	Seurataan 3 vuoden välein pesivien merilintujen parimääriä väli- ja ulkosaaristossa. Pesivien merilintujen parimäärien lisäksi seurataan myös lintujen poikastuottoa Majakkasaarilla.	
Haitallisen lajin poisto	Suuri	N. 3 kohdetta/ koko alue	Laaditaan	-	☒	Kurturuusut poistetaan Jussinkarilta, Långöreniltä ja Tunnholmilta kiireellisesti. Muualta kurturuusut ja muut vieraslajit poistetaan sitä mukaa kun ilmestyvät.	
Valvonta	Suuri	Erityisesti Söderskär, Långören ja Pirttisaa-reen alueet	Laaditaan	-	☒	Maihinnousurajoitusten ym. rajoitusten noudattamista valvotaan yhteistyössä rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa. Pirttisaaressa selvitetään paikallisen osa-aikaisen valvojan palkkaamista Uudenmaan Virkistysalueyhdistyksen, Metsähallituksen ja Pro Pörtön kanssa.	

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Yhteistyö (öljyntorjuntasuunnittelu)	Erittäin suuri	Koko alue	Laaditaan selvitys	-	☒	Laaditaan selvitys, jossa alueen öljyntorjunnan kannalta kiireellimmät kohteet (Söderskärs Majakkasaaret ja räyskäkolonia sekä Långörenin matalikko saarineen) ja rakennukset, joihin öljyntorjuntahenkilöstöä voidaan majoittaa, merkitään karttaan. Laadittu selvitys karttoineen toimitetaan öljyntorjunnasta vastuussa oleville tahoille Suomen ympäristökeskukseen ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitokseen. Luontopalveluilta nimetään öljyntorjuntasuunnittelun yhteyshenkilö.
Luonnonhoito	Pieni	Jussinkari	Laaditaan	-	☒	Jussinkarin katajikkoo raivataan avoimemmaksi.
					☐	
Lisätietoja						

20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					Kartta	☐			
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan ja arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.									
Kulttuuriperintöinventointi	☐	Ei tehdä	☐	Tehty	☐	Päivitetään	☒	Täydennetään	Vuosi	
Rakennusperintö										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁷	Kunnostettava tai hoidettava kohde				Kuvaus			Kpl	Toimenpidesuunnitelma
Rakennusperinnön kunnostaminen	Suuri	Söderskärin Majakkasaarten rakennuskantaa kunnostetaan tehtävien suunnitelmien mukaisesti, Pirttisaaren 1. merivartioasema				Valtakunnallisesti merkittävä rakennuskanta			10	Laaditaan
Rakennusperinnön suojelu	Pieni	Tehdään Söderskärin rakennushistoriaa selventävä julkaisu				Maakunnallisesti merkittävä rakennuskanta			9	Ei laadita
Maisemataarkastelu										
Söderskärin rakennukset sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaassa rakennetussa kulttuuriympäristössä. Pirttisaaren kalastaja- ja luotsikylä on osa valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä (Porvoon läntisen saariston luotsi-, majakka- ja kalastusyhdykunnat, RKY 2009) ja Pirttisaaren suunnittelualueen länsilaidalla sijaitsevat Metsähallituksen hallinnassa olevat rakennukset (2 kpl, 1930-40-luvulta) ovat edellä mainitussa kulttuuriympäristössä.										
Yksityiset suojelualueet										
Söderskärin rakennukset sijaitsevat YSA-kohteella.										
Lisätietoja										
Söderskärin majakka on yksityisen Söderskär Majakka Oy:n omistuksessa. Muut majakkarakennukset ovat Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa, mutta ne ovat siirtymässä Metsähallituksen hallintaan. Metsähallitus toimii tällä hetkellä valtakirjalla.										
Korkein hallinto-oikeus on 4.5.2012 antamallaan päätöksellä numero 1120 ratkaissut Söderskärin Majakkasaarelle haettua rakentamista koskevan poikkeuslupa-asian.										
Kunnostettavien rakennusten korjaustyöt pyritään ajoittamaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle, mikäli rakennukset sijaitsevat linnustollisesti arvokkailla luonnonsuojelualueilla.										
Arkeologiset kohteet										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁸	Hoidettava kohde				Kuvaus			Kpl	Toimenpidesuunnitelma

⁷ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

⁸ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Arkeologisen kohteen hoito	Suuri	Sotahistorialliset kohteet Söderskärillä, Glosholmissa ja Pirttisaarella*	Muu arkeologinen kohde		Laaditaan
Inventointi	Pieni	Vedenalainen kulttuuriperintö	Muu arkeologinen kohde		Laaditaan
Maisematarkastelu					
Söderskärin sotahistoriasta kertovat kohteet (mm. tykkiasemat) sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaassa rakennetussa kulttuuriympäristössä. Pirttisaaren Makkarauden ja Lerviksuden, joissa molemmissa on sotahistoriallisia kohteita, ovat maisemansuojelun kannalta arvokkaita luonnonmaisema-alueita.					
Yksityiset suojelualueet					
YSA -kohteista tässä käsitellään vain Söderskärin Majakka- ja luotsisaarten kulttuuriperintö.					
Lisätietoja					
Selvitetään Pirttisaaren ja Glosholmenin 1930-50 lukujen sota-aikaan liittyvän rakennuskannan arvot yhdessä Museoviraston kanssa (3-4 kpl).					
Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ja niitä koskevasta hoito- ja käyttösuunnitelmista tulee erikseen pyytää lausunto Museovirastosta. Myös rakennuskohteiden korjaussuunnitelmien osalta on oltava Museovirastoon yhteydessä.					
Muut toimenpiteet					
*Ennen Glosholmenin ja Pirttisaaren sotahistoriallisten kohteiden virkistys- tai luontomatkailukäyttöön ottoa niiden asiakasturvallisuus varmistetaan (Metsähallituksen ohje 2177/620/2010).					

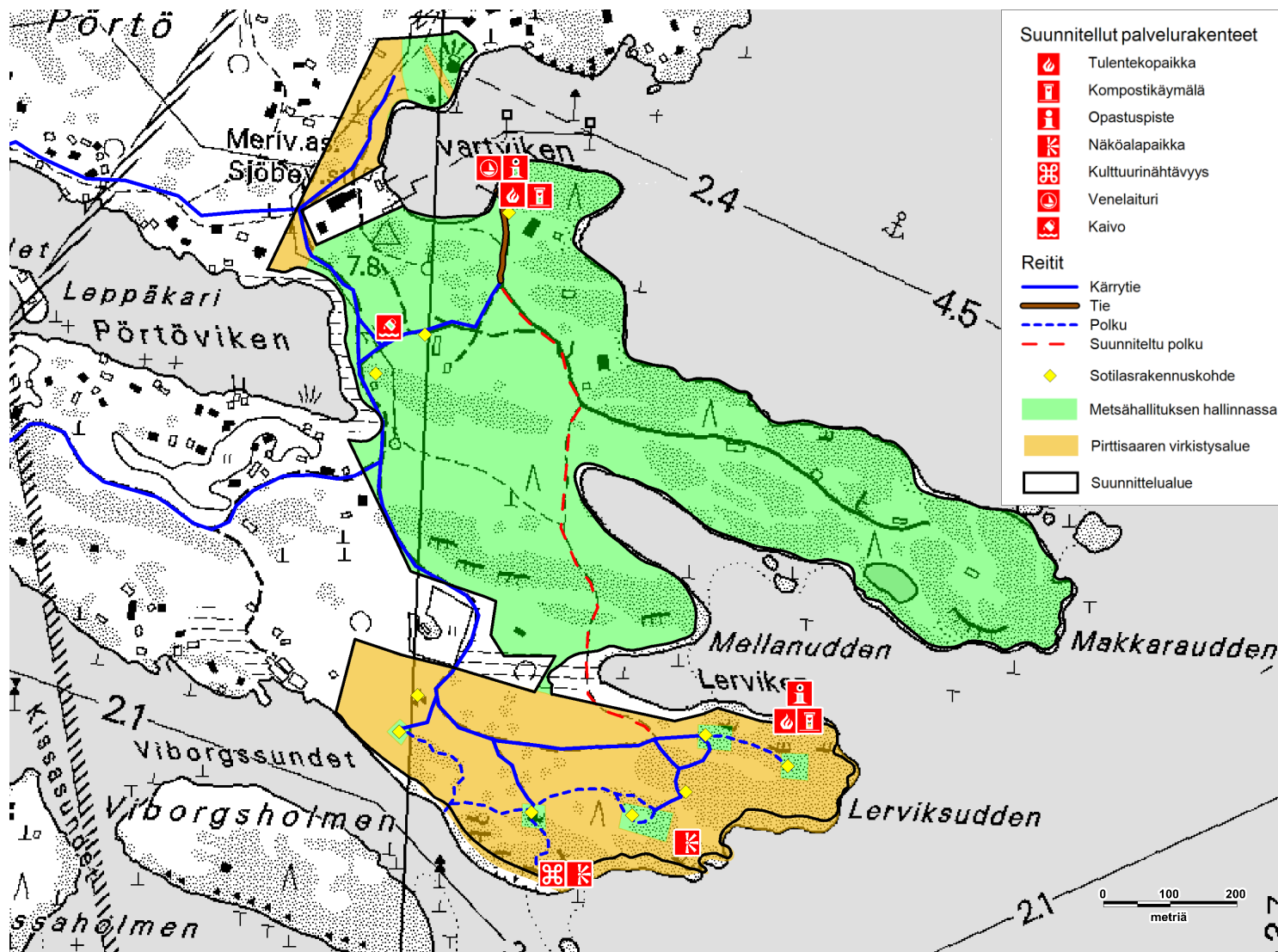
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi			Luonnon virkistyskäyttö					
Selite			Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritellä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.					
Nykyinen käyntimäärä		Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)					
		2011	Söderskär Majakka oy:n ilmoittama käyntimäärä noin 4000 Majakkasaarilla. Noin 5500 (Majakkasaaret ja Långören)					
Käyntimääräennuste		Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)					
15 000		2019						
Luontomatkailusuunnitelma			Vuosi		Vuosi		Vuosi	Lisätietoja
Ei tehdä	☐	Tehty		Tehdään		Päivitetään		Laaditaan tarvittaessa
Opastusviestintäsuunnitelma								
Ei tehdä	☐	Tehty		Tehdään		Päivitetään		
Toimenpide				Kuvaus				
Kävijäseuranta				Kävijälaskurit, kävijätutkimus, yritystutkimus.				
Luontomatkailun yhteistyösopimusten laatiminen				Laaditaan yhteistyösopimus alueelle luontomatkkoja järjestävien yritysten (esim. Söderskär Majakka Oy:n) kanssa. Luonto- ja kulttuurimatkailulle asetetaan tavoitteet. Metsähallitus on aktiivinen taho luontomatkailun kehittämisessä.				
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)				Laaditaan suunnittelualueen internetsivut. Tuotetaan opastusmateriaalia suomen, ruotsin ja englannin kielillä.				
Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, Yhteistyö				Saarten maihinnousurajoituksista tiedotetaan maastossa olevissa opastustauluissa. Opastustaulut Pirttisaareen, Söderskärin Majakkasaarille ja Glosholmenille. Maihinnousurajoituskyltit tärkeimpiin saariin. Osittain yhteistyössä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa.				
Käytön ohjaaminen, Yhteistyö				Matkailu- ja virkistyskäyttö ohjataan niin, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa linnuille: Majakkasaarilla ohjataan liikkumista ja vesiliikenne ohjataan veneväylää pitkin. Söderskärin luonnonsuojelualueen vesialue merkitään poijuilla väylien sisääntulokohtissa. Kävijöiden liikkumisen valvontaa tehostetaan koko suunnittelualueella (mm. valvontayhteistyö). Tärkeimpiin saariin laitetaan pysyvät kyltit, joissa tiedotetaan maihinnousukieltoajoista. Långörenin saaren länsipuolelle perustetaan luonnonarvovyöhyke.				
Yhteistyö				Yhteistyötä kehitetään alueella toimivien luontomatkayrittäjien kanssa Metsähallituksen kestävän luontomatkailun periaatteiden, sopimuskäytäntöjen ja myönnettyjen lupien mukaisesti.				
Yhteenveto								
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteitä ovat kävijäseurannan järjestäminen, opastusmateriaalin tuottaminen (internetsivut, opastustaulut) ja maihinnousurajoitustaulujen pystyttäminen tärkeimpiin saariin. Luontomatkailuyrittäjien kanssa laaditaan luontomatkailun yhteistyösopimukset.								

21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Palveluvarustus (Kuva 13)
Selite	Palveluvarustus -lomakkeessa käsitellään rakennuksia (esim. autio- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Toimenpide	Kuvaus		Kiireellisyysaste ⁹	Toimenpidesuunnitelma
Palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito	Söderskärin Majakkasaarilla käytön tulee perustua nykyiseen rakennuskantaan. Sen lisäksi tarvitaan käytön ohjaamista, kaksi opastustaulua, käymälä ja varasto. Pirttisaari: Ympyrälänkin mahdollistava reitti Lervikenille.*		Suuri	Laaditaan
Palveluvarustuksen rakentaminen ja purku	Pirttisaaren Makkaraudden: ks. Lomake 25.		Kohtalainen	Laaditaan
Palveluvarustuksen rakentaminen	Glosholmen: Opastustaulut, käymälä, tulipaikka, liiteri, varasto, reitti		Kohtalainen	Laaditaan
Palveluvarustuksen ylläpito tai purku	Glosholmen: ks Lomake 25		Kohtalainen	Laaditaan
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet				
Pirttisaaren virkistysalueen osalta on tehty erillinen palveluvarustussuunnitelma (Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Rabinowitsch-Jokinen 2009).				
Lisätietoja				
Taulukossa on käsitelty vain Metsähallituksen hallinnassa olevien tai hallintaan tulevien alueiden palveluvarustusta. Ks. myös Lomake 25.				
Lerviksuddenin virkistysalueen palveluvarustuksesta vastaa Uudenmaan virkistysalueyhdistys Pirttisaaren virkistysalueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti (Rabinowitsch-Jokinen 2009). Metsähallitus on tehnyt virkistysalueyhdistyksen kanssa sopimuksen Makkarauddenin käytöstä.				
Metsähallituksen hallintaan tuleva Majakkasaarten rakennuskanta voidaan vuokrata luontomatkailukäyttöön, ks. Lomake 20.				
*Lervikenin pohjukan kautta osoitetun yhdyspolun toteuttamisen osalta tulee ottaa huomioon alueen luonnonsuojelliset erityispiirteet.				
Yhteenveto				
Alueella ei ole Metsähallituksen hallinnassa valmista palveluvarustusta.				

⁹ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Kuva 13. Lerviksuddenin virkistysalueen ja Makkarauddenin palvelurakenteet Pirttisaarella. Suurin osa Lerviksuddenin virkistysalueen kävijöistä rantautuu Svartvikenin venelaituriin (Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistuksessa) ja heidät ohjataan Metsähallituksen hallinnassa olevan Makkarauddenin alueen kautta etelään Lerviksuddenin virkistysalueelle. Makkarauddenin palvelurakenteet keskitetään venelaiturin läheisyyteen ja niiden määrä pidetään vähäisenä. Alueelle ei osoiteta telttailupaikkaa. Metsähallitus on tehnyt sopimuksen alueen palveluvarustuksen rakentamisesta, hoidosta ja käytöstä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen kanssa. Uudenmaan virkistysalueyhdistys rakentaa Lerviksuddeniin retkeilyn tukikohdan, jossa voi myös yöpyä.

© Metsähallitus 2010,
© Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus oy, Lupa 5293
© Maanmittauslaitos (1/MML/10)

22 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐ ☐	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus		
ML 8 §:n alue ¹⁰				
Yleiset vesialueet	Tiedotus, Valvonta	Tiedotetaan Långörenin alueen metsästyksessä, Långörenin saaren rauhoituksista ja luonnonarvovyöhykkeestä.		
Lupametsästys-alueet ja vuokra-sopimusalueet				
Hirvenajoalueet				
Muut metsästys-käytön ulkopuolelle jäävät alueet				
Riistanhoito	Haitallisen lajin poisto	Pyydystetään minkkejä tarpeen mukaan, koska ne voivat aiheuttaa merkittävää vahinkoa pesivälle merilinnustolle. Minkkejä on tavattu mm. Säderskärin alueella.		
Yksityiset suojelalueet				
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Metsästettyjen vesilintujen määrien seuraaminen on hyvin vaikeaa yleisillä merialueilla. Pyritään kuitenkin keräämään tietoa vuosittaisista saalistilastoista.			
Lisätietoja	Lisätään metsästysvalvontaa pyytämällä virka-apua merivartiostolta sekä kouluttamalla vapaaehtoinen paikallinen valvoja (ks. Lomake 24). Suomen riistakeskus nimittää metsästyksen valvojat riistanhoitoyhdistyksen esityksestä. Myös tiedotusta metsästäjille lisätään suojelualan liikkumis- ja käyttäytymissäännöistä.			
Kalastus				
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus		
Yleiset vesialueet				
Pilkkiminen onkiminen viehekalastus				

¹⁰ kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla

Lupakalastusvedet		
Rajoitus- ja kiellotoalueet		
Kalakantojen hoito		
Yksityiset suojealueet		
Ammattikalastus	Ammattikalastus on alueella sallittu.	
Kalakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Ammattikalastuksen viralliset saalisraportoinnit. Lohenpyynnissä on kalamääräinen kiintiö, jota ei ole kuitenkaan koskaan täytetty Suomenlahdella.	
Lisätietoja	Metsähallituksella ei ole alueella kalastukseen liittyviä aktiivisia toimenpiteitä.	

23 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.		
Marjastus ja sienestys			
☐	Sallittu	☒	Rajoitettu (Peruste: Luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja	Liikkumisrajoitukset on merkitty kuvaan 12. Ne perustuvat pääasiassa luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksiin.		
Poronhoito			
Toimenpiteet ja käytännöt	Suunnittelualue ei sijaitse poronhoitoalueella.		
Suositukset			
Lisätietoja			
Maastoliikenne			
Toimenpide	Kuvaus		
Käytön ohjaaminen	Metsähallituksen alueilla maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan luontopalvelujohtajan vahvistamia maastoliikenneperiaatteita (Metsähallitus 402/01/2007).		
Muu liikenne			
Toimenpide	Kuvaus		
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnittelualueen läpi kulkee useita vesiliikenneväyliä. Liikennevirastolla on oikeus pystyttää ja pitää kunnossa merenkulkua palvelevia merkkejä ja laitteita. Liikennevirastolla on oikeus tehdä kunnostusruoppauksia ja toteuttaa mahdollisia kehittämishankkeita alueiden läpi kulkeville väylille. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja tehtäessä on otettava huomioon luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimukset.		
Käytön ohjaaminen	Ilma-aluksilla laskeutuminen on saarille kielletty Metsähallituksen linjauksen mukaisesti.		
Käytön ohjaaminen	Vesiskoottereilla ajo on kielletty mm. luonnonsuojelualueilla ja valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla alueilla, Porvoon kaupungin ja maalaiskunnan ulkoilualueilla ja uimarannoilla sekä 200 m leveällä rantavyöhykkeellä merialueella. Siirtyminen rannalta 200 metrin päähän avovesialueelle on kuitenkin sallittu, kun noudetaan nopeusrajoitusta 10 km/h (Porvoon maalaiskunnan kunnanhallituksen päätös 28.6.1993).		
Liikkuminen			
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus	

Käytön ohjaaminen	Maastopyöräily	Sallittu poluilla ja teillä.	
Käytön ohjaaminen	Ratsastus	Ei alueella	
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Koiravaljakko	Ei alueella	
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Porovaljakko	Ei alueella	
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Kiipeily	Suunnittelualueella ei ole kiipeilyyn soveltuvia kohteita.	
Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää suostumuksen urheilutapahtuman tai vastaavan järjestämiseen suunnittelualueen valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.		
Partio- ja muu leiritoiminta			
Toimenpide	Kuvaus		
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan partio- tai muun leiritoiminnan järjestämiseen suunnittelualueen valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.		
Maa-ainesten otto			
Toimenpide	Kuvaus		
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualueen valtion mailla ei oteta maa-aineksia. YSA-alueiden suojelumääräykset kieltävät maa-ainesten oton. Vesilaki ja luontodirektiivin säännökset säätelevät maa-ainesten (esim. merihiekan ja –soran) ottoa muualla Natura-alueella.		
Metsätalous			
Toimenpide	Kuvaus		
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnittelualueella ei harjoiteta metsätaloutta.		
Polttopuun otto			
Toimenpide	Kuvaus		
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallituksen alueilla polttopuun otto on kielletty.		
Pohjaveden otto			
Toimenpide	Kuvaus		
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualueella ei oteta pohjavettä.		
Muu toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		
Lisätietoja			

NYKYTILAN KUVAUS

ARVOT JA UHAT

TAVOITTEEN ASETTELU

TOTEUTUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SEURANTA

LÄHTEET

LIITTEET

Lomakkeella on huomioitu YSA-alueista vain Söderskärin luonnonsuojelualueeseen sisältyvät valtion maat, ellei tosin mainita. YSA-alueilla toimitaan rauhoitusmääräysten mukaisesti.

24 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Laajennusalueet
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Glosholmen läheisine luotoineen, Pirttisaaren Makkaraudden, Långörenin saaret ja luodot, Sandkallanin – Stora Köllhällenin hylkeidensuojelualue ja osa Söderskärin luonnonsuojelualueen saarista ovat Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnassa. Suurin osa Söderskärin luonnonsuojelualueen luodoista on yksityisten omistuksessa ja niiden hoidosta vastaa Uudenmaan ELY-keskus maanomistajan kanssa. Söderskärin vesialue on jakamatonta ja se kuuluu Pörtö-Bodö osakaskunnan omistukseen. Majakkasaaret pääosin rakennuksiin (majakkaa lukuun ottamatta) ovat Senaatti-kiinteistöjen hallinnassa. Söderskärin majakkarakennus on yksityishenkilöiden muodostaman Söderskär Majakka Oy:n omistuksessa. Lerviksuddenin virkistysalue kuuluu Uudenmaan virkistysalueyhdistykselle. Yksityisten suojelualueiden (Tunnholmenin luonnonsuojelualue ja Stor-Pellinge yttre hällar naturskyddsområde) hallinnasta vastaavat maanomistajat ja niiden hoidosta vastaa Uudenmaan ELY-keskus maanomistajan kanssa. Långörenin ELY-keskus maanomistajan kanssa. Långörenin luonnonsuojelualueen vesialue on yleistä vesialuetta. Valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja muinaisjäännöksiä hoidetaan yhteistyössä Museoviraston kanssa.				
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
Suojelualueen laajentaminen	Suosituksena on yhden luonnonsuojelualueen muodostaminen Långörenin luonnonsuojelualueesta, Söderskärin luonnonsuojelualueen valtiolle kuuluvista osista ja Pirttisaaren valtiolle kuuluvista osista sekä Glosholmenista eteläpuolisine luotoineen.			
Säädöksen laatiminen/ uusiminen	Valtiolle kuuluvien luonnonsuojelualueiden suojelupäätökset ajantasaistetaan ja rauhoitusmääräykset uusitaan antamalla uusi asetus. Tavoitteena on yhden luonnonsuojelualueen muodostaminen Långörenin luonnonsuojelualueesta, Söderskärin luonnonsuojelualueen valtiolle kuuluvista osista ja Pirttisaaren Makkarauddenista sekä Glosholmenista eteläpuolisine luotoineen. Samalla kumottaisiin vanhentunut Långörenin asetus sekä maa-herran päätöksellä perustettu Söderskärin luonnonsuojelualue valtion omistamien alueiden osalta.			
Järjestyssäännön laatiminen	Järjestyssäännön tarve ratkaistaan vasta sitten kun uusi asetus annetaan.			
Suojelualuekiinteistön muodostaminen	Valtion alueesta muodostetaan suojelualuekiinteistö.			
Rajan merkitseminen	Luonnonsuojelualueen rajat merkitään Pirttisaareissa asetuksen (53/2008) mukaisesti paaluihin kiinnitettävillä suomen- ja ruotsinkielisillä tunnuskilvillä. Kaikkiin Metsähallituksen hallinnassa oleviin saariin Söderskärin ja Långörenin luonnonsuojelualueilla pyritään laittamaan maihinnousurajoitus-taulut.			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Söderskärin Majakkasaarten retkeily- ja luontomatkailukäyttöä ohjataan Ympäristöministeriön poikkeusluvilla kunnes alueen säädösten uusimisprosessi on viety loppuun.			
Turvallisuus ja valvonta				
Toimenpide	Kuvaus			

Valvonta	Metsähallitus vastaa valtion alueiden valvonnasta. Yhteistyötä tehdään rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa (mm. Lomake 19).						
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma			Öljyvahinkojen torjuntavastuu kuuluu Suomen ympäristökeskukselle ja Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselle. Metsähallituksen tiloja voidaan tarvittaessa käyttää öljyntorjuntakaluston sijoittamiseen ja öljyntorjuntahenkilöstön majoittamiseen. Koko Suomenlahtea koskien on laadittu Suomenlahden alueen alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma, ja myös muita suunnitelmia on tekeillä. Öljyntorjuntaan liittyvää suunnittelu- ja toteutusyhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa pyritään edistämään Metsähallituksessa.		
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma			Tarkistetaan vuosittain osana Metsähallituksen metsäpalontorjuntasuunnitelmaa		
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma			Tehdään Söderskärin Majakkasaarten rakennuksille sekä muiden alueiden rakennuksille sitä mukaa, kun ne otetaan yleisö- tai yrityskäyttöön.		
	☒	Rakennusten palotarkastus			Söderskärin Majakkasaarten rakennusten palotarkastus tehdään korjaustoimenpiteiden yhteydessä 2013. Palotarkastukset tehdään muiden alueiden rakennuksille sitä mukaa, kun ne otetaan yleisö- tai yrityskäyttöön.		
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot			Tehdään laitureihin ja opastuspisteisiin 2013 mennessä.		
	☐	Pelastusyhteistyö			TraFi vastaa alueen pelastustoiminnasta.		
Yhteistyö							
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Suunnittelualueen maankäytön suunnittelussa ja alueen kehittämisessä Metsähallitus tekee yhteistyötä paikallisten yrittäjien ja yhteisöjen sekä Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen, kuntien, maakuntaliittojen, ELY-keskusten, tutkimuslaitosten, Liikenneviraston, TraFi:n, rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Riistakeskuksen kanssa.						
Kansainvälinen yhteistyö	Alueen kansainvälinen yhteistyö liittyy merten suojeluun, merenkulkuun ja tutkimukseen. Kansainvälisiä yhteistyöhankkeita voidaan valtion alueilla toteuttaa Metsähallituksen alueiden käyttöä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.						
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot	Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Uudenmaan elinkeino- ja ympäristökeskus, yksityisten suojelualueiden maanomistajat, Pörtö-Bodö vesialueen osakaskunta, Museovirasto, Liikennevirasto, TraFi, Rajavartiolaitos, Poliisi, puolustusvoimat ja Senaatti-kiinteistöt.						
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot	☐	Neuvottelukunta	☐	Yhteistyöryhmä	☒	Muu, mikä?	Säännölliset palaverit ja yhteydenpito.
Edunvalvonta	Puolustusvoimien kanssa tehdään yhteistyötä Pirttisaassa ja Glosholmenissa pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseksi ja jätteiden poistamiseksi. Uudenmaan liiton ja Porvoon kaupungin kanssa tehdään yhteistyötä kaavoituksessa ja rakentamisen suunnittelussa.						
Lisätietoja							
Pirttisaassa sijaitsevien tykkiasemien tykit kuuluvat Puolustusvoimille, tykkiasemien rakenteet Senaatti-kiinteistöille ja maapohja Metsähallitukselle. Pirttisaaren tykkiasemien omistustilanteeseen etsitään ratkaisua.							
Museovirastolla ja Metsähallituksella on yhteistyösopimus (3313/02/2003). Sen mukaan Metsähallitus on yhteydessä Museovirastoon kulttuuriperinnön vaalimista koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.							

25 Rakennuskanta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		Kartta	☐	Rakennuskanta
Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet, vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat ja niihin liittyvät toimenpiteet.				
Toimenpide		Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Rakennuskannan hallinta		Glosholmenin merivartioaseman rakennukset	Rajavartiolaitos, mahdollisesti siirtyvät Metsähallitukselle	15	Vuokraaminen tai myynti virkistys- tai luontomatkailukäyttöön. Huonokuntoisten rakennusten purkaminen.
Rakennuskannan hallinta		Glosholmenin lomailuun vuokrattu mökki, vanha merivartioasema ja kaksi varastoa.	Metsähallitus	4	Mökki vuokrattu 31.12.2014 saakka yksityiselle, sopimusta ei jatketa. Toimenpiteet ratkaistaan vuokra-ajan päätyttyä. Muiden rakennusten osalta selvitetään niiden käyttömahdollisuudet tai purkutoimet. Laaditaan toimenpidesuunnitelma.
Rakennuskannan hallinta		Pirttisaaren Makkarauddenin (ja Byvikenin) rakennukset	Metsähallitus	13	Käyttö ratkaistaan myöhemmin tehtävän erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Huonokuntoisten purkaminen.
Rakennuskannan hallinta		Söderskärin Majakkasaarten rakennuskanta	Senaatti Kiinteistöt, Söderskär Majakka Oy	7	Hallinnansiirto Senaatti-kiinteistöiltä Metsähallitukselle, rakennusten kunnostus ja vuokraaminen alueen hoitoa tai käyttöä tukevaan toimintaan tai luontomatkailukäyttöön soveltuvin osin.
Rakennuskannan hallinta		Pirttisaaren 1. Merivartioasema; ent. tullipäällikön asuintalo	Rajavartiolaitos, mahdollisesti siirtyy Metsähallitukselle	2	Mahdollista kunnostaa virkistys- tai luontomatkailukäyttöön.
Erityismääräykset					
Yksityiset suojelualueet					
YSA-kohteiden rakennuksista Söderskärin rakennukset ovat kulttuuriperintökohteita (Lomakkeet 8 ja 20). Muita YSA-alueiden rakennuksia ei käsitellä suunnitelmassa.					
Lisätietoja					
Taulukossa on otettu huomioon vain Metsähallituksen hallinnassa olevat tai hallintaan siirtymässä olevat rakennukset. Joidenkin kohteiden osalta tehdään suojeluarvojen selvitys. Selvitys tehdään yhteistyössä museoviranomaisten kanssa.					

26 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2010	
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset			Edellyttää toimenpidesuunnitelmien valmistumista (mm. rakentamisen, kunnossapidon ja purkamisen kustannuksia).
Rakennelmat			Edellyttää toimenpidesuunnitelmien valmistumista (mm. rakentamisen, kunnossapidon ja purkamisen kustannuksia).
Reitit			Edellyttää toimenpidesuunnitelmien valmistumista.
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	500	10 000	Luontoon.fi-sivut, opastustaulut, maihinnousukieltotaulut
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	1 000	20 000	Kävijälaskenta vuosittain. Kävijätutkimus 1-2 kertaa suunnitelmakaudella.
Virkistyskäyttö yhteensä	1 500*	30 000*	*) Huom! Lisätietojen kohdat.
Ennallistaminen			Ei tehdä
Lajistonhoito		5 000	Jussinkari
Muu luonnonhoito			
Luonnonsuojelun seurannat	1000		Saaristolinnustoseurannat 3 vuoden välein. Hyljelaskennat vuosittain.
Luonnonsuojelu yhteensä			
Rakennusperintö		121 500	Vuodelle 2011 kohdistettuja suunnittelu-, valvonta-, koordinointi-, rakentamisen ostopalvelu-, tarvike- ja muita (kuljetus, jäte tms.) kuluja.
Arkeologiset kohteet	1000	2000	Raivauskuluja ja jos Gloscholmenin tykkejä restauroidaan tai huolletaan.
Muu kulttuuriperinnön hoito			
Kulttuuriperintö yhteensä			
Hallinto- ja muut kulut	5 000 – 10 000		Puistomestarin, luontovalvojan ja erätarkastajan palkka- ja matkakulut, kiinteistöverot, ym.
Kaikki yhteensä			Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €

Lisätietoja

Taulukossa on otettu huomioon hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannukset vain Metsähallituksen toiminnan osalta. Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys ovat tehneet yhteistyösopimuksen palveluvarustuksen rakentamisen, opastusaineiston tuottamisen, huollon, valvonnan, lupamenettelyn ja neuvonnan järjestämisestä sekä keskinäisestä työnjaosta ja kustannusvastuista Metsähallituksen hallinnassa olevalla alueella Pirttisaarella.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

27 Ympäristövaikutusten arviointi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualuetta koskevien päämäärien saavuttamista.					
Tavoite	Toimenpide	Vaikutuksen tyyppi			Vaikutuksen kuvaus	Riskit, haitat ja niiden vähentäminen
		Ekologinen	Sosiokulttuurinen	Taloudellinen		
Öljyntorjunnan kannalta kiireellisimpien kohteiden priorisointi ja öljyntorjuntasuunnitteluun liittyvä yhteistyö.	Yhteistyö	☒	☒	☒	Saadaan aikaan toimiva yhteistyö öljyntorjuntaviranomaisten kanssa, minkä avulla öljyntorjunta voidaan suunnata tärkeimmille alueille (lhaksi ym. 2006). Metsähallitukseen saadaan tieto öljyonnettomuudesta mahdollisimman nopeasti.	Ei haittoja eikä riskejä.
Saaristolinnusto säilyy lajimäärältään nykyisellä tasolla. Retkeilyn ja luontomatkailun vaikutukset linnustoon pyritään minimoimaan	Seuranta/ lintulaskennat (Yhteistyö, Valvonta, Tiedotus, Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, Säädöksen laatiminen, Suojelualueen laajentaminen)	☒	☐	☐	Käytön ohjauksella ja valvonnalla pyritään varmistamaan, ettei retkeily- ja luontomatkailukäytöstä ole haittaa suunnittelualueen linnustolle. Valvonnan tehostaminen mm. yhteistyöllä, opastustaulut ja maihinnousurajoituksista kertovat kyltit tulevat vähentämään luvaton rantautumista saariin rajoitusaikoina. Pesivien lintujen määrän ja poikueiden koon muutoksia seurataan säännöllisillä lintulaskennoilla. Suojelusäädösten uusimisella säädöksistä saadaan ajantasaiset ja yhtenäiset, jolloin niiden noudattaminen on helpompaa.	Ei haittoja eikä riskejä
Söderskärin Majakkasaarten linnustonsuojelullinen arvo säilyy.	Seuranta/ lintulaskennat (Käytön ohjaaminen, Valvonta, Säädöksen	☒	☐	☐	Käytön ohjauksella, valvonnalla ja linnuston seurannalla pyritään varmistamaan, ettei retkeily- ja luontomatkailukäytöstä ole haittaa suunnittelualueen linnustolle. Linnustonseurantaa laajennetaan kattamaan paremmin pesi-	Tavoitteen toteutuminen edellyttää luontomatkayrittäjiltä sitoutumista hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteisiin ja kestävän luontomatkailun

	laatiminen)				määjän, jotta myös poikastuotto saadaan selville. Sää- döksen uusimisen jälkeen väärinkäytöksiin pystytään puuttumaan paremmin.	periaatteisiin
Minkkien aiheuttamien pesimätuhojen tehokas vähentäminen saaristossa.	Haitallisen lajin poisto (Yhteistyö)	☒	☒	☐	Minkkien poistamisella on todettu olevan huomattava merkitys lintujen poikastuotolle.	Ei haittoja eikä riskejä, koska minkin pyynti tapahtuu lintujen pesimä- ja poikasajan ulko- puolella.
Kurtturuusu ja muut vieraat kasvilajit poistetaan koko- naan	Haitallisen lajin poisto	☒	☐	☐	Mm. kurtturuusu on helposti leviävä ja nopeasti muilta kasvilajeilta tilaa valloittava laji.	Ei haittoja, koska vieraat kasvilajit voidaan poistaa lintujen pesimä- ja poikasajan ulkopuo- lella.
Söderskärin rakennuspe- rinnöstä tehdään julkaisu	Rakennusperinnön suoje- lu	☐	☒	☒	Rakennusten ja koko majakkamiljöön suojeluarvot tunne- taan, jolloin suojelutoimenpiteet voidaan kohdistaa oikein	Ei haittoja eikä riskejä
Söderskärin puurakennuk- set kunnostetaan kulttuuri- perintöarvot huomioiden ja kohteita huolletaan sään- nöllisesti.	Rakennusperinnön kun- nostaminen	☐	☒	☒	Rakennusten vauriot korjataan ja säännöllisellä huollolla estetään uusien vaurioiden syntymistä ja ylläpidetään kohteiden käyttöarvoa.	Ei riskejä, koska korjausmateriaalit valitaan Museoviraston suositusten pohjalta, ja näin minimoidaan korjausvirheet.
Luontomatkailutoiminta ei vaaranna rakennusten kulttuuriarvoja Majak- kasaarilla	Luontomatkailun yhteis- työsopimusten laatiminen (Valvonta)	☐	☒	☐	Tavoitteena on matkailukäytön järjestäminen ja valvomi- nen niin, että kulttuuriarvot eivät vaarannu Majakkasaaril- la.	Matkailijamäärien kasvaessa myös tilojen (esim. keittiö, sauna) hygieenisyyksivaatimukset kasvavat, minkä vuoksi voidaan joutua teke- mään rakennuksiin tai niiden ympäristöön so- veltumattomia parannuksia.
Metsähallitus on aktiivisesti mukana kaavoituksen ja rakentamisen suunnitte- lussa ja seurannassa sekä välittää erityistietämystään kaavoituksesta ja raken- tamisesta päättävälle viran- omaisille.	Edunvalvonta	☐	☒	☐	Kaavoittaja saa riittävät tiedot kaavoitustyön pohjaksi.	Ei haittoja eikä riskejä.
Alueelle tehdään ve- denalaisten luontotyyppien inventointi. Lajistoinven- tointia täydennetään.	Vedenalainen/ lajisto inventointi	☒	☐	☐	Täydennetään lajistoinventointeja väli- ja ulkosaaristossa. Inventoinnit kohdistetaan uhanalaisiin kasvilajeihin sekä kovakuoriaisiin. Vedenalaisten luontotyyppien inventointi on välttämätön mm. Itämeren tilan seurannan kannalta	Ei haittoja eikä riskejä.
Alueelle tehdään kävijätut- kimus ja asennetaan kävi- jälaskureita.	Kävijäseuranta	☒	☒	☒	Saadaan kuva, milloin ja millä alueilla kävijät liikkuvat. Tältä pohjalta voidaan suunnitella mm. kävijöiden ohjaus- tarpeita ja opastusaineiston sisältöä.	Ei haittoja eikä riskejä.

Laaditaan suunnitteluala- een internetsivut. Tuote- taan opastusmateriaalia suomen, ruotsin ja englan- nin kielillä.	Opastusaineiston laati- minen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	☒	☒	☒	Alueelta ei ole opastusmateriaalia. Opastustaulujen ja intrnet-sivujen välityksellä virkistyskäyttäjät saavat hel- pommin tietoa mairinnousu- ja liikumisrajoituksista. Ulkomaalaiset tarvitsevat erityisen paljon yksityiskohtais- ta tietoa alueen tarjonnasta ja käyttörajoituksista.	Alueelle voi tulla enemmän vastuuttomia virkis- tyskäyttäjiä ja esim. ulkomaalaisia kävijöitä, joilla on huolettomampi ulkoilukulttuuri kuin meillä.
Toimenpidesuunnitelmissa ratkaistaan Pirttisaaren, Makkaraudenin ja Glosholmenin osalta, mitkä rakennukset säilytetään, puretaan, vuokrataan tai otetaan muuhun käyttöön.	Rakennuskannan hallinta	☐	☒	☒	Turha ja käyttämätön rakennuskanta poistuu. Käyttöar- voa omaavat tulevat hyötykäyttöön. Suojeluarvoa omaa- va rakennuskanta säilyy.	Rakennuskannan arviointi tehdään Museoviras- ton kanssa yhteistyössä, jolloin riskit minimoi- daan.
Jussinkarin katajikon hoito	Luonnonhoito	☒	☐	☐	Saari säilyy avoimena ja niittymäisenä.	Ei haittoja eikä riskejä.
Pirttisaaren ja Glosholme- nin sotahistoriakohteet otetaan harkitusti matkai- lukäyttöön.	Arkeologisen kohteen hoito	☐	☒	☐	Kohteet ovat turvallisia ja edustavia sotahistoriallisia esimerkkejä matkailu- ja virkistyskäytössä.	Ei haittoja eikä riskejä.
Vedenalainen kulttuuripe- rintö osataan huomioida alueen käyttöä suunnitel- taessa	Inventointi	☐	☒	☐	Vedenalainen kulttuuriperintö on dokumentoitu ja tietoa voidaan hyödyntää mm. opastuksessa.	Ei haittoja eikä riskejä.
Saavutettavuuden paran- taminen ja kävijämäärän kasvu	Palveluvarustuksen rakentaminen, Yhteistyö	☐	☒	☒	Virkistytymisen kauniissa luonnossa lisää henkistä hyvinvointia ja toisaalta myös luonnonsuojelumyönteisyys lisääntyy.	Alueelle voi tulla enemmän vastuuttomia virkis- tyskäyttäjiä. Riskinä on luontoarvojen heiken- tyminen.
Puolustusvoimilta vapau- tuneilla alueilla maaperä tutkitaan ja puhdistetaan. Kuuluu puolustusvoimille.	Yhteistyö	☒	☐	☐	Maaperän epäpuhtaudet eivät aiheuta vaaraa luonnolle ja ihmisille eivätkä kulkeudu muualle.	
Jätteiden puhdistus: Glosholmenin ja Makka- raudenin jätteet viedään pois Kuuluu puolustusvoi- mille.	Yhteistyö	☒	☒	☐	Epäsiistit alueet siivotaan. Samalla poistetaan kävijöille vaaralliset materiaalit.	
Mairinnousu- ja liikumis- rajoituksia noudatetaan lintujen pesimäsaarilla	Valvonta	☒	☒	☐	Mairinnousurajoituksien valvominen parantaa rajoitusten noudattamista.	Ei haittoja eikä riskejä
Natura-vaikutusten arvi- oinnin tarveharkinta	Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen. Alueen palveluiden ja tiedotuksen lisääminen joh- taa retkeily- ja luontomatkailukäytön lisääntymiseen. Lisääntyneen käytön aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisää- mällä maasto-opasteita ja mairinnousurajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 –alueen valinta- perusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelmasta ei ole tarpeen tehdä Natura –vaikutusten arviointia.					

NYKYTILAN KUVAUS

ARVOT JA UHAT

TAVOITTEEN ASETTELU

TOTEUTUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SEURANTA

LÄHTEET

LIITTEET

Ympäristövaikutusten
arvioinnin yhteenveto

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen.

SEURANTA

28A Suunnitelman toteutuksen seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Tavoite	Toteutus-lomake	Toimenpide	Tulosmittari	Tavoiteaikataulu toteutukselle
Öljyntorjunnan kannalta kiireellisimpien kohteiden priorisointi ja öljyntorjuntasuunnitteluun liittyvä yhteistyö	19	Yhteistyö	Selvityksen valmistuminen ja toimittaminen öljyntorjunnasta vastaville tahoille	2013
Saaristolinnusto säilyy lajimäärältään nykyisellä tasolla. Retkeilyn ja luontomatkailun vaikutukset linnustoon pyritään minimoimaan	19	Seuranta/ lintulaskennat, (Säädöksen laatiminen, Suojelualueen laajentaminen, Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, Valvonta, Tiedotus)	Lintulaskentojen määrä	3 vuoden välein
Söderskärin majakkasaarten linnustonsuojellusarvo säilyy.	19	Seuranta/ lintulaskennat	Lintulaskentojen määrä	3 vuoden välein
Minkkien aiheuttamien pesimätuhojen tehokas vähentäminen saaristossa.	19	Haitallisen lajin poisto (Yhteistyö)	Poistettavien yksilöiden määrä	Jatkuvaa
Kurtturuusu ja muut vieraat kasvilajit poistetaan kokonaan	19	Haitallisen lajin poisto (Yhteistyö)	Poistettavien esiintymien määrä	Jatkuvaa
Söderskärin rakennusperinnöstä tehdään julkaisu	20	Rakennusperinnön suoje- lu	Julkaisun valmistuminen	
Söderskärin puurakennukset kunnostetaan kulttuuriperintöarvot huomioiden ja kohteita huolletaan säännöllisesti	20	Rakennusperinnön kunnostaminen	Rakennussuojellusta arvoa omaavien rakennusten kunnostaminen (kpl)	Jatkuvaa
Luontomatkailutoiminta ei vaaranna rakennusten kulttuuriarvoja Majakkasaarilla.	21A	Luontomatkailun yhteistyösopimusten laatiminen	Laadittujen yhteistyösopimusten lukumäärä	Jatkuvaa

Metsähallitus on aktiivisesti mukana kaavoituksen ja rakentamisen suunnittelussa ja seurannassa ja välittää erityistietämystään kaavoituksesta ja rakentamisesta päättävälle viranomaisille.	24	Edunvalvonta	Edunvalvontaan liittyvä lausuntojen lukumäärä	Jatkuvaa
Alueelle tehdään vedenalaisten luontotyyppien inventointi. Lajistoinventointia täydennetään.	19	Vedenalainen/ luontotyyppi/ lajisto inventointi	Luontotyyppi-inventoinnin määrä (ha) Vedenalaisen luonnon inventoinnin määrä (ha) Lajistokartoitusten määrä	Lajit 2011, vedenalaisen inventointi
Alueelle tehdään kävijä- ja yrittäjätutkimus ja asennetaan kävijälaskureita.	21A	Kävijäseuranta	Toteutettujen kävijätutkimusten lukumäärä	
Tehdään luontomatkailusuunnitelma	21A	Yhteistyö	Suunnitelma	
Tehdään palveluvarustus- ja opastusviestintäsuunnitelmat sekä niiden toteutus	21A	Käytön ohjaaminen, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Suunnitelma, toteutuneet rakenteet	
Laaditaan suunnittelualueen internetsivut. Tuotetaan opastusmateriaalia suomen, ruotsin ja englannin kielillä.	21A	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	Luontoon.fi:ssä kuvattujen kohteiden lukumäärä kieliversioittain	2012
Toimenpidesuunnitelmissa ratkaistaan Pirttisaaren, Makkaraudenin ja Glosholmenin osalta, mitkä rakennukset säilytetään, puretaan, vuokrataan tai otetaan muuhun käyttöön.	25	Rakennuskannan hallinta	Suunnitelmien valmistuminen ja kattavuus, toimenpiteiden toteutus	2011 alkaen riippuen rahoituksesta
Jussinkarin katajikon hoito	19	Luonnonhoito	Hoidetun kohteen pinta-ala Natura-luontotyyppiryhmittäin	Jatkuvaa
Saavutettavuus paranee ja kävijämäärä kasvaa	21A ja B	Palveluvarustuksen	Käyntimäärä	Jatkuvaa
Pirttisaaren ja Glosholmenin sotahistoriakohteet otetaan harkitusti matkailukäyttöön.	20	Arkeologisen kohteen hoito	Kiinteiden muinaisjäännösten hoitotarveluokan muutos	
Vedenalainen kulttuuriperintö osataan huomioida alueen käyttöä suunniteltaessa	20	Inventointi	Vedenalaisten kulttuuriperintöinventointien lukumäärä	2012
Puolustusvoimilta vapautuneilla alueilla maaperä tutkitaan ja puhdistetaan. Kuuluu puolustusvoimille.	24	Yhteistyö	Puhdistettujen alueiden pinta-ala	alkaen 2011
Jätteiden puhdistus: Glosholmenin ja Makkaraudenin jätteet viedään pois. Kuuluu puolustusvoimille.	24	Yhteistyö	Puhdistettujen alueiden pinta-ala	alkaen 2011
Maihinnotus- ja liikkumisrajoituksia noudatetaan linnuston pesimäsaarilla	19	Valvonta	Suunnitelma, toteutuneet toimenpiteet	Jatkuvaa

28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Mereen päässeen öljyn haittojen tehokas vähentäminen.	Ei vielä mittaria			
Monipuolinen saaristolinnusto turvataan.	Lintudirektiivin lajien pesimäkanta ja muuttavien lajien keskimääräinen runsaus	Lintudirektiivin lajien pesimäkanta ei pienene. Muuttavien lajien keskimääräinen runsaus säilyy ennallaan.	Hyvä	Säilyy ennallaan
Söderskärin Majakkasaarten linnustonsuojelullinen arvo säilyy.	Eriyslajien pesintöjen määrän muutos	Haahkan pesintöjen määrä ei alene.	Hyvä	Säilyy ennallaan
Minkit eivät aiheuta tuhoja	Vieraslajin esiintyminen	Minkin saalistuspaine on niin pieni, ettei se vaikuta vesilintukantoihin.	Esiintyy paikotellen	Ei esiinny juuri ollenkaan
Kurturuusun ja muiden vieraiden kasvilajien leviämisen estäminen.	Vieraslajin esiintyminen	Vieraslaji ei vie elintilaa alkuperäisiltä lajeilta.	Esiintyy satunnaisesti	Ei esiinny ollenkaan
Saavutettavuuden paraneminen ja kävijämäärän kasvu	Kävijöiden määrä ja kävijäytyvyysindeksi	Alueella ei vielä kattavaa kävijäseurantaa eikä kävijäytyvyisyyttä ole mitattu.	Huono	Kohtalainen
Luontomatkailu on kestävä ja yhteistyö toimii eikä luontomatkailu vaikuta alueen arvoon heikentävästi	Ei vielä mittaria	Luontomatkailun kestävyttä tulee seurata alueen luontoarvojen turvaamiseksi	Huono	Hyvä
Söderskärin saarten rakennuskannan arvo on tunnistettu ja tunnettu	Metsähallituksen imago rakennusperinnön ylläpitäjänä	Metsähallitus mielletään kansallisen kulttuuriperinnön vaalijaksi	Huono	Hyvä
Söderskärin saarten rakennuskanta on kunnossa	Rakennusten kunto- luokan muutos	Rakennukset ovat hyvässä kunnossa	Huono	Hyvä
Söderskärin rakennuskanta on soveltuvassa käytössä ja käyttöä valvotaan.	Rakennusten käytön muutos	Rakennukset ovat hyötykäytössä ilman, että suojeluarvot kärsivät	Kohtalainen	Hyvä
Paremmat tiedot suunnittelualueen vesiluontotyypeistä ja lajeista.	Vedenalaisen luonnon inventointitilanne:	Alueen luonto tunnetaan hyvin, minkä pohjalta pystytään seuraamaan muutoksia ja kohdistamaan suojelutoimenpiteitä.	Kohtalainen	Hyvä

	yksittäinen alue Lajiston inventointi- tilanne: yksittäinen alue			
Selvä kuva alueen kävijämääristä ja -profiilista	Käynnit suoje- ja virkistysalueella	Kävijätiedot vaikuttavat alueen kehittämisresursseihin.	Huono	Hyvä
Alueesta on löydettävissä helposti tietoa	Opastuksen vaikutta- vuus	Suojeluun liittyvät liikkumis- ym. rajoitukset tunnetaan ja otetaan huo- mioon.	Huono	Hyvä
Suunnittelualueen rakennuskannan tulevaisuus on ratkaistu	Huollettavien raken- nusten määrä vähenee	Metsähallituksen toiminnan kannalta turhat rakennukset on poistettu (vuorattu, purettu).	Kohtalainen	Hyvä
Ketokasvillisuuden ja selkärangattomien elinolosuht- teet paranevat Jussinkarilla	Luonnonhoidon onnis- tuminen (hoitoseuran- nan johtopäätös)	Avointa katajakettoa suosivat perhoslajit palaavat.	Kohtalainen	Hyvä
Alueen sotahistorialliset kohteet tunnetaan ja ne ovat kävijöille turvallisista	Kävijätyytyväisyys suoje- ja virkistysalu- eilla	Tyytyväiset kävijät välittävät hyvää kuvaa Metsähallituksesta.	Kohtalainen	Hyvä
Vedenalainen kulttuuriperintö tunnetaan	Kulttuuriperinnön in- ventointitilanne: yksit- täinen alue	Keskeiset alueet on inventoitu.	Huono	Kohtalainen
Pilaantuneet maa-alueet on puhdistettu	Ei vielä mittaria	Maaperän toiminta palautuu ennalleen.	Pilaantuneita maa-alueita on	Pilaantuneita maa-alueita ei ole
Jätteet on poistettu	Ei vielä mittaria	Jätteet eivät aiheuta haittaa luonnolle eivätkä ihmisille.	Jätteitä on	Jätteet on poistettu
Maankäytön suunnittelu siten, että kulttuuri- ja luon- toarvot säilyvät.	Ei vielä mittaria (Edun- valvontaan liittyvien lausuntojen vaikutus)	Suunnittelu ei vaaranna luonto- ja kulttuuriperintöarvoja	Hyvä	Säilyy ennal- laan
Saaristolinnuston pesimärauha turvataan	Eriyislajien pesintöjen määrän muutos	Eriyislajien pesintöjen määrä ei alene.	Kohtalainen	Hyvä
Lisätietoja				

29 LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
	Ahlman, J.	Rannikkolinnakkeiden tulevaisuus. Uudenmaan liiton julkaisu E 101-2008. Juhani Ahlman / N.J. Ahlman Oy. Helsinki 2008	Uudenmaan liitto, Helsinki	2008
	Ihaksi, T., Lecklin, T. & Kuikka, S.	Apua öljyntorjunnan suuntaamiseen. YMPÄRISTÖ 4/2006: 23-25 s.		2006
	Jansson, H.	Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000-alueen sekä Glosholmenin ja Pirtisaaren kulttuuriperintöinventointi, 238 s.	Metsähallitus asianro 4725/41/2010.	2010
	Itä-Uudenmaan liitto	Itä-Uudenmaan maakuntakaava,	Itä-Uudenmaan liitto, http://www.uudenmaanliitto.fi	2007
	Matikka, Maija	Sähköpostitiedoksianto 25.3.2008: Söderskärin vedenalaiset muinaisjäännökset		2008
	Metsähallitus	Kestävän luontomatkailun periaatteet.	Metsähallitus 23.10.2003, 4257/530/2003	2003
	Metsähallitus	Maastoliikenneperiaatteet	Metsähallitus 1.1.2007, 420/01/2007	2007
	Metsähallitus	Uusien kohteiden haltuunotto ja kohteiden avaaminen yleisökäyttöön – toimintaohjeita riskienhallintaan.	Metsähallituksen ohje 2177/620/2010	2010
	Mikander, J. & Westerback, C.	Söderskär	Söderskär Majakka Oy, Hämeenlinna.	2007
	Museovirasto	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY	internet-sivu www.museoverkko.fi , www.rky.fi	2009
	Nyman, H.	Meriväylien rakennusperintö, Museoviraston rakennushistorian osaston raportteja 21, 76 s.	Museovirasto, Helsinki	2009
	Ojala, O.	Natura 2000 –alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma, Uusimaa ja Itä-Uusimaa. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 3/2007, 87 s.	Uudenmaan ympäristökeskus, Helsinki.	2007
	Pitkänen, H. (toim.)	Rannikko- ja avomerialueiden tila vuosituhaten vaihteessa, Suomen Itämeren suojeluohjelman taustaselvitykset, Suomen ympäristö 669, 104 s.	Suomen ympäristökeskus (SYKE)	2004
	Porvoon kaupunki	Onaksen saariston luonto- ja maisemaselvitys, Suunnittelukeskus Oy, 39 s. ja liitteet	Porvoon kaupunki	2006
	Porvoon kaupunki	Pellingin saariston kulttuuriympäristöselvitys, 146-C9498, FCG Planeko Oy, 56 s.	Porvoon kaupunki	2008
	Porvoon kaupunki	Pellingin saariston luonto- ja maisemaselvitys, 146-C7617	Porvoon kaupunki	2008
	Museovirasto	Onaksen saaristo ja Kalvö. Selvitys Porvoon läntisen ulkosaariston kulttuuriympäristöistä. Museovirasto, ra-	Porvoon kaupunki	2001,2006

		kennushistorian osasto 2001. Korjattu versio 2006.		
	Priha, M.	Porvoon Söderskärin suojelun ja käytön periaatteet, Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 21/2008	Uudenmaan ympäristökeskus	2008
	Puotunen, M.	Raportti: Rakennusinventointi, Söderskär. Moniste 2008, 21 s.	Metsähallitus	2008
	Putkonen, L. (toim.)	Rakennettu kulttuuriympäristö. valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16, 278 s.	Museovirasto ja ympäristöministeriö, Helsinki.	1993
	Rantataro, J.	Pääkaupunkiseudun vedenalaiset maa-ainesvarat – Helsingin seutukaavaliiton julkaisuja C 31, Helsinki 1992, 84 s. + 29 liitettä.	Helsinki	1992
	Rabinowitsch-Jokinen, R.	Pirttisaaren virkistysalueen hoito ja käyttösuunnitelma, Raportti, 38 sivua ja 2 liitettä	Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Helsinki	2009
	Setälä, J. & Karjalainen, E.	Maaperän pilaantuneisuustutkimus. Pirttisaari, Porvoo, Raportti 4 s. + 8 liitettä.	Ramboll Finland Oy, Hollola.	2007
	Uudenmaan ympäristökeskus, Kaakkois-suomen ympäristökeskus	Suomenlahden alueen alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma, Raportti 11.6.2007, 54 s.	Uudenmaan ympäristökeskus, Kaakkois-suomen ympäristökeskus	2007
	Ympäristöministeriö	Arvokkaat maisema-alueet, Maisema-alueetietäytymän mietintö II, Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto, Mietintö 66/1992, 204 s.	Painatuskeskus oy, Helsinki	1993
	Yrjölä, R	Arvio Söderskär Majakka Oy:n matkailutoiminnan vaikutuksesta Söderskärin luonnonsuojelualueen linnustoon vuosina 2008-2009, Raportti, 10 s.	Ympäristötutkimus Yrjölä Oy	2009

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotypit

Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi

Liite 6. Lausuntokooste

Liite 7. Kuvaliite. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 1. Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Liikkumisrajoitusalka	Liikkumisrajoitusala (ha)	Metsätalous ja ojitus	Maa-ainesten otto	Rakennusten, teiden rak.	Ennallistaminen ja l-hoito	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Koirien irtipito	Suun. ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leiriytyminen	Metsästys	Hirven ajo	Kalastus	Polttopuun otto	Palvelurak. rakentaminen	Muu, mikä	Lisätieto
YSA010027	Söderskär, saaret	2060	1.5.-1.8. pääsaaret, 1.5.-15.8. muut saaret		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	1*
	Söderskär, vesialue			☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	3*
YSA010033	Tunnholmen	148,0			☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	1*
YSA202254	Stor-Pellinge yttre hållar	26,4	1.4.-31.7. kartalle merkityt saaret		☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	2*
					☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Pinta-ala yhteensä (ha)		2234	Rajoitusala (ha)																			
Lisätietoja																						

1* Söderskär, Tunnholmen: Lintujen ampuminen ja muu häiritseminen kielletty ympäri vuoden

2* Stor-Pellinge yttre hällar:

- vain vesilintujen kevätmetsästys kielletty
- liikkumisrajoitusten estämättä on sallittua kiinnittää kalastukseen liittyviä laitteita kartalle merkityille saarille ja luodoille (tillåtet att fästa fiskebragder i land)

3* Söderskär, vesialue:

- kasvien ja kasvinosien otto ja vahingoittaminen kielletty
- selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen ja häiritseminen sekä niiden pesien hävittäminen on kielletty; samoin on kielletty selkärangattomien eläinten pyydystäminen ja kerääminen.
- 1.5.-15.8. on liikkuminen, sukeltaminen ja ankkurointi kielletty lähempänä kuin 100 m rantaviivasta. Kielto ei koske Matladetia eikä Bastulandetia.
- 1.4.-15.8. on kalastaminen kielletty lintujen pesimärauhan turvaamiseksi.

Vesiskoottereilla ajo on kielletty mm. luonnonsuojelualueilla ja valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla alueilla, Porvoon kaupungin ja maalaiskunnan ulkoilualueilla ja uimarannoilla sekä 200 m leveällä rantavyöhykkeellä merialueella. Siirtyminen rannalta 200 metrin päähän avovesialueelle on kuitenkin sallittu, kun noudatetaan nopeusrajoitusta 10 km/h (Porvoon maalaiskunnan kunnanhallituksen päätös 28.6.1993).

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta

Suunnitelmaan liitetään tarvittaessa ote suunnittelualuetta koskevasta maakuntakaavakartasta.

Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Lomakepohjat Natura-aluekohtaisille luontotyyppi- ja lajistotiedoille.

Luontotyyppi-lomake täytetään erikseen kunkin suunnittelualueeseen kuuluvan Natura-alueen sekä tarvittaessa muiden merkittävien alueiden (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät sisälly Natura-verkoston) osalta. Luontotyyppilomakkeen täyttöohjeet ovat samat kuin hoito- ja käyttösuunnitelman lomakkeella 6 A.

Natura 2000 -luontotyypit											
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu										
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueeseen sisältyvän Natura-alueen tai muun merkittävän alueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet alueittain. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetona Natura-tietokantalomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.										
Alue	Söderskärin – Långörenin saaristo										
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ¹¹							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
1110	Vedenalaiset hiekasärkät	ei tietoa									
1170	Riutat	ei tietoa									
1210	Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus	ei tietoa									
1220	Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvillisuus	6,2	4,5		4,5	1,4		0,3			
1230	Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot	44,7	34,3	26,4	24,2	12,1	6,4	4,6	3,5	1,6	0,2
1610	Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen sekä vedenalainen kasvillisuus	4,9		4,9							
1620	*Itämeren boreaaliset luodot ja saaret	52,9	34,4	35,7	25,2	10	7,2	4	1,8	3,2	0,2
1630	Itämeren boreaaliset rantaniityt	2,8		1,9		0,9		0,04			
1640	Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta	1,7				0,5		1		0,2	
9010	*Luonnonmetsät	7,3				6		1,2		0,1	

¹¹ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

9050	Lehdot	0,6				0,6					
6270	*Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	???									
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		121,1	73,2	68,9	53,9	31,5	13,6	11,14	5,3	5,1	0,4
Luontotyyppien osuus Natura-alueesta (%)		0,7	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,02	0,02	0
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
	Muu kuin Natura-luontotyyppi	18097,9									
	Ei inventoitu	0									
Kaikki kuviot yhteensä		18219									
Yhteenveto											

Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Luettelossa lajiryhmä: L=Linnut, M=Muu selkärangaiset, S=Selkärangattomat, P=Putkilokasvit, I=Itiökasvit, Si=Sienet. Uhanalaisuus: E=Erityisesti suojeltava, U=Muu uhanalaiseksi arvioitu, NT=Silmälläpidettävä, RT=Alueellisesti uhanalainen. Direktiivi: Lu II=Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV=Luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I=Lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt.=Lintudirektiivin laji, muuttolintu. Määrä ja yksikkö -kenttään merkitään esimerkiksi yksilö- tai pesimäparien määrä alueella. Lisätietoja -kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta.

Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelu-alueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue						
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
L	Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT	Li I		levähtäjä
L	Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		Li I		levähtäjä
L	Ristisorsa	<i>Tadorna tadorna</i>	VU			pesimälaji
L	Jouhisorsa	<i>Anas acuta</i>	VU			pesimälaji
L	Tukkasotka	<i>Aythya fuligula</i>	VU			pesimälaji
L	Haahka	<i>Somateria mollissima</i>	NT			pesimälaji
L	Pilkkasiipi	<i>Melanitta fusca</i>	NT			pesimälaji
L	Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	NT			pesimälaji
L	Tukkakoskelo	<i>Mergus serrator</i>	NT			pesimälaji
L	Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	VU	Li I		levähtäjä
L	Merikotka	<i>Haliaeetus albicilla</i>	VU	Li I		levähtäjä
L	Kalasääski	<i>Pandion haliaetus</i>	NT	Li I		pesimälaji
L	Punakuiri	<i>Limosa lapponica</i>	NT	Li I		levähtäjä
L	Tylli	<i>Charadrius hiaticula</i>	NT			pesimälaji
L	Punajalkaviklo	<i>Tringa totanus</i>	NT			pesimälaji
L	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		levähtäjä
L	Rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT			pesimälaji

L	Lapinsirri	<i>Calidris temminckii</i>	VU			levähtäjä
L	Karikukko	<i>Arenaria interpres</i>	VU			pesimälaji
L	Räyskä	<i>Sterna caspia</i>	NT	Li I		pesimälaji
L	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		pesimälaji
L	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		pesimälaji
L	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		Li I		pesimälaji
L	Selkälökki	<i>Larus fuscus</i>	VU			pesimälaji
L	Keltavästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	VU			levähtäjä (pesimälaji satunnainen)
L	Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	NT			pesimälaji
L	Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	VU			pesimälaji
L	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN			levähtäjä
L	Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT			pesimälaji
M	Harmaahylje	<i>Halichoerus grypus</i>		Lu IV		
M	Itämerennorppa	<i>Phoca hispida ssp. bottnica</i>		Lu IV		
M	Pohjanlepakko	<i>Eptesicus nilssonii</i>		Lu IV		
M	Rantakäärme	<i>Natrix natrix</i>	VU			
Si	Harjaskääpä	<i>Funalia trogii</i>	VU			Tunnholmen. Lähde:Hertta eliölajit-tietojärjestelmä
P	Keltamatara	<i>Galium verum</i>	VU			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Lännenmaltsa	<i>Atriplex glabriuscula</i>	NT/RT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Liuskamaltsa	<i>Atriplex hastata</i>	RT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Ketoneilikka	<i>Dianthus deltoides</i>	NT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Somersara	<i>Carex glareosa</i>	NT/RT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Ruskokaisla	<i>Blysmus rufus</i>	NT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)
P	Mäkihärkki	<i>Cerastium semidecandrum</i>	RT			Pirttisaari (Ahlfors 2006)

Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi

XXX alueen järjestyssääntö
Sallitut toimet
Kielletyt toimet
Metsähallituksen luvalla sallitut toimet
Paikallisia asukkaita koskevat erityiset määräykset
Muut määräykset

Liite 6. Lausuntokooste

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI	AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ		
<u>Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Räddningsverket i Östra Nyland:</u> Ei lausuttavaa suunnitelmaan liittyen.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Vilt- och fiskeriforskningssinstituter, Riistan- ja kalantutkimus:</u> RKTl toteaa, että sillä on kuusikymmenvuotinen kokemus kyseisten ulkosaaristoalueiden linnustokehityksestä ja alueiden vetovoimasta veneilylle. Hks on tavoitteiltaan varsin suurisuuntainen ja kunnianhimoinen. Näinkin suuren luonnonsuojelu- ja ulkoilualueen muodostaminen kysyy ideoita. Lukuisten tavoitteiden yhteensovittamisessa olisi ehkä kannattanut olla yhteydessä useampaan toimijaan kuin nyt näkyy tehdyn. Kokonaisuutena suunnitelman tavoitteet ja visiot näyttävät oikeansuuntaisilta. Käytäntö tulee nopeasti osoittamaan, miten niiden asettamisessa on onnistuttu.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Suomen luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri ry, Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf:</u> On hyvä, että hoito- ja käyttösuunnitelmia tehdään. Se tulisi kuitenkin tehdä koko aluekokonaisuudelle, ei vain valtion alueille. Uudenlaiset hoito- ja käyttösuunnitelmat ovat toki systemaattisuu- dessaan hyviä, mutta tavalliselle kansalaiselle ne ovat rankkoja luku- kokemuksia.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Suomen Latu:</u> On hienoa, että Metsähallitus kunnostaa suunnittelualueen retkeily- palveluita ja lisää alueeseen liittyvää tiedotusta. Alueen palveluiden ja tiedotuksen lisääminen johtaa retkeily- ja luontomatkailukäytön lisääntymiseen.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Uudenmaan virkistysalueyhdistys:</u> Virkistysalueyhdistys toivoo, että Metsähallituksen hallinnoiman Pirttisaaren alueen suojelupäätös ja hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet etenevät mahdollisimman nopeasti, koska yh- distyksen, ja samalla valtion omistaman Makkaraudenin alueen, virkistyskäyttö saareissa on jo käynnistynyt ja kävijämäärien odote-	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä

taan lisääntyvän selvästi tulevasta kesästä alkaen. Alueen hoidon ja valvonnan toteuttamisessa sekä käytöstä informoimisessa toivotaan vastedeskin tehtävän yhteistyötä. Hks kattaa laajan ja monista erityyppisistä elementeistä koostuvan meriluontokokonaisuuden, ja siitä saa hyvän kuvan eri kohteiden nykytilanteesta, tulevista mahdollisuuksista ja kehittämistarpeista.		
<u>Museovirasto, Museiverket:</u> Museovirasto lausuu hoito- ja käyttösuunnitelmasta koko kulttuuriympäristön osalta vain valtion omistamista maista, mutta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta koko suunnittelualueesta. Yksityisten omistamien maiden osalta kulttuurimaisemasta ja rakennetusta kulttuuriperinnöstä lausuu Itä-Uudenmaan maakuntamuseo. Museovirasto katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelma edistää Söderskärin ja Långörenin kulttuuriympäristön suojelua.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus:</u> Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia suunnittelualan luonnonarvojen säilyttämiseksi ja parantamiseksi. Metsähallituksen nykyisin käyttämä taulukkomuotoinen hoito- ja käyttösuunnitelmapohja on varsin ongelmallinen erityisesti kun kyseessä on useamman sekä valtion omistuksessa olevan että yksityisen luonnonsuojelualueen muodostama kokonaisuus. Suunnitelmasta on vaikea hahmottaa eri osa-alueiden tavoitteita ja hoitosuosituksia. Hankalaa tämä on erityisesti silloin, kun suunnittelu kohdistuu yksityismaiden luonnonsuojelualueille. Uudenmaan ELY-keskus esittääkin, että jatkossa tällaisissa tapauksissa pyrittäisiin laatimaan selkeä kooste suunnitelman pääasiallisesta sisällöstä osa-alueittain.	Lausunnossa esitetyt kehittämissuositukset otetaan huomioon suunnittelumenetelmää kehitettäessä.	Ei toimenpidettä
<u>Porvoo, Borgå, kaupunginhallitus:</u> Hks on tehty perusteellisesti ja suunnitelmaa laadittaessa on kuultu myös osallisia. Alueen käytön suunnittelussa on otettu hyvin huomioon alueen ainutlaatuisen ja häiriöille herkän saaristolunnon ja arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden säilyttäminen.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<u>Porvoon museo, Borgå museum</u> Söderskärin ja Långörenin saaristojen hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja kehittämisessä on pääsääntöisesti otettu huomioon alueen arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden säilyttäminen tuleville sukupolville, sekä sovitettu tämä yhteen alueen ainutlaatuisen ja häiriöille herkän	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä

saaristoluonnon kanssa.		
BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf: On erittäin tärkeää, että kyseiselle luonnonarvoiltaan ja tutkimuksen kannalta erityisen tärkeälle kohteelle laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jolla varmistetaan luonnonarvojen säilyminen ja lisääminen sekä tutkimuksellisten toimenpiteiden jatkuminen ja kehittäminen. Söderskärin kaltaisella kansallisesti poikkeuksellisen tärkeällä kohteella näiden periaatteiden on oltava ensisijaisia ja muiden toimien kehittäminen tapahtuu näiden päätavoitteiden ehdoilla. Lähtökohtaisesti katsomme, että hks on todennäköisesti onnistunut tässä. Jossakin määrin on hankalaa, että samassa hks:ssa on käsitelty mm. luonnonarvoiltaan varsin erilaisia alueita, mikä tekee suunnitelmasta osin vaikeasti seurattavan. Lisäksi hks:n tietokantapohjainen rakenne ei ole tässä kyseisessä suunnitelmassa erityisen lukijaystävällinen, vaikkakin siinä mielessä onnistunut, että sen avulla varmistetaan tiettyjen vähimmäistietojen mukaantulo suunnitelmaan. Ulko-asun muotoa kannattaisi edelleen kehittää, mm. tietokannan kentät, jotka ovat ko. suunnitelman kannalta irrelevantteja (esim. suurin sallittu poromäärä) poistettaisiin suunnitelmasta.	Lausunnossa esitetyt kehittämis ehdotukset otetaan huomioon suunnittelumenetelmää kehitettäessä.	Ei toimenpidettä
Pro Pörtö r.f. Suunnittelualue on tärkeä sekä luonnonsuojelun että elävän saariston näkökulmasta. Pro Pörtö r.f. edistää sääntöjensä mukaan luonnonsuojelua Pirttisaa- ren saariston alueella, johon myös Söderskär sisältyy. Pro Pörtö korostaa, että suunnitelma on saatettava päätökseen ja toteutettava kiireellisesti, koska pääkaupunkiseudulta tuleva Söders- käriin ja sen luontoon kohdistuva paine kasvaa erittäin nopeasti, samoin kuin öljyvahinkojen riski laivaliikenteessä. Uusi virkistysalue Pirttisaaressa lisää omalta osaltaan tätä painetta.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Pellinge Hembygdsförening Pidämme Söderskärin – Långörenin luonnonsuojelun alueen perusta- mista positiivisena asiana. Olemme iloisia, että alueen luonnonarvo- jen lisäksi myös kulttuuriperintöarvot katsotaan arvokkaiksi.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
NYKYTILAN KUVAUS		
Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri HKS-työssä olisi ensiksi pitänyt päivittää alueen Natura-lomake ajan tasalle. Siinä on nyt vain osa alueella pesivistä, muuttavista ja lepäi-	Natura-lomakkeiden tiedot käydään läpi vuoden 2015 loppuun mennessä osana EU-komission edellyttämää jäsenmaiden Natura-	Ei toimenpidettä

levistä suojelunarvoisista lintulajeista.	tietokantatietojen laadullista parantamista.	
<u>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Vilt- och fiskeriforskning-sinstitutet, Riistan- ja kalantutkimus:</u> RKTL:n ja sitä edeltäneen Suomen Riistanhoito-Säätiön säännöllinen linnustonseuranta alueella alkoi vuonna 1948 (ei 1960-luvulla, kuten suunnitelman Nykytilan kuvaus –osiossa sanotaan) ja jatkui katkottomasti vuonna 2007 tapahtuneeseen riistantutkimusaseman lakkauttamiseen saakka.	Ei kommenttia	Lomakkeelle 11 tehdään seuraava tarkennus: "RKTL:n ja sitä edeltäneen Suomen Riistanhoito-Säätiön säännöllinen linnustonseuranta alueella alkoi vuonna 1948 ja jatkui katkottomasti vuonna 2007 tapahtuneeseen riistantutkimusaseman lakkauttamiseen saakka."
<u>Liikennevirasto, Väylätekniikkaosasto / Kunnossapito:</u> Kuvassa 3 ei ole merkittynä kaikkia suunnittelualueella olevia väyliä. Onko matalammat väylät jätetty tarkoituksella huomioitta suunnitelmasta? Kaikki väylät tulisi esittää kartalla. Hks:ssa mainitaan, että Liikennevirastolla on oikeus pystyttää ja pitää kunnossa merenkulkua palvelevia merkkejä ja laitteita. Liikennevirasto edellyttää, että sillä on oikeus myös jatkossa tehdä kunnostusruoppauksia ja toteuttaa mahdollisia kehittämishankkeita alueiden läpi kulkeville väylille ilman, että hks rajoittaa niiden toteuttamismahdollisuuksia. Mm. Pellingin edustan 9,0 m talviväylälle on suunniteltu mahdollinen oikaisu. Kunnostusruoppaustarpeita voi tulla mm. Sköldvikiin johtaville väylille. Väylillä on ns. väyläalueet, jotka on kokonaan varattava vesiliikenteen käyttöön. Kauppamerenkulun väylien osalta väyläalueet on merkitty merikarttoihin. Söderskärin suunnittelualue rajautuu käytännössä (esitetyllä mittakaavalla) Sitterskärin 6,1/7,3 väylään. Osa väyläalueesta voi myös sijaita alueen sisällä. Alueelle kulkee myös Söderskärin 5,5 m väylä.	Kuvaan kolme on tarkoituksellisesti merkitty vain syväväylät (15,3 m ja 9,0m). Syväväyliä pitkin kulkee suuria aluksia lasteinaan huomattavia öljy- ja kemikaalimääriä suunnittelualueella ja sen läheisyydessä. Alusonnnettomuuden sattuessa alueen luonnon- ja virkistyskäyttöarvot ovat vaarassa. Kuvassa olevien syväväylien tarkoitus on havainnollistaa suunnittelualueen eri osiin kohdistuvia uhkia, joita suurten öljy- tai kemikaalialusten vahingot voivat aiheuttaa.	Lisätään suunnitelmaan lomakkeelle 23: "Liikennevirastolla on oikeus tehdä kunnostusruoppauksia ja toteuttaa mahdollisia kehittämishankkeita alueiden läpi kulkeville väylille. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja tehtäessä on otettava huomioon luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimukset."
<u>Uudenmaan virkistysalueyhdistys:</u> Virkistysalueyhdistys esittää suunnitelmaan päivitettäväksi muutamiin kohtien tietoja. Yhdistys toivoo, että Metsähallitus kiirehtisi päätöstä ja toimenpiteitä Makkaraududenin alueella olevien rakennusten purkamisesta sekä säilytettävien rakennusten hoidosta ja mahdollisesta käytöstä. Niin ikään sotahistoriallisten muistomerkkien eli armeijan jäljiltä jääneiden rakenteiden hoidosta ja vastuutahoista olisi hyvä saada sovittua. Osa valtion omistamista sotahistoriallisista rakenteista maa-aloineen sijaitsee virkistysalueella. Kävijät tulevat olemaan näistä suuresti kiinnostuneita, joten rakenteiden turvallisuuden varmistamista sekä valtionmaalla että virkistysalueella on tarpeen kiireellisesti jatkaa.	Ei kommenttia	Suunnitelmaan tehdään päivitykset esitettyjen kohtien tietojen mukaisesti.

Museovirasto, Museiverket: Vedenalaisia muinaisjäänöksiä mainitaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa kolme (s. 25), mutta tunnettuja muinaisjäänöksiä on alueella neljä. Stora Kölhällenin hylky puuttuu tekstistä. Lisäksi sivun 26 kuvaan tulee lisätä muinaisjäänöskirjan kohde Halsskär, joka mainitaan sivun 25 tekstissä.	Ei kommenttia	Suunnitelmaan tehdään tarkennukset esitetyn mukaisesti.
Porvoo, Borgå, kaupunginhallitus: Suunnittelualueen Natura –luontotyyppejä esittelevistä kartoista puuttuu osa alueen luontotyypeistä, erityisesti suunnittelualueen itäosasta ja Pirtisaarilta. Suunnitelmaa on syytä täsmentää joko täydentämällä karttoihin puuttuvat luontotyypit tai selventämällä tarkemmin puuttumisen syyt.	Suunnitelmaa tehtäessä luontotyyppi-inventointi oli vielä kesken, minkä vuoksi kaikkien alueiden tietoja ei ollut vielä saatavissa. Suunnittelualueen itäosan yksityiset luonnonsuojelualueet ovat inventoimatta.	Luontotyyppikartat päivitetään vastamaan nykyistä kartoitustilannetta.
BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf: Lomakkeella 7 kuvataan lajisto, joka on käsitelty tarkemmin liitteessä 4. Söderskärin kaltaisella alueella (ja lähtökohtaisesti myös muilla linnustonsuojelullisilla tärkeillä alueilla) tulisi kuvata lajisto selvästi laajemmin eli käsitellä lajistoa kyseisen alueen näkökulmasta, ei kansallisesta näkökulmasta, kuten tehdään, kun lajistoon nimetään lähinnä vain uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit. Kohdassa on lisäksi käsitelty EU näkökulmasta vain lintudirektiivin artiklan 4 kohdassa 1 mainitut liitteen I lajit. Tältä osin haluamme muistuttaa, että lintudirektiivin artikla 4 kohta 2 kuuluu ”Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimis-alueet ja levähdyspaikat.” Alueen kriteerilajisto on tässä mielessä epäonnistunut, koska se ei sisällä näitä muita lintulajeja. Ehdotamme siis tältä osin käsiteltävän lajiston merkittävää laajentamista. Esi-merkkinä mm. riskilä, jonka osapopulaation hyvinvointi on kiinni hyvinkin tarkasta matkailun ohjaamisesta sekä alli, joka levähtää ja muuttaa alueen kautta runsaslukuisena, ja jonka Itämeren pesimäkanta on pienentynyt 65% 1990-luvulta, minkä vuoksi lajista tulee maailmanlaajuisesti uhanalainen. Osana hks-prosessia olisi kannattanut päivittää alueen Natura-lomake ajan tasalle. Suunnitelmaan tulisi lisätä liitteeksi alueen suojeluperustelajien sekä muiden tärkeimpien alueella esiintyvien lajien (uhanalaiset, silmälläpidettävät, harvalukuiset, alueella erityiset ja alueella erityisen runsaslukuisina esiintyvät lajit) viimeisin tiedossa oleva pesimäkanta ja	Suunnitelmassa mukana olevat linnustotiedot on kerätty alueen hoidon ja käytön järjestämisen pohjaksi. Söderskärin ja Långörenin Natura-alueen lajistoa koskevat tiedot tullaan täydentämään myöhemmin tehtävän Natura-alueen tilan arvioinnin (Nata) yhteydessä. Nata-arviointiin tullaan sisällyttämään suuri osa tässä lausunnossa tarpeelliseksi esitetyistä tiedoista. Natura-lomakkeiden (SDF) tiedot käydään läpi vuoden 2015 loppuun mennessä osana EU-komission edellyttämää jäsenmaiden Natura-tietokantatietojen laadullista parantamista.	

levähtäjämäärät, kannan viimeaikainen kehitys, arvio alueen tavoite-kannasta ja suojelutilan kuvaus (suotuisa vai epäsuotuisa) alueella sekä lajikohtainen arvio suojelutilaan vaikuttavista/vaikuttaneista uhista sekä tarvittavista toimenpiteistä lajin suotuisan suojelutason ja tavoitekannan saavuttamisesta. Nykyinen valittu yleinen linja, joka ei perustu juuri muihin kuin alueiden käyttörajoituksiin lajien hyvinvoinnin turvaamiseksi, on lähtökohtaisesti näkökulmaltaan optimistinen ja riittämätön, vaikka saattaakin tässä tapauksessa riittää alueen linnustonsuojelullisen arvon säilyttämisessä. Suunnitelman liitteeksi olisi tärkeää lisätä myös kirjallisuusluettelo artikkeleista, joissa on kuvattu alueen luonnonarvoja, jotta ne olisivat myös myöhemmin käytettävissä. Lomakkeella 13 mainitaan pikkukoskelo. Lajin virallinen nimi on nykyään tukkakoskelo. Lomakkeella 11 voisi mainita, että Porvoon Seudun lintuyhdistys ylläpiti Söderskärillä lintuasemaa RKTL:n luopumisen jälkeen vuosina 2008-2009.	Lomakkeella 29 on suunnitelmassa käytetyt kirjalliset lähteet. Suurin osa luontoarvoihin liittyvistä tiedoista on peräisin Metsähallituksen paikkatietojärjestelmästä, mm. luontotyypitiedot Sutigis – järjestelmästä. Uhanalaisten lajien tiedot ovat peräisin ympäristöhallinnon Hertta-järjestelmästä. Lintutiedot ovat pääosin tiira.fi-sivustoilla olevista tiedoista tai sinne suunnitelman teon yhteydessä tallennetuista tiedoista.	Nimi muutetaan lomakkeelle 13 esitetyn mukaisesti. Lomakkeelle 11 täydennetään: ”Porvoon Seudun lintuyhdistys ylläpiti Söderskärillä lintuasemaa vuosina 2008-2009.”
UHKA-ANALYYSI		
<u>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Vilt- och fiskeriforskning-sinstitutet, Riistan- ja kalantutkimus:</u> Harmaalokin voimakasta runsastumista ja sen kiistatonta vaikutusta selkälökin poikastuottoon (esim. Linnut 38 (3/2003), s. 16-20) ei suunnitelmassa myös käsitellä. Tämä aihe kuuluisi kohtaan ”direktiivilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen”.	On myös huomattava, että selkälökkikantojen taantumiseen voivat vaikuttaa muutkin tekijät, esim. ympäristömyrkyistä johtuvia sairaudet (Hario & Rudbäck, E. 1996: High frequency of chick diseases in nominate Lesser Blackbacked Gull <i>Larus f. fuscus</i> from the Gulf of Finland. – <i>Ornis Fennica</i> 73: 69–77).	Lisätään lomakkeelle 14 uhkatekijäksi alkuperäisen lajin liiallinen lisääntyminen (harmaalokki) ja sen vaikutukset selkälökkien poikastuottoon.
<u>BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf:</u> Lomakkeella 14 on todettu, että retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit ovat uhkana merkittävä. Pidämme tätä uhkaa alueella paremminkin erittäin merkittävänä, sillä veneily on lisääntynyt huomattavasti ja erityisesti vähemmän saaristoa ymmärtävien (vähemmän valveutneiden) veneily, minkä vuoksi todennäköisyys retkeilijöiden rantautua väärin paikkoihin on lisääntynyt ja lisäksi alueen kävijämäärän en-	Suunnitelman toimenpiteillä (mm. valvonta, vyöhykkeistäminen, mairinnousurajoitustaulut) pyritään siihen, että lisääntyvästä retkeily- ja luontomatkailukäytöstä linnustolle ja muulle luonnolle aiheutuvat haitat eivät lisäänty.	Ei toimenpidettä

nustetaan jopa kolminkertaistuvan lähivuosisikymmenen aikana. Yksi-kin veneseurue voi väärään paikkaan rantautuessaan aiheuttaa huomattavan pesimämenestyksen vähenemisen suurelle joukolle saaristolintuja. Ehdotamme uhkaluokan nostamista erittäin merkittäväksi.		
TAVOITTEENASETTELU		
Porvoon museo, Borgå museum: Lausunnossa korostetaan, että kulttuuriympäristön näkökulmasta esitetyssä hoito- ja käyttösuunnitelmassa on käsitteellisiä ristiriitaisuuksia kohteen arvojen ja käytön välillä. Yhtäältä puhutaan alueen arvokkaista kulttuuriympäristökohteista, mutta toisaalta aluetta hyödynnetään kestävästi ainoastaan virkistyskäytössä ja luontomatkailussa. Tämä konkretisoituu mm. suunnitelman visiossa. Hoito-ohjelman termistössä puhutaan ainoastaan luontomatkailusta tai virkistyskäytöstä, muttei sanaakaan kulttuurimatkailusta, vaikka kulttuuriperinnön merkitys on alueella merkittävä. Ottaen huomioon kulttuurimatkailun kasvavan merkityksen yleensä ja rakennerahastohankkeissa erityisesti, pitää Porvoon museo kulttuurimatkailun näkökulman puuttumista vakavana puutteena alueen kehittämisen kannalta, ja esittää että hks:ssa nostettaisiin myös kulttuurimatkailun rooli näkyviin.	Kulttuurimatkailu sisältyy suunnitelmassa käsitteeseen luontomatkailu. Lomakkeella 9A määritellään suunnitelmassa käytetty matkailuterminä seuraavasti: "Suunnittelun alueen matkailu on kulttuurimatkailua (majakkamatkailua) tai luontomatkailua. Tässä suunnitelmassa matkailusta käytetään nimityksiä matkailu tai luontomatkailu. Metsähallituksen alueilla matkailua voidaan harjoittaa kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti (Metsähallitus 4257/530/2003)."	Ei toimenpidettä
Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri Muuten hyviin taulukoihin pitäisi vielä lisätä ajallisia ja määrällisiä tavoitteita lintukantojen suojelulle.	Suunnittelun alueen lintukannoista ei ole olemassa tarkkaa ja luotettavaa tietoa koko alueelta. Tämän vuoksi ajallisia ja määrällisiä tavoitteita ei voida asettaa.	Ei toimenpidettä
TOTEUTUS		
Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri Tärkeää valvonnan järjestäminen ja maihinnousukyltten lisääminen. Söderskärin majakkasaarella on tärkeää seurata turismin määrää ja säädellä sitä. Esim. köydellä voidaan osoittaa, missä saa kulkea ja missä ei. Köyttä käytetään esim. Australiassa nokitiirasaarilla. Toinen keino, jolla voisi auttaa arkoja ja kokemattomia nuoria haahka- ja pilkkasiipinaaraita, olisivat haahkanpöntöt. Söderskär voisi olla niille sopiva testipaikka. Långörenin määräyksissä on vakava ristiriita: sinne ei saisi nousta maihin, mutta kylläkin metsästää. Ainakin metsästys pitää kieltää.	Valvonnan järjestäminen ja maihinnousukyltten lisääminen ovat olennainen osa hoito- ja käyttösuunnitelman toteutustyötä. Matkailijoiden määrää seurataan Majakkasaarilla, ja kävijöiden kulkua pyritään ohjaamaan niin, että lintujen pesintä ei häiriinny. Långörenin säädösten uudistamistarve on huomioitu hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Linnuston seuranta ja laskennat on huomioitu hks:ssa lomakkeella 19.	Ei toimenpidettä

Linnustonseurannan jatkuvuus tulee varmistaa poikkeuslupaehdoissa ja voimavaroissa.	Lomakkeella 18A on mainittu, että matkailun poikkeuslupan ehtoihin sisältyy raportointivelvollisuus. Siihen on sisällytettävissä myös linnustonseuranta, mikä määritellään poikkeuslupaa annettaessa.	
Suomen riistakeskus, Finlands viltcentral, Uusimaa/Nyland: Riistakeskus pitää kohtuullisena metsästyskäytäntöjen jatkumista ennallaan. Ainakaan aiempia tiukempia rauhoituspäätöksiä ei tule toteuttaa. Kuten käyttösuunnitelman luonnoksessa todetaan, nykyiset metsästyskäytännöt eivät aiheuta häiriötä ja metsästys on kestävää. Riistakeskus toteaa kuitenkin liittyen suunnitelmaan paikallisen valvojan kouluttamisesta, että metsästyksen valvojia voi nimittää vain Suomen riistakeskus riistanhoitoyhdistyksen esityksestä.	Ei kommenttia	Tarkennetaan suunnitelmaan lomakkeelle 22: "Suomen riistakeskus nimittää metsästyksen valvojat riistanhoitoyhdistyksen esityksestä."
Suomenlahden merivartiosto, Esikunta, Teknillinen toimisto: Glosholmenin virkistyskäyttäjien käynti ei voi tapahtua merivartiolaiteiden ja alueen kautta, ja virkistystoiminta ei saa aiheuttaa haittaa tai vaikeuttaa merivartioaseman työskentelyä. Glosholmenin merivartioaseman toiminnot siirtyvät Emäsaloön viimeistään v. 2014. Kiinteä laiturijää uuden omistajan (Metsähallitus) hallintaan. Pirttisaareissa merivartiosto ei enää hallinnoi entisen merivartioaseman tiloja ja alueita. Ainoastaan entisen merivartioaseman läheisyydessä sijaitseva valvontatorni on toistaiseksi merivartioston omistuksessa ja käytössä. Virkistystoimintaa suunniteltaessa tulee huomioida valvontatorni ja sen viranomaiskäyttö. Torniin pääsy on sivullisilta kielletty ja estetty rakenteellisesti sekä kieltomerkinnöillä.	Glosholmen voidaan ottaa virkistyskäyttöön vasta sen jälkeen, kun merivartioaseman toiminnot on siirretty sieltä pois.	Lisätään lomakkeelle 9A: "Pirttisaaren entisen merivartioaseman läheisyydessä Makkaraudenilla sijaitseva valvontatorni on toistaiseksi merivartioston omistuksessa ja käytössä. Torniin pääsy on sivullisilta kielletty ja estetty."
Suomen Latu: Suomen Latu pitää hyvänä, että retkeilijöiden kulku ohjataan rakenteilla ja opasteilla mahdollisimman kulutusta kestäville alueille. Retkeilyrakenteiden hyvä ylläpito on tärkeää alueen luonnonsuojelun kannalta. Maihinnoitu- ja kulkurajoituksia tulee harkita huolellisesti ja niiden perusteluiden tulisi käydä ilmi jo hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Makkaraudenin alueelle suunnitellun yöpymiskiellon perusteet eivät ilmene hks:stä. Jos alueella on palveluvarustusta ja sen rantaan saa rantautua, on erityisesti yöpymisen kieltäminen vaikeaa. Veneessä saa joka tapauksessa yöpyä (vesilaki ja vesiliikennelaki). Kellonai-	Metsähallitus ja Uudenmaan virkistysalueyhdistys kehittävät Pirttisaaren alueitaan yhteistyössä. Metsähallituksen Makkaraudenin on luonnonsuojelupainotteinen alue ja virkistyskäyttö on suunniteltu pääasiassa keskittävän lähellä olevalle Pirttisaaren virkistysalueelle Lerviksuddenille, jossa on myös telttailualue (n. 1,5 km Svartvikenin laiturista). Myös Makkaraudenin Svartvikenin laiturin välittömään läheisyyteen on suunniteltu välttämättömä palveluvarustusta, koska suurin osa virkistysalueen käyttäjistä rantautuu Svartvikenin laiturin (Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistuksessa) ja kulkee sieltä Makkaraudenin läpi virkistys-	Lomakkeelle 18A tehdään Makkaraudenin koskien seuraava tarkennus: "Alueelle ei osoiteta telttailupaikkaa."

kaan tai oleskelun kestoon sidotut oleskelurajoitukset tai –kiellot ovat lainsäädännön kannalta ongelmallisia toteuttaa. Yöpyminen on myös terminä epämääräinen. Tarkoitetaanko sillä yöaikaan olevaa kategorista oleskelukieltä vai yön yli leiriytymistä. Jos kieltä on perusteltu, termin täsmentäminen olisi paikallaan.	alueelle. Koska telttailu on mahdollista lähellä olevalla virkistysalueella, ei Makkaraudenille ole osoitettu sille paikkaa. Metsähallituksen Makkarauden tullaan myöhemmin perustamaan luonnonsuojelualueeksi, jolloin telttailu on mahdollista kieltää järjestyssäännöllä. Tämä määritellään tarkemmin annettavassa asetuksessa. Ennen järjestyssäännön voimaantuloa telttailu (yöpyminen) on kuitenkin mahdollista jokamiehen oikeuksiin perustuen. Telttailua ei kuitenkaan suositella Makkaraudenilla, koska alueella on vielä puolustusvoimien käytön jälkeisiä jätettä, pilaantunutta maa-aluetta ja mahdollisesti vaarallisia rakenteita, joiden siivous ja kunnostus ovat kesken. Suunnitelmassa on virheellisesti käytetty termiä "yöpyminen" telttailun sijasta.	
<u>Museovirasto, Museiverket:</u> Suunnitelman mukaan kulttuuriperinnön vaalimisessa ensisijalla ovat rakennusperinnön suojelu ja kunnostaminen Söderskärillä sekä sotahistoriallisten kohteiden hoito Pirttisaaressa ja Glosholmissa. Kulttuuriympäristö on herkästi vaurioituvaa, eivätkä kaikki kohteet välttämättä kestä suuria kävijämääriä. Tämän vuoksi kohdekohtaisissa hoitosuunnitelmissa on tähän seikkaan kiinnitettävä huomiota. Lisäksi on huomioitava, että kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ja niitä koskevista hoito- ja käyttösuunnitelmista tulee erikseen pyytää lausunto Museovirastosta. Myös rakennuskohteiden korjaussuunnitelmien osalta on oltava Museovirastoon yhteydessä. Suunnitelmassa on suositeltavaa tuoda esiin Museoviraston ja Metsähallituksen yhteistyötä koskeva sopimus. Sen mukaan Metsähallitus on yhteydessä Museovirastoon kulttuuriperinnön vaalimista koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. On positiivista, että hks:ssa tuodaan esiin vedenalainen kulttuuriperintö, siihen liittyvien inventointien puute ja otetaan tavoitteeksi inventointien tekeminen. Erityisen tärkeitä inventoinnin alueita ovat ne, joiden virkistyskäyttö kasvaa eli retkisatamien alueet. Inventointiin on suotavaa yhdistää myös suunnittelualueiden tunnettujen muinaisjäännojen tarkistukset, jotta yleisöllekin esiteltävän tiedon määrä kasvaa.	Ei kommenttia	Lisätään lomakkeelle 20: "Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ja niitä koskevista hoito- ja käyttösuunnitelmista tulee erikseen pyytää lausunto Museovirastosta. Myös rakennuskohteiden korjaussuunnitelmien osalta on oltava Museovirastoon yhteydessä." Lisätään lomakkeelle 24: "Museovirastolla ja Metsähallituksella on yhteistyösopimus (3313/02/2003) Sen mukaan Metsähallitus on yhteydessä Museovirastoon kulttuuriperinnön vaalimista koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla."

<u>Porvoon museo, Borgå museum:</u> Hks:n kartoissa on käytetty nimeä maisema-alue (RKY 2009), mutta kyseessä olevat alueet ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja ja kulttuuriympäristöjä, jotka tulee erottaa valtakunnallisesti merkittävistä maisema-alueista. Hks tulee päivittää jo tehtyjen toimenpiteiden osalta; esim. Söderskärissä jo tehtyjen kunnostamistoimenpiteiden osalta. Taulukkoon 25 Porvoon museo esittää lisävirhettä koskien joidenkin rakennusten suojeluarvojen selvitystä: "Selvitys tehdään yhteistyössä museoviranomaisten kanssa."	Söderskärillä tehtävät kunnostustoimenpiteet ovat osa hoito- ja käyttösuunnitelman toteutusta.	Karttoihin tehdään esitetyt korjaukset. Lomakkeelle 25 täydennetään: "Selvitys tehdään yhteistyössä museoviranomaisten kanssa."
<u>Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus:</u> Korkein hallinto-oikeus on 4.5.2012 antamallaan päätöksellä numero 1120 ratkaissut Söderskärin Majakkasaarelle haettua rakentamista koskevan poikkeuslupa-asian. Tämä päätös olisi hyvä huomioida myös hoito- ja käyttösuunnitelmassa.	Ei kommenttia	Lisätään lomakkeelle 20: "Korkein hallinto-oikeus on 4.5.2012 antamallaan päätöksellä numero 1120 ratkaissut Söderskärin Majakkasaarelle haettua rakentamista koskevan poikkeuslupa-asian."
<u>Nylands fiskarförbund r.f.</u> Ammattikalastuksen mahdollisuudet suunnittelualueella tulee turvata. Ammattikalastusta voidaan laajentaa alueella vahingoittamatta alueen luontoarvoja.	Hoito- ja käyttösuunnitelma ei ole esteenä ammatikalastukselle ja sen laajentamiselle.	Ei toimenpidettä
<u>Porvoo, Borgå, kaupunginhallitus:</u> Porvoon kaupunki laatii parhaillaan osayleiskaavoja Onaksen saariston ja Pellingin alueille. Hks ja tekeillä olevien osayleiskaavojen tavoitteet alueiden käytöstä ovat samansuuntaiset ja ristiriitoja ei varsinaisesti ole. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on kuitenkin nykyinen Pirttisaaren merivartioston aseman alue rajattu pois suunnittelualueesta. Onaksen osayleiskaavatyössä on varauduttu siihen, että merivartioston toimintojen siirryttyä Emäsaloön myös kyseinen alue varataan retkeily- ja virkistysalueeksi. Alue tulisi ottaa mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan, ja osoittaa osaksi Pirttisaaren virkistysaluetta. Kyseinen alue on keskeinen osa Svartvikenin lahden pohjukkaa, ja alue on oleellinen osa tulevaa Svartvikenin lahdelle muodostuvaa virkistyskokonaisuutta. Pellingin osayleiskaavatyössä on varauduttu siihen, että Glosholmenin merivartioston toimintojen siirryttyä Emäsaloön myös Glosholmenin saari varataan retkeily- ja virkistysalueeksi, ja alueella voidaan kehittää myös matkailupalveluja. Glosholmenin osalta olisi hoito- ja käyttösuunnitelmassa varmistettava, että saari on jatkossa pääosin	Pirttisaarella merivartiosto ei enää hallinnoi entisen merivartioaseman tiloja ja alueita. Rakennukset on myyty. Merivartioaseman alue ei ole Metsähallituksen hallinnassa. Glosholmenia kehitetään virkistyspainotteiseksi alueeksi ja se on suunnitelmassa retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä. Retkeilykäyttö on mahdollista jokamiehenoikeuksiin perustuen.	

kaikille avoin saariston käyntikohde ja yleistä virkistysaluetta, ja jossa voidaan kehittää myös matkailupalveluja. Rakennusten myynti luontomatkailu- ja virkistyskäyttöön ei saisi rajoittaa alueen käyttämistä yleiseen virkistykseen. Suunnittelualueella on myös yksityisten omistamia suojelualueita, jotka on perustettu jo 1930-luvulla. Uudenmaan ELY-keskus yhdessä maanomistajien kanssa vastaa niiden hoidosta. Valtion tulisi hankkia nämä suojelualueet omistukseensa, jotta yksityisillä maanomistajilla olisi mahdollisuus saada korvausta suojelualueiksi osoitetuista alueista ja jotta yksityisten maanomistajien ei tarvitse olla vastuussa mitenkään alueiden hoidosta. Hks ei sido yksityisiä maanomistajia, vaan on heidän kannaltaan suositusluontoinen. Suunnitelmaan on kirjattu epätasällisesti Porvoon maalauskunnan kunnanhallituksen 28.6.1993 antamat vesiskoottereilla ajoa koskevat rajoitukset, joiden mukaan vesiskoottereilla ajo on kielletty mm. luonnonsuojelualueilla ja valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla alueilla, Porvoon kaupungin ja maalauskunnan ulkoilualueilla ja uimarannoilla sekä 200 m leveällä rantavyöhykkeellä merialueella. Siirtyminen rannalta 200 metrin päähän avovesialueelle on kuitenkin sallittu, kun noudatetaan nopeusrajoitusta 10 km/h. Vesiskoottereilla ajoa koskevat rajoitukset ovat jääneet kokonaan pois liitteestä 1, jota on tarpeen täydentää tältä osin. Suojelutavoitteiden toteutumisen kannalta on tarpeen, että kaikkiin suojeltuihin saariin sijoitetaan rajoituksista ja muista määräyksistä kertovat opastaulut. Kunnostettavien rakennusten korjaustyöt on syytä ajoittaa lintujen pesimäkauden ulkopuolelle, mikäli rakennukset sijaitsevat linnustollisesti arvokkailla luonnonsuojelualueilla. Pirtisaaren Lervikenin pohjukan kautta osoitetun yhdyspolun toteuttamisen osalta tulee ottaa huomioon alueen luonnonsuojelulliset erityispiirteet.	Mikäli hankinnat perustuvat vapaaehtoiisiin kaupoihin, niin Metsähallituksen mielestä ne voidaan liittää osaksi tulevaa luonnonsuojelualuetta.	Tarkennetaan lomakkeelle 23 ja liitteeseen 1: "Vesiskoottereilla ajo on kielletty mm. luonnonsuojelualueilla ja valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvilla alueilla, Porvoon kaupungin ja maalauskunnan ulkoilualueilla ja uimarannoilla sekä 200 m leveällä rantavyöhykkeellä merialueella. Siirtyminen rannalta 200 metrin päähän avovesialueelle on kuitenkin sallittu, kun noudatetaan nopeusrajoitusta 10 km/h (Porvoon maalauskunnan kunnanhallituksen päätös 28.6.1993)." Tarkennetaan lomakkeelle 24: "Kaikkiin Metsähallituksen hallinnassa oleviin saariin Söderskärin ja Långörenin luonnonsuojelualueilla pyritään laittamaan maihinnousurajoitustaulut." Lisätään lomakkeelle 20: "Kunnostettavien rakennusten korjaustyöt pyritään ajoittamaan lintujen pesimäkauden ulkopuolelle, mikäli rakennukset sijaitsevat linnustollisesti arvokkailla luonnonsuojelualueilla." Lisätään lomakkeelle 21B: "Lervikenin pohjukan kautta osoitetun yhdyspolun toteuttamisen osalta tulee ottaa huomioon alueen luonnonsuojelulliset erityispiirteet."
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Riistan- ja kalantutkimus: Minkin (ja supikoiran) poistopyynti ilmoitetaan tehtäväksi lintujen pesimäajan ulkopuolella. RKTL:n tutkimusten ja kokemusten mukaan (esim. Suomen Riista 48 (2002), s. 18-26) tämä on liian myöhäinen	Minkkien pyynti on käytännössä mahdollista vain 1.8. ja 30.4. välisenä aikana, koska metsästyslais- sa kielletään muuna aikana tappamasta naarasta,	

ajankohta, sillä minkit eivät ole tuolloin enää lintusaarilla. Mikäli minkikantaa kuitenkin halutaan harventaa pelkästään lintujen pesimääjan ulkopuolella, tulee harventaminen tehdä riittävän laajalla alueella Sipoon ja Porvoon sisemissä saaristoissa. Esitetyt uudet rauhoitussäädökset: Ei ole mielekästä luoda rajoituksia, jotka valvonnan puutteessa jäävät kuolleeksi kirjaimiksi. Laajennettua luonnonsuojelualuetta on tarkoitus valvoa yhteistyössä rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa. Kuka varsinaisesti käytännössä valvoo? Suunnitellun suurikokoisen suojelualan eri puolille tarvitaan vähintään 3-4 valvontapistettä. On yllättävää, että hks:ssa halutaan ympärivuotista liikkumiskieltoa Söderkärin luonnonsatamaan, joka ammoisista ajoista lähtien on ollut veneiden turvasatama etenkin syys- ja talviaikaan. Ainoastaan Luotsisaaren valtion laituriin lienee sallittu pääsy. Laituri täyttyy hetkessä. Mihin muut veneet hakeutuvat silloin, eritoten elokuun alkupuolen veneilyhuippuna? Todennäköistä on että ne hakeutuvat luonnonsuojelualueen maihinnousukiellossa olevien saarten piilosiin luonnonsatamiin. Miten näin yllättävää rajoitusta aiotaan valvoa? Maihinnousukielto-alueita mainitaan pysytettävän ”tärkeimpiin” saariin Söderkärin ja Långörenin luonnonsuojelualueilla. Tutkimuslaitoksen kokemuksen mukaan sellaiset lintuluodot, joilla ei ole maihinnousukieltoa, ovat jatkuvan maihinnousun kohteena, vaikka ovat luonnonsuojelualueella. Jokaisella rauhoitetulla lintuluodolla tulee olla selvästi näkyvä rauhoitustaulu, isommilla useita. Lisäksi rauhoitustaulun on oltava joka luodolla aina otollisen rantautumispaidan kohdalla.	jolla on pennut. Käytössä olevilla minkin pyydystysmenetelmillä sukupuolen valikoiminen on mahdollista. Näin ollen minkin poistopyynnit ajoitetaan yleensä huhtikuuhun, mikä on ennen lintujen pesintää. Valvonnan tehostaminen, tiedottamisen lisääminen ja maihinnousukielto-alueiden pystyttäminen saariin ovat hks:n keskeisiä toimenpiteitä. Merialueen valvonnan järjestäminen on osa Metsähallituksen valtakunnallista erävalvonnan kehittämistyötä. Luotsisaaren luonnonsataman alue kuuluu yksityiselle maanomistajalle, minkä vuoksi Metsähallitus ei voi ohjata retkeily- ja luontomatkailukäyttöä sen kautta.	Lisätään lomakkeelle 24: ”Kaikkiin Metsähallituksen hallinnassa oleviin saariin Söderkärin ja Långörenin luonnonsuojelualueilla pyritään laittamaan maihinnousurajoitustaulut.”
BirdLife Suomi ry, BirdLife Finland rf: Suunnitelmasta puuttuu aikataulu alueen luonnonsuojeluasetusten yhtenäistämiseksi. Pidämme tätä merkittävänä puutteena, sillä asetuksen muuttaminen on tärkeää erityisesti koskien Långörenin luonnonsuojelualuetta, jossa maihinnousu on kielletty, mutta vesilintujen metsästys sallittu 10.9.-30.11. Tämä on perustellusti herättänyt keskustelua alueen muiden käyttäjäryhmien mm. luonnonharrastajien keskuudessa. Långörenin osalta pidämme tärkeänä, että asetuksessa kielletään lintujen metsästäminen, koska metsästys kohdistuu luonnonsuojelualueen sellaiseen osaan, joka on tärkeä lintujen syysaikaiselle levähdykselle, ja jossa metsästyksellä aiheutuu käsityksemme mukaan merkittävää häiriötä suojelutarvoille eli levähtävälle linnustolle. Metsästys voidaan sallia alueella vain, mikäli voidaan osoittaa, ettei	Rauhoitusmääräykset yhtenäistetään uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi osana ympäristöministeriön vetämää säädösvalmisteluprojektia.	Ei toimenpidettä

siitä ole merkittävää häiriötä lintujen levähdykselle, ja mikäli maihin-nousu ja liikkuminen saarella sallitaan samana ajankohtana myös muille. Asetuksen muuttamisen yhteydessä on syytä arvioida, onko Långörenin ympärivuotinen maihinnousukielto perusteltu. Asetuksen muuttaminen olisi mielestämme toteutettava mahdollisimman pian, viimeistään vuonna 2013. Suunnitelmassa tulisi myös pohtia, miten ja millä resursseilla valvon-taa voisi tehostaa. On tärkeää, että alueen liikkumis- ja maihinnousurajoitusten maas-toon merkitsemistä kiirehdytään ja merkitsemiseen varataan riittävät resurssit, jotta maihinnousua ei voi millekään kielletyistä luodoista ja saarista tapahtua vahingossa. Lomakkeella 18A Söderskärin koskevassa ohjeessa ei mainita myöntöperusteissa lintukantojen seurantaa ja tutkimusta. Ehdotam-me tätä lisättäväksi, jotta alueella tapahtuva linnustonseurantatyö on mahdollista myös tulevaisuudessa.	Merialueen valvonnan järjestäminen on osa Met-sähallituksen valtakunnallista erävalvonnan kehit-tämistyötä. Lomakkeella 18A on mainittu, että matkailun poik-keusluvan ehtoihin sisältyy raportointivelvollisuus. Siihen on sisällytettävissä myös linnustonseuranta, mikä määritellään poikkeuslupaa annettaessa.	
<u>Stor-Pellinge Fiskelag, Stor-Pellinge samfällda holmar och jord-områden:</u> Valmisteilla oleva Onaksen ja Pellingin osayleiskaava pitää huomioi-da. Ammattikalastusta ei saa rajoittaa esim. kieltämällä laittamasta pyy-dyksiä kalastajien perinteisiin pyyntipaikkoihin. Ammattikalastuksen edellytykset tulee kaikin tavoin turvata. Myös vesialueiden omistajien oikeus verkkokalastukseen tulee varmistaa. Metsästystä ei saa rajoittaa, erityisesti suojametsästys (minkki, supi-koira ja näätä) tulee varmistaa. Myös mahdollinen merimetson suojametsästys tulee sallia. Luontomatkailun kehittämisessä Glosholmenilla tulee seurata niitä suuntaviivoja, joihin Metsähallituksen selvitysryhmä päättyy. Työryh-mässä tulee olla mukana paikallisten asukkaiden edustajia. Näin paikallisten asukkaiden toiveet voidaan ottaa huomioon. Työryhmäs-sä voidaan myös pohtia mahdollisuutta lunastaa vesijättöalue Glosholmenilla. Vesijättöalueen omistaa vesialueen omistaja. Omistussuhteet synnyttävät myös huolen omistajien vastuusta aluei-den hoitamiseen. Olisi tärkeää, että valtio ottaisi vastuun ja maksaisi omistajille korvauksia, mikäli suunnitelman tavoitteet rajoittavat hei-	Onaksen ja Pellingin osayleiskaava on huomioitu suunnitelmaa tehtäessä. Suunnitelma ei aseta rajoituksia ammattikalastuk-selle, eikä kotitarvekalastukselle. Minkin ja supikoiran pyynti on mahdollista ja toivot-tavaa (myös perustetuilla luonnonsuojelualueilla), ja sen toteutus suunnitellaan yhdessä metsästäjien kanssa (lomake 19, haitallisen lajin poisto). Nää-tää, joka on luonnonvarainen pienpeto, ei saa metsästää perustetuilla luonnonsuojelualueilla. Merimetso on luonnonsuojelulailla rauhoitettu laji, eikä sitä saa metsästää. Hoito- ja käyttösuunnitelma koskee vain Metsähal-lituksen hallinnassa olevia alueita. Mm. yksityisillä	Ei toimenpidettä

dän oikeuksiaan hyödyntää alueitaan järkevästi. Vesialue on jakamatonta ja sitä hallinnoi Stor-Pellinge Fiskelag. Toivomme jatkuvaa vuoropuhelua koskien vesialueen hyödyntämistä.	suojelualueilla suunnitelman tavoitteet ja toimenpite-ehdotukset ovat vapaaehtoisia, eivätkä sido maanomistajia.	
<u>Pro Pörtö r.f.</u> Pirttisaaren entinen merivartioasema tulisi sisällyttää suunniteltuun luonnonsuojelualueeseen. Olemme täysin samaa mieltä vision (lomake 17) selityksessä olevan kohdan kanssa: ”Alueen luonnon ja lajiston suojelun turvaamiseksi tavoitteena on yhden luonnonsuojelualueen muodostaminen Långörenin luonnonsuojelualueesta, Söderskärin luonnonsuojelualueen valtiolle kuuluvista osista, Pirttisaaren Makkaraudenista sekä Gloschölménistä eteläpuolisine luotoineen. Yhteenvedossa Toteutus- ja toimenpiteet –osiossa mainitaan yhteistyön kehittäminen mm. valvonnassa ja öljyntorjunnassa. Entisestä merivartioasemasta (vanha talo) voitaisiin tehdä valvontatukikohta ja sinne voitaisiin varastoida öljyntorjuntakalustoa. Metsähallituksen tulisi selvittää yhteistyömahdollisuutta jonkun Pirttisaarella asuvan kanssa. Lomakkeella 19 on mainittu, että Pirttisaarella selvitetään mahdollisuutta paikallisen osa-aikaisen valvojan palkkaamista yhteistyönä. Pro Pörtö voi avustaa paikallisen valvojan etsimisessä, mutta ei voi osallistua palkkauskustannuksiin. Lomakkeella 21A on mainittu, että kävijöiden liikkumisen valvontaa tehostetaan koko suunnittelualueella (mm. valvontayhteistyö). Kannattamme lämpimästi, tarve on kiireellinen! Lomakkeella 24 on esitetty, että luonnonsuojelualueen rajat merkitään Pirttisaarella asetuksen (53/2008) mukaisesti... Annamme tälle täyden tukemme!	Merivartioaseman rakennukset on myyty. Merivartioaseman alue ei ole Metsähallituksen hallinnassa.	Ei toimenpidettä
<u>Pellinge Hembygdsförening</u> Pellinge Hembygdsförening hallinnoi ja omistaa Klovharunissa mökin, joka oli Tove Janssonin ja Tuulikki Pietilän kesämökinä vuosina 1965 - 1995. Mökki on kulttuurihistoriallisesti arvokas sekä kansalli-	Klovharunilla ei ole liikkumisrajoitusta lintujen pesimäaikaan, joten toiminta voi jatkua entisellään.	Täydennetään lomakkeelle 18A: Klovharunilla, jossa sijaitsee Tove Janssonin entinen kesämökki (nykyinen omistaja Pellinge Hembygdsförening), ei

sesti että kansainvälisesti. Hembygdsförening pyrkii säilyttämään mökin mahdollisimman alkuperäisessä kunnossa. Mökki on viikko-vuokrauskäytössä (1-2 henkilöä kerrallaan) kesä – elokuussa; etusi- jalla ovat esim. kuvataiteilijat, kirjoittajat ja valokuvaajat. Heinäkuus- sa mökki on avoinna viikon ajan, jolloin kaikki halukkaat voivat käydä tutustumassa siihen. Vuokrauksessa ja muussa käytössä on huomi- oitu saaren linnuston ja kulttuuriperintöarvojen suojele. Vuokraajat ovat mm. valvoneet, ettei pesiviä lintuja häiritä, eikä saarelle tule luvattomia mairinnousuja. Hembygdsförening toivoo, että hks antaa yhdistykselle mahdollisuu- den jatkaa nykyistä käytäntöä saarella, koska vuokraajista ei ole haittaa linnustolle eikä kulttuuriperintöarvoiltaan arvokkaalle mökille.		ole rajoitusaikaa.
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI		
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Suunnitelman toteuttamisella ei ole luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja heikentäviä vaikutuksia Söderskärin ja Långörenin saariston Natura 2000 –alueen (FI0100077) valintape- rusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelluilla toimenpiteillä voi- daan todennäköisesti ylläpitää ja parantaa luontotyyppien ja lajien suotuisaa suojelun tasoa alueella. Toimenpiteiden vaikutuksista ei ole tarpeen tehdä varsinaista luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Vilt- och fiskeriforskning- sinstitutet, Riistan- ja kalantutkimus: Onko vaikuttavuusmittareiden tavoite lintukantojen muuttumatto- muudesta rationaalinen ja realistinen? Lintukannat, esim. haahka, eivät pysy vakioina. Pitkäikäisenä lajina haahkan populaationkehitys on verkkainen, mutta muuttuu jatkuvasti. Kannanvaihteluiden ampli- tudit ovat pitkiä, ja yhden luontaisen kannanvaihteluaallon (nousun ja laskun) rekisteröimisessä voi kulua 20 vuotta. Mitä sinä aikana ta- pahtuu, mitkä ovat kuolevuuden ja syntyvyyden muutoksiin vaikutta- vat luontaiset tekijät ja mitkä taas ovat ihmisen aiheuttamia tekijöitä, ovat Itämeren nykytilanteessa tärkeitä ja vaativia asioita, joiden sel- vittämiseen hks:n ”toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos” ei helposti kykene, ei ainakaan valvontaa ja seurantaa li- säämällä. Vääjäämättä etenevää kannanmuutosta ei saada käänty- mään seurantavälein 3-5 vuodessa, ei välttämättä edes koko hks:n suunnitelmakauden 15 vuoden aikana (ks. tutkimuslaitoksen merilin- turaportit, esim. Suomen Riista 51 (2005), s. 16-26).	Luonto- ja lintudirektiivi koskevat luonnonvaraista eläimistöä, kasvistoa ja luontotyypppejä. Direktiivien yleistavoite on saavuttaa ja säilyttää tiettyjen lajien ja luontotyyppien suojelun taso suotuisana. Lajin on pitkällä aikavälillä säilyttävä luontaisessa ympä- ristössään, eikä sen luontainen levinneisyysalue saa supistua. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi, jotta kannan säilyminen on turvattu pit- källä aikavälillä (esim. Natura 2000 –alueiden suo- jelu ja käyttö, Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset, Euroopan komissio 2000, 69 s., www.ymparisto.fi) Suunnitelmassa on esitetty valvonnan ja seuran- nan lisäksi myös muita lintujen suotuisan suojelu- tason ylläpitämiseen vaikuttavia toimenpiteitä ku- ten suojelun alueen laajentaminen, säädösten uusi- minen ja vyöhykkeistäminen. Tavoitteena ei varsi- naisesti ole lintukantojen kääntymisen nousuun,	Lomakkeelle 15 tarkennetaan tavoitetta: ”Saaris- tolinnusto säilyy lajimäärältään nykyisellä tasolla. Retkeilyn ja luontomatkailun vaikutukset linnustoon pyritään minimoimaan.”

	vaikka se useiden lajien kohdalla olisikin suotavaa. Päämääränä on monipuolisen saaristolinnuston turvaaminen. Lintukantojen kehitykseen vaikuttaa kuitenkin hyvin moni luontainen ja ihmisen aiheuttama tekijä, ja on mahdollista, että hks:n toimenpiteiden näkyvä positiivinen vaikutus jää vähäiseksi. Hks:ssä halutaan myös varmistaa, ettei mahdollinen luontomatkailu- ja virkistyskäytön lisääntyminen vaikuta heikentävästi lajien suotuisaan suojelutasoon. Seurannan avulla lintukantojen muutokset voidaan havaita. Mikäli mahdollisen lintukantojen heikentymisen arvellaan johtuvan luontomatkailu- ja virkistyskäytöstä, voidaan ryhtyä paikallisiin rajoittaviin toimenpiteisiin tai laajempiin toimenpiteisiin esim. hks:n väliarvioinnin kautta.	
SEURANTA		

Liite 7. Kuvaliite.

Täydennetään julkaisuvaiheessa.

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446- (pdf)